

**Gereformeerde bloem-hof : verciert met verscheydene
christelijke gebeden en gesangen, alsmede de gebeden en
gesangen, op yeder dag van de weke, tot dienst en troost voor
alle geloovige Christenen**

<https://hdl.handle.net/1874/36218>

ST

Verfotwoorde I

**BLOEM-
HOF,**
met Chriftelijke
Gebeden en

Dankzeggingen

Op ieder dagh
van de weeke,
voor alle gelovige
Chriſtenen.

Door W. T. B.

t' Amſterdam.

By ABRAHAM van
der PUTTE.

GEREFORMEERDE
BLOEM-HOF,

Verciert

Met verscheydene *Chyristelyke*
GEBEDEN en GESANGEN.

Als mede

DE GEBEDEN

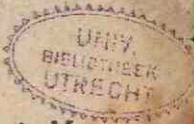
En

GESANGEN,

Op yeder dag van de weke.

Tot dienst en troost voor alle geloovige
Christenen.

t' Samen gestelt door
WOLTERUS TER BURGH,
Liefhebber van de oeffeninge der
Godtsaligheyt.

t' A M S T E R D A M,

By ABRAMAM vander PUTTE, *Boeker- en*
Boekverkooper op 't Water in de
Loots-Wan.

Uytgegeven na voor-
gaende Approbatie,
des E. Synode van
Over-Yffel, en door
ordre des E. Classis
van Zwol.

DEDICATIE,

Aen de Wel-Edele, Hoogh Achtbare
Wyse, Discrete, en seer voor-
sienige Heeren,

BURGERMEESTEREN,
SCHEPENEN,
en RAET:

Sampt. de Eerwaerde

GEMEENTE
der Stadt ZWOLLE.

Myn HEEREN,

DE alwyse God heeft alle dingen,
dien hy leven gegeven heeft,
ook een natuerlyke kragt in-
gelchapsen, om voedsel aen sig
te trecken, daar by dat sy leven
moeten: dit sien wy in onse jonge kinder-
kens, sy zyn soo haest niet geboren, ofte
sy weten stracks het soete soogh te trecken
uyt de borst van hare Voedster, door
een suygende kragt. Wat de kragt des
suygens is in de kinderkens, om het tyde-
lyke leven te onderhouden, dat is de gave
des Gebeds aen de kinderen Gods, in het
geestelyke leven; want wy worden soo

DEDICATIE.

haest niet weder geboren, of wy beginnen straks te roepen; Abba Vader, Rom. 8: 15. En dit roepen en bidden vermag soo veel by Godt, dat wy daar door van hem verkrygen den Heiligen Geest, Luce 11. En alle Geestelyke gaven, de welke onse zielen voeden en versterken in de hope des eeuwigen levens. Hierom behoorden alle de gene die sig uytgeven voor kinderen Godts, dese kragt des Gebedts te bewyfen, en gedurig te welen in den Gebede, Rom. 12: 12. Te bidden t' allertyt, Eph. 6: 18. Ja te bidden sonder ophouden, 1 Theff. 5: 17. Maer al is 't dat onse Hemelsche Vader wil dat wy sullen bidden, en onse eygen noot eyfcht dat wy moeten bidden, soo zyn wy evenwel nalatig en slaeuw in 't bidden, en vele weten selve niet wat en hoefe bidden sullen; al hoewel Christus ons dat duydelyk heeft geleert, Matth. 6.

Om dan hier in den wel willende Christen eenig behulp te doen, so hebbe ik dit navolgende Boecksken ingestelt, om in ons de gave des Gebedts te verwagten, en dat een yeder geloovige ziele uit dit Boecksken, als een geestelyken Kruit-hof, by alle occasienneme sodanige vrugten, daar door zyn herte vertroost, en hy in den gelove en Godsaligheid, tot het eeuwige leven mag versterkt worden. Dese myne arbeit hebbe ik goet gevonden

U Wel-

DEDICATIE.

U Wel-Ed. Hoog Achtbare en E. tot een Nieuw-Jaers gifte op te dragen, dewyle iek weet dat U Wel-Edele Hoog-Agtbare en E. het bidden seer aengenaem is, en geern fiet en hoort, dat de Ingeletene (daer over U Wel-Ed. Hoog-Achtbare en E. als vaders zyt van Godt gestelt) opheffen heilige handen, 1 Tim. 2:8. En alsoo stryden in den Gebede, Rom. 15:32. Versoeke derhalven ootmoedelyk dat U Wel-Ed:Hoog-Achtbare en E. gelieven dit myn kleyn en geringh Wercksken gunstelyk aan te nemen.

Sal ondertusschen niet naer laten den Almagtigen Godt vieriglyk te bidden dat hy U Wel-Edele Hoog Achtbare en E. alle, en een ieder in 't bysonder onder zyne genadige beschuttinge houde, en alle U Wel-Ed: Hoog-Achtbare en E. E. Raedtslagen en voorlagen zegene, en alsoo bestiere, dat de eere Gods verbreyt, de rechte Religie geplant, de Justitie gehanthaest; geluk en vrede hier, en het eeuwige leven hier naemals mag verkregen worden, Amen.

*Uwe Wel-Ed. Hoog-Achtbare en E. E.
Ootmoedige en onderdanige Dienaar,*

W. TER BURGH.

Gegeven binnen Zwolle,
den 10. January 1665.

Lucs 11: vers 13 .

Indien dan'gy, die booszyt, weet uwe kinderen goede gaven te geven; Hoe veel te meer sal de Hemelsche Vader den Heyligen Geest geven, den genen die hem bidden?

Joan. 16: vers 23.

Al wat gy den Vader sult bidden in mynen name, dat sal hy u geven.

Matth. 21: vers 22.

Ende al wat gy sult begeeren in 't Gebedt, geloovende, sult gy ontfangen.

Psalms 62: vers 9.

Vertrouwt hem t'allertyt, O gy volk: Kortet u-lieder herte voor syn aengesichte: God is ons eenen toevlucht. Selah!

Psalms 103: vers 1, 2.

Loof den HEERE myne ziele, ende al wat binnen in my is zynen heiligen name.

Loof den HEERE myne ziele, ende en vergetet geene van syne weldaden.

GEBEDT,

GEBEDT,

Op Nieuw-Jaers-Dagh.

O Liebe **Q**uere **J**esu **C**hriste!
Koning over **Z**ion gesalft /
 wien gegeven is alle macht in
 hemel ende op der aerden / voor
 ons geboren / en in het vleesch
 genomen / die voor ons geleden / onse krank-
 heden op u genomen / en onse smerten gedra-
 gen / en voor ons de eeuwige **S**aligheyt ver-
 worven hebt / als zijnde ons gegeven / op dat
 wy niet en souden verderben / maar het eeu-
 wige leven hebben : wy hebben in dit voor-
 leden jaer gewandelt in alle sonden en schan-
 den / en vruchten gedragen als verdozven en
 quade boomen : **W**y **b**idden / **O** lieve **v**roe-
 der / (ons in alles gelijk / uytgenomen de
 sonde) ontferm u over ons / als een lieven
Vroeder en **S**aligmaker. **W**ilt ons / wy
 die onvruchtbare **B**oomen zyn / ende wel-
 ker herten gedichtsel boos is van onser jeugt
 aan / vernieuwen / ende in dat **N**ieuwe-**J**aer
 tot vruchtbare **B**oomen maken : wilt onse
 verdozven herten reinigen / ons van nieuws-
 enten / van nieuws met uwen **H.** Geest

ende byer doopen / ende den selvigen Heyligen Geest in onse herten geven / op dat wy in dit Nieuwe-Jaar een nieuw herte mogen verkrijgen / een nieuw leven mogen aenhangen ende ledigen / ende vele beuchten der saligheit dragen. Gy hebt u Heyligh Verbondt met onse Voor-Ouders gemaakt / dat gy hare ende alle hare nakomelingen / die uyt haer geboren souden worden / een genadige Godt ende Vader wilt zijn. O Heere! wilt ons soodanigen Godt ende Vader zijn. Gy zijt besneden / gedoopt / gestorven. Een druppeltjen bloets / dat gy vergoten en uytgestort hebt / is machtigh genoegh om ons te reynigen. Gy zijt besneden / op dat gy onse herten soudet besnyden van sonden; Al Heyligh Bloet hebt gy vergoten / op dat het selvige ons soude reynigen van alle sonden; Ende hebt alle het werk onser saligheit volbracht / dat wy verlost zijnde uyt de handen onser vyanden / Duppel / Doodt / Helle / Verdoemenisse / u dienen souden sonder vreesse / in heyligheit ende gerechticheit voor u / alle de dagen onses levens / ende door u alles ontfangen / wat wy in uwen Name bidden. Wie soude hem niet verbliden over dese groote weldaden / die geen Menschen tonge en kan uytspreeken? Onse Voor-Ouders hoopten ende wach-

wachten op den Salligmaker des We-
 relts door haer geloobe / dat hy noch soude
 het Menschelijke geslachte verlossen: Wy
 kunnen nu door Gods genade seggen met
 een vast geloobe / hy is gekomen / hy heeft
 ons vleesch ende bloedt aengenomen: heeft
 alles wat tot onser saligheyt noodigh was /
 volbracht / ende den Dypvel / Doot / Helle /
 Sonde / ende Verdoemenisse onder zijne
 voeten getreden. Wie soude hem niet ver-
 heugen ende vrolph zyn op desen Nieuw-
 Jaers-dagly? Waerom soude wy mal-
 kanderen niet toe wenschen een Nieuwe-
 Jaer / namelyk een gelucksaligh Nieuwe-
 Jaer / Godts genadigen zegen aen Lichaem
 ende Ziele / daar wy alle van een vleesch
 ende bloet gesproten zyn? O Heere! laet
 ons in dit Nieuwe-Jaer alle aenwangen een
 nieuwen leven met Godsaligheyt / ende in vze-
 de / liefde ende eenigheyt met malkanderen
 leven / op dat wy en rycken zegen / genade
 en H. Geest in onse herten upgestortet wor-
 de / een nieuwe woning in ons make / ende in
 alle eeuwigheyt by ons blyve / ende dat wy 't
 Nieuwe-jaer in heyligheyt mogen begin-
 nen / daer in volharden / en saliglyk voeinden
 tot dat gy / O Jesu komt / en neemt ons in
 den Hemel / daar wy niet een Jaer met u sul-
 len leven / maar altoos ende eeuwig / Amen.

Nieuw. Jaers-dagh-Gefangh.

Toon: Psalm 21.

O Heerndigh Godt! Fonteyne van het
leven:

Die is / en leeft / van / en tot eeuwigheyt:
Hyt inwe boiheyt / hebt gy ons gegeven /
Een levens stroom / bepaelt door uw be-
reypdt.

2. Tot desen dag / verlegt gy onse dagen:
Gy hebt ons wel besocht / geleypdt / gespaert /
Ook uw lankmoedighheyt / heeft ons ver-
dragen /

En hoor veel quaeds en ongelucks bewaert.

3. Gy hebt O Heer uw goetheyt gunst
en zegen /

Op ons onwaerdig / rijk'lyk neergestort /
Uw vriendlykheyt toont gy noch aller
wegen;

It Schijnt dat gy 't weldoen nimmer moede
wort.

4. Wy danken uwa / dat gy den tijdt
verjaerde /

Van die ons is soa lief / en aengenaem;

Wat gy het leven tot op heden spaerde /

Wat geef ons stof / te lobben uwen naem.

5. Vermeerder Heer / den tijdt / en 's
levens jaren /

Soo 't tot u eer / en zielen beste is /
 Of soo gy haest ons tot u wilt vergaren /
 Brijngt ons dan maer in 's hemels erffenis.

6. Doet ons dien korten tijd / dan wel
 besteden /

Dooz uwe geest ons na uw woord geleyd;
 En keert ons hert / van sond'en pdegheden /
 Dan leven wy / in deugd / en heyligheyt.

Des Sondaghs Morgen-
 Gebedt.

Loof den Heere mijne Ziele / ende al
 wat binnen in my is / zijnen Heyligen
 Name / dat hy my dese voozienene nacht /
 met alle die my bestaen / soo genadelijcken
 bewaert / en tot op desen Sondagh heert
 laten leven: Dat ik met myne ogen sie
 ende aenschouwe die wercken / die Goot
 geschapen heeft dooz 't Woordt. Den He-
 mel / de Aerde / de Zee / Sonne ende Name /
 ende al wat daer leeft / loben den Heere.
 O genadige Goot en barmhertige Vader !
 ontferm u over my / ende laet desen dagh
 wesen den versoen-dag over alle mijne son-
 den: Laet my in myn Secreet-kamer eerst
 gaen / dooz uw hulpe / myn leven in de Wet.
 Godts examineeren / en mijn sonden daer
 op. erkennen / ende bekenmen met waerach-

tigh berouw ende leetwesen des herten.
 Leert my / dat ik konne in uwen Heyligen
 Tempel / om aldaer de vreesse des Heeren te
 leeren. Laet my de Offerhande mede bren-
 gen vooz de arme Ledematen / en vooz u
 een beuflagen ende gebroken herte / met een
 ootmoedig ende nedzigh gemaect. O Heere
 delgt alle mijne overtredingen uyt / na de
 grootheyt uwer barmhertigheden / om Jesu
 Christi wille / want sy zyn my van herten
 leet. O genadige Godt bekeert my dooz de
 verkondinge uwes H. Woords / maect
 my veerdigh tot alle H. Godts-diensten:
 Laet u H. Woord in my gezaept worden /
 als in eenen vruchtbaeren Acker / en goede
 Aerde / op dat ik eenen vrucht dragenden
 Boom mach worden. O Heere! laet my de-
 sen dagh besteden in alle Godtsaligheyt / in
 't aenhooren van u H. Woort / in uwe Huis
 ende Tempel / in 't onderwijfen / leeren /
 strichten / ende bekeeren van mijnen Euen-
 naesten / ende in 't besøeken van weduwen
 ende weesen; Laet my met Christelijche
 Lof-Psalmen / met bliden ende sinnecken /
 desen dagh toe brenghen / ende in 't ondersoeken
 van u H. Woord / op dat mijne ende mijns
 naesten ziele hier dooz gebedet werde, ten
 eeuwigen leven. Ik bidde u ook vooz alle
 Overheden van de geheele werelt. Wilt de
 gene /

gene / die noch in duysternisse zijn / bekeeren
 en brengen tot den waren saligmakenden
 Geloove: Zegent voortaan alle onse lieve
 Overheden: Die alreede bekeert zijn / sterktse
 in het waarachtige geloove / datse volstan-
 digh blijven in de reyne Leere / en hare On-
 dersaen in alle Godtsaligheyt mogen voort-
 gaan. Zegent ook alle Godtsalige Leer-
 aers van u H. alleen saligmakende Woort /
 datse u Woort recht sijn den / sijnber / klaer
 en onverbalscht voorstellen / haer seiken
 tot allen tijden in alles mogen betonen voort-
 beelden van goede wercken / ende daer in
 volstandig blijven ten eynde / ende dat hare
 toehoorderen haer in alle Godtvoesentheyt
 ende Christelyke wandel mogen navolgen /
 op datse niet malkanderen in den rechten
 Schaeps-stal mogen komen / daer Iesus
 Christus den rechten ende oppersten Her-
 der van is / Amen.

Des Sondaghs Morgen-
 Gesangh.

Op de Wyse van den 66. Psalm.

Dit is den dag die van den Heere /
 Gehepligt / en gezegent is /
 Laet ons die nu tot zynre eere /
 Besteden tot geheugenis /

Dat

Dat wy aen aendachtelijck bemerken /
 Gods liefde / wijsheydt / goetheyt / macht /
 In alle zijne groote wercken /
 Die hy voor ons heeft voortgebracht.

2. Wel aen O ziele! zyt op getogen /
 Doet uw' gedachten boven gaen /
 Spant in u krachten en vermogen /
 Laet aerdse sorghe beneden staen.
 Dit is een dagh van heyl'ge ruste /
 Mydt al wat u van boden trekt /
 Keint u geheel in Godt verlusten /
 Hy is de schat daer 't hert na strekt.

3. Vermaekt u in des Heeren wegen /
 Voort / overdenkt zijn heylig Woordt /
 U mondte die bzenge lof / en zegen /
 Tot Godts: en 's naesten schieking voort.
 Spreekt van het Woordt / singt van Godts
 daden /

Helpt / troost / en diend die met elend'
 Besocht zijn. Leert ook 's hemel paden /
 Men dien die dwaelt / en Godt niet kent.

4. Doet my O Godt! boetveerdig nad'ren /
 Den Tempel / daer u supb're woordt /
 Van u volck / dat 'er konnt vergad'ren /
 In uwe brees wordt aangehoort /
 Daer uwe kind'ren haer gebeden /
 Wan u / doen na den Hemel gaen /
 Wanneer ik met haer voor u trede /
 Doet mijne ziele met puer aen.

5. Bereyd:

5. Berept mijn hert / dooz'voor de ooren /
 Als uwen Leeraer tot my spreekt /
 Doet in mijn ziel u stemme hooren /
 Dat doch het herte smelt / en breekt /
 Maekt my verstandig / en aendachtig /
 Dat myn geloof / u woord outfang /
 Bewerkt het dooz u Geest soo krachtig /
 Dat myn ziele eeuwig aan u hang.

6. Opent o Heer! der Leeraars monden /
 Begaest haer met u Geest en kracht /
 Dat vele woorden van haer souden /
 Op 't pad der heyligheyt gebrecht.
 Dat trage / blinde / droeve zielen /
 In 't blijvenst' worden onderricht /
 Ook die soo licht in zwakhheit vielen /
 Van zyn versterkt / getoost / gesticht.

7. Laet d' offerhanden / en gebeden /
 Gedaen aen uwenheyl'gen naem /
 Van uwe kind'ren hier beneden /
 Dooz u o Godt / zyn aengenaem ::
 Dat de gebreken zyn vergeven /
 Die wy in uwen dienst begaen /
 Die onse ziel soo vast aen-kleben /
 Siet al ons werk in Christus aen.

8. Daet uwer / o Godt! met uwen zegen /
 Op 't volk dat voor u aengesicht
 Verschijnt / en soekt in uwe wegen
 Te wandelen / geeft het u licht :
 Ay! voed het met de rycke goeden /

In u hups vooz haer opgelept /
 Neemt se vooz eeuwig in mi haede /
 Kroont haer met goeder tierentheyt.

9. Als gy my Heer hebt opgenomen /
 In 't eeuwig Hemels vaderlandt /
 Is mijne ruste / en lof volkomen /
 Wanneer ik t' uwer rechter hand /
 Met de verheerlijkte verhooren /
 Om u t' aenschouwen vooz u sta /
 Sal ik sefs singen / en aenhooren /
 't Eeuwig Hale-Haleluja.

Des Sondaghs Avondt-
 Gebedt.

Geloofst zy Godt door Jesum Chri-
 stum / die my desen dagh soo genadeijk
 bewaert heeft / ende met gesontheyt tot
 noch toe behouden vooz alle gevaerijcheyt /
 die my hadde komen overkomen / ende met
 gesontheyt zy Woordt my heeft laten aen-
 hooren / die my in zijnen Tempel mijne vie-
 rige Gebeden heeft laten upstorten / ende de
 genade bewesen / dat ik met mijne tonge
 hem / tot zijner eeren ende mijner saligheyt /
 de Hof-offeren met Singen ende Spelen /
 niet bralijkt geschal / volbracht hebbe. **O**
 Heere / laet het klepne Mostaert-zaed des
 geloofs in mijn herte groot worden tot eenen
 grooten

ghoaten Boom / derwelcke vele vruchten
der godtsaligheyt dzage. Laet den dumbel
niet toe / dat hy dit kleine zaetjen des Ge-
loofs / dat in mijn herte gezaept is / wech-
neme / maer dat ik het vast houde / hem al-
tijdt moge wederstaen ende overwinnen / en
dat hy nimmermeer eenige macht ober my
en kypge. Ende hoewel ik desen dagh niet
en hebbe toegedzacht / sonder upt mensche-
lycke zwachtheyt mijner verdozven nature
grootelijks tegens u met gedachten / woord-
den en wercken gesondicht te hebben / soo
bidde ik u om Jesu Christi wille / wilt my
alle myne ongerechticheyt upt genaden
vergeben / ende myner sonden niet meer ge-
denken / want sy berouwen my van herten.
Ik bidde u / **O** Jesu Christe! wilt my
M. Engelen van my beveelen / in dese nacht /
datse haer rontopi my legeren / en my be-
waren vooz alle perypchel aen lichaem ende
ziele / ende vooz des satans listen ende be-
dzogh / dat hy my geen schade en doe / want
hy gaet altyd om ons / soekende ons te ver-
snuiden / ende in het eenwige verderf en ver-
doementisse te dzengen. Ik bidde u ook /
bewaert my vooz schadeijcke dzoomen /
vooz ongerust waken / ende vooz alle sorg-
vuldigheit deser bedzoefde werelt. **O** Heere!
laet my ende alle menschen niet gezon-
heyt

heyt rusten / slapen / ontwaken / ende den
 dag van morgen beleven tot onser saligheyt /
 om u altydt te dancken voor uwe genadige
 beschuttinge / ende alle onuitspreekelycke
 weldaden / die gy aen ons betoont hebt.
 Ja bidde **U** voor alle onse lieve Overheden
 ende Leeraers / die gy over ons gestelt hebt /
 ende voor alle andere menschen / van wat
 staet ende conditie die zyn: Ook voor alle
 bedroefde / bedrukte / benaauwde en aenge-
 bochtene herten / die uwen troost van nooden
 hebben / te Water en te Lande: Wiltse alle
 bewaren; de bedroefde vertroosten / de be-
 drukte verquicken / de benaauwde verlossen /
 de aengebochtene en troosteloose verster-
 ken / ende een salige uitkomst verleenen /
 na dat gy wetet / dat haer saligh sal zyn /
 door Jesum Christum / Amen.

Des Sondaghs Avondt-
 Gelangh.

Op de wyse van de 10 Geboden.

O Gy myn Ziel wilt u verblinden /
 Verbljdt u altoos in den Heer /
 Verbljdt u doch tot allen tyden /
 Dat gy verkregen hebt de eer.

2. Te kennen dat hoogwaardig Weesen
 Die groate Godt en Majesteit /

Die weerdigh is te zyn geprefen /
Van nu tot in der eeuwigheit.

3. Och! wilt gy doch met al u kzychten /
En vastelpk met u gemoedt /
Doo? alle dingen weerdig achten /
En houden hem voo? 't hoogste goedt.

4. En wilt u ziel in hem verlusten /
Laet hy doch zyn u gantsche vzeught /
Ach! laet u hert doch niet eer rusten /
Tot dat gy voo? hem leven meught.

5. Dit is gestadigh / o myn Heere /
Dit is gestadighlyck myn woort ;
Och! mocht ik leven t' uwer eere /
En dienen u gelyck 't behoort.

6. Dit is den wensch van myn verlangen /
Dit is den gront van myn gebedt /
Hier aen soo blyft myn herte hangen :
Ik bid u Heere daer op let.

7. Wilt gy my doch soo eenmael setten /
Doo? u goetgunstig aengesicht /
Dat ik magh leven na u Wetten /
Waer toe / Heer / dat ik ben verpllicht.

Des Maendags Morgen-
Gebedt.

Hemelsche en barmhertige Godt ende
Vader / ik dancke u uyt grond myns
herten / dat gy my in dese voozleden nacht
soo

soo genadelijk bewaert hebt voor alle pe-
 rijkelen / voor vyer / voor water / voor oer-
 bal mijner vanden / Geestelijck en Lic-
 hamelijck / voor eenen haestigen snellen
 doot / ende dat ik in mijne sonden niet en
 ben versmoort ende gestorven. **O** Heere! doe
 ik ontwaekte gedachte ik aen u Woord /
 ende sprack by mi; Mijn sonda wil ik u be-
 kent maken / ende mijne ongerechtigheyt
 en wil ik niet bedecken: Ik sal belydenisse
 van mijn overtredingen doen voor den Hee-
 re / ende gij vergaest mi de ongerechtig-
 heyt mijner sonda / uyt louter genade. **O**
 Heere! hoe groote barmhertigheyt betoont
 gij aen mi: Daerom waekt gij op mijne
 Ziele / En prijst den Heere in uw leven:
 Psalm-singet uwen Godt soo lange gij
 leeft: Loofst den Heere mijne Ziele / ende en
 vergetet geene van zijne weldaden / die hij u
 doet. **O** genadige Godt en Hemelsche Va-
 der / laet mi desen dag beginnen / toebren-
 gen en emidigen met uerstighheyt / ende ge-
 trouwigheyt in mijne beroepinghe / daer in
 ik van u geroepen ben: Geest mi die gena-
 de / dat ik een getrouw en voorzichtig
 Dienstknecht zij / in 't soeken van mijne
 Geestelycke en Lichamelijke nooddruft;
 dat ik mijne sorge op u werpe / eerst ende
 voor al soeke het koninkrijcke Gods ende
 zijne

zijne gerechticheyt / op dat alle Lichame-
 lijke nootdrift my van u moge toegewor-
 pen worden. **O** barmhertige Vader! gy
 draegt forse vooz uwe lieve kinderen / geeft
 dan haer pie u vreesen / hare spijse ende het
 dagelijks broodt / niet alle Lichamelijcke
 nootdrift / ende en laetse niet beschaemt
 worden. **O** Heere wanneer ik woedse en deks-
 sel hebbe / wil ik geerne daer mede vergenoegt
 zyn / want ik moet eenmael verhuysen / ende
 hebbe hier geen blyvende Stad: ik moet
 alles hier laten / niet wetende wiens het na
 mynen doodt zyn sal / ende wien het na hem
 nemen sal: ende wat soude my dan baten het
 goet van alle de Werelt; wanneer ik schade
 leedt aen myne Ziele? Als ik u / **O** myn
Godt hebbe / soo hebbe ik alles genoegh /
 en soo en lust my ook niet op der aerden /
 want gy zyt myn deel in eenwighent / ver-
 zadinge der vzeugden is by u aengesichte /
 ende lieffelpgheden zyn in uwe rechterhand
 eenwighli. **D**alt my ephidom toe / **O**
God / en wast het vermogen oberbloedigh
 aen / en laet my myn herte daar op niet set-
 ten / want het is ydelheyt der ydelheden.
O goeder tierewe Vader / beuaert my desen
 dag / ende alle de tydt myns lebens vooz
 hoobaerdye en gierigheyt / vooz brasserpe
 ende dronckenschap / vooz twist ende ny-
 digheyt /

dighent / door overspel / hoererye / ewen-
 nigheyt / ontuchtigheyt / afgoderye / vry-
 andschap / afgunstigheyt / toorn / gelijf /
 tweedracht / ketterye / moort ende dierge-
 lycke / daer my de duivel soekt toe te
 brengen / en waer mede ik de eeuwige
 verdoemenisse verdien / dat ik hem altyt
 moge overwinnen door 't geloof / van het
 quade moge afwijken / en 't goede doen /
 en my in 't ondersoeken van u Heyligh
 Woord moge oefenen / want gy seght :
 Salig is de Dienstknecht / welken zijn
 Heere / komende / sal binden alsoo doende.
 Dit verleent my om Jesu Christi wille /
 dewelke is Godt boven al te prysen in der
 ewigheyt / Amen.

Des Maendaghs Morgen-
Gefangh.

Op de Stemme: Van den 77. Psalm.

Heer hoe sal ik 't u vergelden /
 En niet lof genoegsaem melden ?
 't Goede / dat my desen nacht /
 Door uw hand is toegebracht :
 Jesu Christe / Heer der Heeren /
 Ik sal u prysen / u vereeren ;
 Want gy na uw' goedigheyt /
 Myn rotz en myn schuyplaets zyt.

2. Gy beschermt de Israëlieten /
 Die laet gy u gunst genieten /
 's Morgens / 's avonts / en by nacht /
 Houd gy over haer de waecht /
 Gy weet haer vooz ongelukken /
 Te bezynnen / weg te rucken /
 Awt des Satans loofse strik /
 En des doodts benauwde schrik /
3. Gy laet over haer niet kowien /
 Dat des werelds kind'ren schromen /
 In het donker zyt gy haer /
 Licht / en als een bewielaer /
 Gy wilt uwe Eng'len geven /
 Tot haer dienaar in haer leven /
 Want haer doech de saligheyt /
 Is beloost en toegefeyt.
4. 'k Had my tot de rust begeben /
 En gy zyt my by gebleven /
 Gy hebt over my de waegt /
 Nauw gehouden in den nacht :
 Wven arm is my een wapen /
 Op dat ik gerust sou slapen /
 Gy hebt tot my in die tydt /
 Wven vleugel uytgebrent.
5. Gy waert aen myn rechter zyde /
 Als ik my te slapen lyde /
 Jesu's morgens bond ik dy /
 Onderschedelyk by my /
 Gy droegt over my de sorgen /

In het duyster / en verborghen /
 Du sie ik het morgenlicht /
 En met een u aengesicht.

6. Och! wat sal 't een soet ontwaken
 Door my zyn / als al de saken
 Dullen werden opgerecht /
 Als u woord ons heeft gesegt;
 Als ik werden sal versadigt /
 En ten vollen begenadigt /
 Door u heerlyk aengesigt /
 In wiens licht ik sie het ligt.

7. Heere Jesu hoogh gepresen /
 'k Sal dan eeuwig by u wesen /
 Dienen u daar gy nu zyt /
 In volkomen Heplighydt.

Ach! hoe voel ik het verlangen /
 Mynen Ziel geduurigh prangen /
 Na dat schoone koninkryk /
 Mergens is 'er zyns gelijk.

8. 'k Moet een klynen tyd noch wachten /
 Weynig dagen / weynig nachten /
 Euenwel 't valt my seer lang.

't Valt my bitter / 't valt my bangh;
 Nochtans wil ik u na waerde
 Eeren / t' wyl ik ben op aerde /
 't Werk / dat gy noch hebt door my /
 Wil ik doen met herten bli.

9. Een ding wil ik maer begeeren /
 Wilt myn Bede niet afweren /

Merkt

Merkt op 't geen ik tot u segg /
 En met sinneken hoor u legh:
 Laet geen ongerechtigheden /
 Men verlocken / noch vercrden /
 Doet my mijden alle quaet /
 Volgen uren wijsen raet.

10. Gy zyt goevertieen /
 Wilt my in uw' wegen stieren /
 Gy zyt toch mijn heerlijk lot /
 Al mijn heyl is by u Godt:
 Wilt my doch ten besten raden /
 Leiden op u soete paden /
 Gy zyt by my voor en na /
 Waer ik sit / of waer ik sta.

11. Houdt my af van mijne sonden
 Zoo werd ik oprecht bebonden /
 Maekt my ned'rich en sach /
 Na u voorbeeldt door u kracht /
 Geest dat ik in 't licht kan wand'len /
 In oprechthent alles hand'len /
 'k Sal dan zyn in u verheugt /
 Springen op van enkel vreugt.

12. Als gy my sult kracht toe senden /
 Sal geen sonde my seer schenden /
 'k Wensch te treffen haren kop /
 Datse noopt meer sonden op
 'k Bind mijn Ziel ook seer genegen
 Tot u Wet / en tot uw' wegen /
 Dit is by my vast geset /

Hauw te letten op uw' Wet,
 12. 'k Wil u geven al mijn krachten /
 Al mijn woorden en gedachten /
 Tot uw' eer / 'k wil op u staen /
 U leuen u geduurigh aen /
 Geest dit my en al uw' kind' ren /
 Van de meerd're tot de mind'ren /
 Die u blytigh roepen aen /
 Om in uwe Wet te gaen.

Des Maendaghs Avondt-
 Gebedt.

Lof / Gere ende dank zy U / Godt Va-
 der / Sone / ende H. Geest / dat gy my
 desen dagh soo goedertierentlyk met uwe
 genade overschuddet en bewaert hebt / en-
 de my verleent ende gegeven alles wat my
 dienlyck / nut en saligh is / aen U schaem
 ende ziele: Dat gy my behoed hebt door
 uwe genade / sonder welke in niet en ver-
 magh / dat ik niet en ben gebonden gewor-
 den onder het getal der geener / bewelke ver-
 buit zyn met alle ongerectighent / hoerent /
 boosheit / gierighent / quaedheit: Vol
 van nydigheit / moord / twist / bedroggh /
 quaetaerdighent: Oozblasers / achterklap-
 pers / haters Gods / smaders / hovaer-
 d'ge / laetdenkende / doenders van quade
 dingen /

dingen / den Snderen onghoo?saem / on-
 verstandige verbondt-brekers / sonder na-
 tuerlycke liefde / onuersoenlyke / onbaem-
 hertige / dewelke / daer zy het recht Gods
 weten / (nammentlyk) dat de gene die sulcke
 dingen doen (des doodts weerdigh zyn) niet
 alleene deselve en doen / maer oock mede een
 welgeballen hebben in de gene diese doen :
 ende verder vooz alle andere sonden ende
 schanden / met welcke de duivel / dooz mi-
 digheyt ende grimmigheyt ontstecken zyn-
 de / my soekt te verflinden ende te werpen
 in de uiterste duysternisse / alwaer eeuwige
 weeninge en knerfinge der tanden sijn sal.
 O Heere! ik bekenne euentwel / dat ik desen
 dagh niet hebbe oer gebracht / sonder tegen
 u gesondigt te hebben. Gy zyt die Heere /
 en rechtvoerdige Godt / die het herte vooz-
 grondet / ende proebet de niere / ende ver-
 staet al het gedichtsel der gedachten van alle
 Menschen: Daerom behude ik vooz uwe
 Godelyke Majesteit / dat ik tegens u /
 u alleen gesondigt / ende gedaen hebbe dat
 quaed is in uwe oogen / ende dat quaed
 berouwt my van herten. O Jesu! gy Sone
 Davids / ontfermt u myner / neemt myne
 krankheden op u / en draegt myne smer-
 ten en siekten : Want gy zyt het rechte
 Lam Godts / dat alle myne sonden wegh
 neemt.

neemt. Wanneer ik mijn leven betere /
 van sonden afftae / ende gelobe / so sal ik
 behouden worden. **O** Christi / biddeet voor
 my / dat mijn gelobe niet op en haide / ver-
 meerdert my mijn gelobe / komte myne
 ongelovighheit te hulpe / delgt mijne overs-
 tredinge upt na de grootheyt uwer barm-
 hertigheden / ende sehept my een rein herte /
 en vernieuwt in 't binnenste van my eenen
 herten Geest / dat ik een Veplich / Gods-
 ligh / matighijk ende rechtveerdigh leven
 magh voeren / ende in alle uwen Geboden
 ende rechten onberispelijck wandelen. **O** ge-
 uadige Godt! blijft met my in dese gevaer-
 lijcke nacht / beveelt uwe Engelen / datse my
 bewaren / ende haer rondsom my legeren / op
 dat geen quaet my en wederbare / ende geen
 plage mijne Tente nadere. Laet my ge-
 rustelijck slapen / vrolijck ontwaeken / ende
 gesont weder opstaen / om u van nieuwo
 daer voor met herte ende mont te loven / om
 in uwe Wet ende Waerheit te wandelen /
 ende standvastigh / onbeweeglijck / ende
 altijd overvloedigh in 't werck des Heeren
 te zyn. **I**kt blode u / **O** Jesu! ontfermt u
 over alle / die een hertelyck verlangen heb-
 ben na uwer saligmakende Woordt / laet
 het selvige door uwe Dienaers verkondi-
 gen / ende neemt het niet van haer / **Wet**
Volck /

Volk / dat noch in duisternisse wandelt laet
 het klare licht uwe H. Evangelij sien: Die
 gene die noch wonen in het Landt van de
 schaduwte des doods / over deselve laet een
 helder licht schijnen / datse mogen van haer
 blindthent verlost ende bekeert worden:
 Verlichtse ende henlijtse in uwe waerheit /
 op dat het getal van uwe kinderen ver-
 bukt worde / ende die gene / die de Vader
 u gegeven heeft / van den hooven bewaert
 worden. Geest mij de genade / dat ik alle
 tijde met blijdschap moge verlangen na
 mijne volkomene verlossinge ten jongsten
 dage / hi welken ik met alle geloebigen in
 de eeuwige Tabernakelen ontfangen ende
 in de wolken opgenomen sal worden / den
 Heere te ontmoete in de Lucht / om alsoo
 eeuwigh te zyn waer hy is / Amen.

Des Maendags Avondt-
 Gesangh.

Op de Wyse: van den 116 Psalm.

O Groote God / die alles wat 'er leeft /
 Doet uwe macht en sterke handt be-
 hoedet /

En ook seer mist met dranch en spyze boe-
 det /

Za alle goet na Ziel en lichaem geeft.

2. Wy dancken u voor uwe goedigheit /
 Vermits gy ons (onwaerdige) gestadig /
 Door uwe gunst en zegen seer genad'gh /
 Als Schaepjes in een vette wende leyt.

3. Want gy / O Heer ! hebt ons nu
 desen dagh /
 Door ongeluck bewaert / en oock gegeven /
 Dat wy te saem in goede vrede leven /
 Soo dat (door u) geen vyand ons ver-
 mag.

4. Dat wy / in plaets van ware danck-
 baerheit /
 U goede gunst met sonden steeds beloonen /
 Waez door wy ons aen u ondankbaer toe-
 nen /
 En seer vertoornen uwe Majestent.

5. Maer treet O Heer ! met ons niet
 in 't gerigt /
 Wilt met u Geest noch nimmer van ons
 scheyden /
 Laet die by daeg' ons in u paden leyden /
 En oock des nachts ons zyn een Heph-
 ligh licht.

6. Wy bidden u / bewaert ons desen nacht /
 Door alle quaet / voor ongeiuck en schade /
 En oberdeekt ons steeds met u genade /
 Houd ober ons doech altyd garde wacht.

7. Op dat wy dan / als ons de slaep
 verlaet /

- Met alle vlyt weet ons verfriste leden /
 Tot lof en eer van mynen naem besteden /
 Die ons soo mit met alle goed verfaet.
 8. Insonderheyt waek ober onse Ziel /
 Op dat zy niet / dooz list van haer vanden /
 Gebraecht wert in des Satans seke banden /
 Of in der sonden grondeloofe wiel.
 9. Weest gy / o Heer! de laetste in onsen sin /
 Op dat wy nu in goede vrede rusten /
 En onse Ziel in uwe gunst verlusten /
 En komt daer morgen vroege al weder in.
 10. Soo sullen wy in alle ware deugt /
 U Wepligh woord / en mynen Name vreesen /
 Laet dit o Heer! ons hooghste vzeugde
 wesen /
 Dat onse Ziel haer in u heyl verheugt.
 11. Ziet ons / o Godt / in Christo
 Jesu aen /
 En wilt ons doch vooz pdelheyt bewaren /
 Op dat wy hier soo eenen schat vergaren /
 Die met ons mag tot u ten Hemel gaan.

Dos Dinghsdags Morgen-
 Gebedt.

O Genadige / Barmhertige / lieve He-
 melsche vader / u zy lof / pzyz / eere ende
 dank gaseght / dat gy my dese verledene
 nacht soo genadepck vermaert / beschut ende

beschermt hebt / vooz alle ongebal ende ge-
 vaerlykheyt / die my aen Lichaam ende
 Ziele hadde kommen overkomen / ende dat
 gy als den rechten bewaerder Israëls niet
 gesluimert noch gescapen / maer vooz my
 soo getrouwelyk gewaecht hebt. Ik bidde
 u / wist alle myne overtredingen versoe-
 nen / die ik tegen u Heylige majesteit ge-
 daen hebbe / door de verlossinge die in Chri-
 sto Jesu is. **O Heere!** leyt my desen dagh
 in uwe waerheyt / ende leert my Godtsa-
 licheyt / dat ik niet Petro het net van myne
 beroepinge in uwen Name mach uytwer-
 pen / ende daar in getrouwelyk magh ar-
 beyden / tot onderhondhige van my ende
 mijn huyssgesin. Zegen desen mynen ar-
 beyt: Versterkt myne handen / voeten / sin-
 nen / ende alle ledematen; Want uwen
 zegen maakt rijk / ende soo gy mijn doen
 wiet en gebenedydt / soo is 't vergeefs dat ik
 broeg opsta / laet op-blyve / ende ete het
 brood der smerten: Want gy geeft het uwen
 beminnden als in den slaep: Gy zegent uwe
 kinderen met alle Lichamelijke noodt-
 druft / ende die u vreesen / geeft gy hare
 spijse. **O Heere!** laet my dese uwe over-
 bliende gaben en zegeningen niet misbruy-
 ken / ende myn vleesch daer mede niet besoz-
 gen tot begeerlykheden / maer laet my daer
 voort

door u danken ende looben / ende altydt ge-
 dencken / dat gy my dat goede gedaen hebt.
 Laat my van mynen overschot den Armen
 Kranken / Weduwen ende Weesen wat me-
 de deelen / ende leert my alle tijd gedencken /
 dat ik niet een Heere en Egenaar / maer
 alleen een Dispensierder ende Rent-meester
 van uwe gaben ben. Verleent my ook de
 genade / dat ik myn herte niet en hange
 aen den Mammon / ende hem diene / maer
 dat ik myne Ziele opjessse tot den Heere
 ende dat ik altyd gedenke / dat myne da-
 gen daer kenen gaen door uwe verholgent-
 heyt / ende dat mijn leven hier eenmaal een
 eynde sal nemen / ende dat my myn goeds-
 schatten ende rijkdommen / in de laeste uwe
 van mijn leven / niet en sullen konnen ver-
 lossen / maar dat ik deselvege andere sal
 moeten na-laten. Genadige Vader / ver-
 leent my alle tijd een goest herte ende leven /
 dat ik moge streyden den goeden strijd / als
 een oprechten Christelijken Ridder / hou-
 dende 't geloove / ende een goede conscientie.
 Zegent ook de verkondige uwes Godde-
 lijke Woordts : Laat het niet ledigh we-
 der tot u keeren / ende laet het doen 't gene
 u behaegt / ende voorspoedig zyn in het
 gene waer toe gy het sendet. Sterkt me-
 de alle Overheden uwes Volks : Ende

tzoostet alle de gene die tzoost van nooden
 hebben / te water ende te lande : Gy zyt
 getrouw / laet niemant versocht worden
 boven het gene hy vermaghy / maer geeft
 de wytkomste / op dat zy haer kuyps niet
 gedult mogen verdzagen / Amen.

Des Dinghsdags Morgen-
 Gesangh.

Op de Wpse: Van den 6. Psalma:

A Ch! Godt wilt my eens geben/
 Dat ik dood u magh leven/
 En doen wat gy gebiet:
 Geeft my dat ik u bresen/
 En steets gehoor saem wesen/
 Dan wensch ik anders niet.
 2. Dat was myn hoogste bzeugde /
 En dat myn meest verheugde /
 Myn alderbeste goed :
 Want niet is op der aerden /
 By my soo groot van waerden /
 Dan een vernietwat gemoet.
 3. O! seer lankmoedigh Heere /
 Wilt u doch tot my keere /
 Al heb ick 't niet verdient :
 Weest my hier in genadigh /
 En toont noch soo gestadigh /
 Dat gy zyt myn ey bziend.

4. 't Is immerss rechte reden /
 Dat ik al myne leden /
 Sou schicken tot u eer ;
 Al ben ik schoon niet weerdigh /
 Laet ik soo onrechtweerdig /
 Men u niet wesen Heer.

5. Dat ik al u weloaden /
 Sou komen te versmaden /
 Met myn ondankbaerheyt :
 Wilt my hier voor bewaren /
 En laet my steeds verblaten /
 A grote goedigheyt.

6. O groot en machtig Koningh ;
 Ik bring my voor u woonigh /
 En wagt met grooce smert ;
 Tot dat eens dese beede /
 Dooz u barmhertighede /
 Van myn verkregen wert ;

Des Dinghsdaghs Avondt-
 Gebedt.

Geloost zy Godt / dooz Jesum Chri-
 stum / die my desen dag soo genade-
 bewaert heeft / ende verloft van myne sterke
 vanden / en van myne haters / deweske
 machtiger zy dan ik / ende my lichtelyck
 in eenigh verderf hadden komen brengen /
 Indien gy Heere my niet tot een steunsel
 maect

waert geweest. Vergeest my alle myne
 schulden / daer ik u meede vertooynt hebbe.
 Gedenkt niet de sonde mijner jonckheyt
 noch mijner overtredingen: Gedenkt daer-
 en-tegen myner na uwe goedertierentheydt /
 om uwer goedheijt wille. Heere gy zyt mijn
 toevlugt / myn rotssteen / myn heyl / myn
 hoogh vertreck. Gy verstrooyt alle myne
 bynden als kaf / dat de wind henen drijft:
 Gy verreedse onder uwe voeten: Gy
 verpletterse met een Iseren Schepter / gy
 slaetse in stukken als een Potte-backers vat /
 datse niet een hant wat mijnen hoofde kon-
 nen krenken. Daerom sal uwen lof al-
 toos in mijnen monde zyn / ende ik sal u
 loben van gantscher herten / in den raed en
 de vergaderingen der oprechten / dat gy al-
 les soo vaderlijck / door uwe voorsichtig-
 heyt / canderlynt en regeert: Looft den
 Heere gy Hemelen: Looft hem alle zyne
 Engelen: Looft hem alle zijne Heerscha-
 ren: Want hy heeft te niete gedaan den ge-
 nen die 't geweld des doods hadde / dat is /
 den duivel / ende heeft verlost alle de gene
 die niet vreesse des doods door alhaac leven
 de dienstbaerheyt onderworpen waren. Gy
 getrouwe bewaerder Israels / laet uwe
 oogen in desen nacht niet over my slumme-
 ren noch slapen / maer behoed my veel meer /
 beyde

heyde na Lichaem ende na Ziele / voor alle
 quaedt: Want gy hebt my gemaekt: Gy
 zyt myn Godt / ende ik ben een van 't volck
 uwer weyde / en van de schapen uwer hand.
 Bewaert my ende alle geloovigen / dat nie-
 mant verloren en ga / maer datse het eeuwig-
 ge leven mogen hebben: Laet my geruste-
 lyk slapen: Behoedt my voor schandelyke
 ende verschrickende droomen / voor allerley
 quellinge ende zorgvuldigheyt deses levens.
 Ende wanneer ik des nachts ontwaech /
 laet my op myne legerstede gedenken aen u /
 ende op u peynsen in de nacht waechen.
 Maect in my een gedachtenisse uwer won-
 deren / ende der verlossinge / die gy uwen
 volcke gedaen hebt / het welcke gy hebt lief
 gehad / ende van hare sonden gewasschen in
 den bloede uwes beyniden Soons. Trekt
 my uyt de macht der duysternisse / ende settet
 my over in het koninkrycke uwes gelief-
 den Soons / op dat ik in hem de verlossinge
 hebde door zyn bloedt / namelijk / de verge-
 vinghe der sonden. Neemt mijn krankhe-
 den op u / ende draegt myne sinerten. Ver-
 lost my van alle quaedt. Sendet in mijn
 herte van den hoogen Hemel dien Trooster /
 den Geest der waerheydt / dat die my in alle
 waerheydt leyde. Laet my gedencken / dat
 ik Gods Tempel ben / en laet den Hei-
 ligen

ligen Geest in my woonen. Laet my dat
 goede vand/ dat my vertzouwt is/ door den
 H. Geest bewaren; ende laet den selvigem
 Geest in eendrigheyt by my blijven / op dat
 hem myn herte moge verblyden met sulcke
 kydschap / die niemant van my en sal
 wech nemen. Ik bidde u / O Heere Jesu!
 voor alle menschen / die noch in de Geeste-
 lyke duysternisse haerer herten wandelen;
 die dood sijn door de sonden ende misdaden
 wilt die alle lebendigh maken / die eertyds
 gewandelt hebben / ende noch tegenwoordig
 wandelen na de Gewone deser wereld / na den
 Oversten der macht des Luchts / des geests
 die in de Kinderen der ongehoorsaemheyt
 werckt / ende deser werelt gelijckformigh
 sijn / ende deselve lief hebben / wilt die
 lebendigh maken upt louter genaden: Wilt
 die mede opwecken ende setten in den He-
 mel: Wilt haer betoonen den uitnemenden
 ryckdom uwer genaden / door uwe goeder-
 tierentheydt over haer. Laet haer in uwen
 Name prediken bekeerlinge ende vergevul-
 de der sonden / op datse / door de verkondinge
 uwer Goddelijcke Woords / tot den rech-
 ten Schaep-stal / daer gij de rechte Her-
 der van zijt / mogen gebrecht worden: op
 dat waanneer den dagh van onser aller ver-
 lossinge komt / wy s' samen mogen horen
 de

de lieffelijke stemme: Komt op gezegen-
de mijns Vaders / be-erst dat koninkrijk
't wech u bereyde is van de grondlegginge
der wereldt / Amen.

Des Dinghsdaghs Avondt-
Gesangh.

Stemme: 's Morgens in 't kriecken, &c.
J E S U S.

O / op / doet open mijn Duyve / mijn
Schoone /

Ick staec hier buyten aen de Deur en
wacht /

Mijn vader woud met my t' uwent wel
woonen /

Maer hi te varen selfs in dese nacht /
En soo ons niet al straks wiert opgedaen /
Soo soud' ick elders moeten henen gaen /
Daerom Vriendinne staet ten eersten op /
Gy weet dat ick niet gaerne dikwils klop.

2. Ziele. 't Is middernacht en ick lag
in te bedde /

Ick ben ontaleet / mijn oogen zijn vol daek /
't Sal wel hoog dag zijn / dat durf ick wel
wedde /

Eer ick int dese sachte beeren raek /
En als ick dan gekleed ben en geveet /
Soo sal ick u ten eersten doen de weet /

Lust

Lust het u dan tot my te komen in /
Ik sal u heyd' ontfangen als Vriendin.

3. Jesus. Ziele gy moet ons geen wetten
voorschrijven /

Maer mi en weet gy niet het geen gy doet:
'k Sou u die vaekt wel haest kunnen ver-
drijven /

En loopen denre en grende's onder voet:
Maer neen mijn voeten agt ik seer te waert'
Dewijl gy d' uwen soo sorghebuidig spaert/
En die niet wilt bespoed'len met wat stof /
Doch ik doch dadelyk sou wasschen of.

4. Ziele. I C S H Hoe moogt gy een
Mensch doch soo quellen /

Ik ben schier naekt en yler en is geen licht /
'k Sal my niet kzeemen aen kloppen of
bellen /

Ik denck ikw' saek is van geen groot ge-
wicht:

Jesus Ja Ziele grooter als gy denken haant/
Het licht en leven wort aan u gegunt /
Oock heb ick een mantel / roek en kleet /
Die soud gy hebben soo gy open doet.

5. Ziele. Ja / ja ick geef niet veel om u
schoon praten /

Of't mi of morgen is komt niet soo nauw.
Jesus. Do'maecte / wilt gy my nu niet in
laten /

Terwijl mijn haest en hapy schier dzyngt /
van dauw /

Wel aen ik gae dan liefste / waert dan wel /
 Demijl gy hoor den Hemel kiest de Hel /
 En my Vriend geeft smadelijk de schep /
 Ik seg u ook mijn gunst en vriendschap op.
 6. Ziele. Ap my! daer gaet hy wegh.

J E S U S keert weder /
 Keert weder / O! mijn liebe Vriendegom /
 Die my daer eben noch aen sprack soo teder.
 Hier binnen zijt gy altydt welkom /
 Helas! waer is mijn aengenaeme gast /
 Foep my dat ik niet meer heb opgepast!
 Waer is hy nu? waer is mijn Liefste heem?
 Och! waer is straks geweest soo fluks ter
 been.

7. Het slot en klopper die druypen van
 Myrhe /

Och! of ik wist waer hy was heen gegaen /
 Hier helpt geen schreyen / geen piepen / geen
 kize /

Ik sta op kolen / ik moet mee ter baen /
 Ik sal mijn siele nimmer geven rust /
 Tot dat ik hem vind' en weer heb gekust.
 Weet gy het niet gy Wachter's van de stad /
 Wat **J E S U S** heeft gekosen voor een
 pad?

8. Jesus. Hier ben ik selver mijn schoo-
 ne Vriendinne /

Geest hier u hand / wy sullen t' samen gaen.
 Ziele, Rondt gy noch **J E S U S** een Ziele
 minne /

Die

Die u soo liet in wind en regen staen?
 Ik houd' u vast / ick heb u nu gewis /
 Ik sal u kleven aen gesicht een kints /
 Ik kan niet sonder u een stap-weeghs
 gaen /
 Op laet my nocht op eygen benen staen.

Des Woensdaghs Morgen-
 Gebedt.

O Barmhertige / genadige / Hemelsche
 Vader / geyzeien zy uwe groote gens-
 de / onmensprekelycke goedertierenheyt en
 Vaterlycke liefde / die gy aan my arme son-
 daer betoont / ende dat gy dese voorledene
 nacht my bewaert hebt / daer ik sat in uwe
 schynplacse / ende vernachtede in de scha-
 duwe uwer Onmachtigheyt. Myn Godt
 op welke ick vertrouwe / myn burght /
 mijn toevlucht / u zy lof / prijs / eere ende
 heerlykheyt / in alle eeuwigheyt / dat gy my
 gereddet hebt van den stek des bogelvan-
 gers / van een seer verderfflycke pestilentie;
 dat gy my met uwe vlecken bedeckt hebt /
 dat ik niet en hebbe gezeest voor den schrik
 des nachts / voor den pyl / die des daeghs
 vliegt: Dat gy oock genadelick my be-
 waert hebt voor de pestilentie die in de
 donckerheyt wandelt / ende voor 't verderf
 dat

dat op den middagh verwoestet. Ik bidde
 u om Jesu Christ wille / O Heere! gij
 groot en verschrikkelijke Godt / die het ver-
 bond ende weldadigheyt houdt / dien die u
 lief hebben / ende uwe geboden houden; na-
 dien ik gesondigt / onrecht gedaen / godt-
 looslyk gehandelt / gerebelleert hebben niet
 af te wijcken van uwe geboden ende van
 uwe rechten / ende niet gehoozt en hebbe na
 uwe dienskmachten de Propheten / wilt
 mi alle dese ende andere / soo bekende als
 onbekende sonden ende seplen quyt scheiden /
 die u beter als mi selven bekennt zyn. Gij
 getrouwe Herder / laet mi desen dagh niet
 onthzeken: Doet mi nebcvilligen in gras-
 ge weyden / voert mi sachthens aen seer stil-
 le wateren: Berquilt mi u Ziele / leyt
 mi in 't spoor der gerechticheyt / om uwes
 Naems wille: Laet mi geen quaet vresen /
 al ghingh ik oock in een dal der schaduwē des
 doodts: Zyt gij / O Heere! by mi / uwen
 stock ende uwen staf laet mi vertroosten /
 dat ick alle geestelike ende lichamelike
 noodrust tot miuer saligheyt verkrigge.
 Besochtigt de aerde / ende maekt datse
 voortbrenge ende uytspuyt / ende zaed gebe-
 den zaeyer / ende brood den eter: Besoekt
 het land / ende begeerigh gemaeckt hebben-
 de / verrijkt het groote rijk; bereypt het sel-
 vige /

bige / ende maekt het wassende Koozn ge-
 reet: Maekt de opgeploegde aerde vron-
 ken/datse drage en voortbringe d' eene hon-
 dert/den andere sestig/ende de andere der-
 tigboudige vrucht. Laet het gezaaide Koozn
 wel opgaen ende wassen: bewaert het vooz
 alle onweder / vooz vorst / hagel / blixem/
 donder ende al te groote droogte: ende wan-
 neer het tot zyne volle rypigheit gekomen is/
 soo verleent goet ende bequaem weder / dat
 de gewassene vruchten wel mogen vergadert
 worden. Ende wanneer ick daer van sal ge-
 geten hebben ende verzadigt zijn / soo geeft
 my / **O** Heere mijn God! de genade / dat
 ik u love ster dat goede land / dat gy my
 gegeven hebt/ende dat ik des Heeren mijns
 Godts niet en vergete. Laet ons in vrede
 ende eensghent / als uwe gehoorzame kin-
 deren / niet malkanderen leven / ende als
 broeders t'samen woenen. Bewaert mijn
 wegen / dat ik niet struikelen / noch ter
 rechter noch ter linker zijde. Ik bidde u
 ook vooz alle die gene / dewelk gebangen
 zyn / ende qualijk gehandelt worden; vooz
 alle dewelke om u Heilig Woord te Lan-
 ke ende te Water verholght ende beoorlogt
 worden: wilt de gebangene vrjheit mae-
 ken om los te komen / ende den gebonde-
 nen geeft spijlinge der gepancknisse / de
 ber-

vervolghde verlost van hare zwaarigheid /
 ende neemt den bloedigen Oorlogh van
 ons wegh / ende geest ons daer van een ge-
 lukkige inthomste / dooz Jesum Christum /
 Amen.

Des Woensdaghs Morgen-
 Gefangh.

Op de wijze : van de 10. Geboden.

Seer heyligh / heerlijk / wys / adwaerdigh /
 En algendegsaem / groot en goet /
 Almachtigh / trouw en oock rechtvaerdigh /
 Waerachtig leben / minlyk soet.

2. Van / ende vooz u seifs / en allen /
 Die u recht kennen / zyt gy Heer /
 Ja al wat in het hert kan vallen /
 Zyt gy en noch onemdygh meer.

3. Doo zyn oock alle uw' besuypten /
 Uw' daden en u gansch beleyt /
 De Aerd' en Hemel hoozt men uytten :
 Al's Heeren doen is Heerlykheyt.

4. Als was 't dan dat gy myn woord dae-
 den / Dooz eenwigh : Gy blijft goet ;
 De wil omhelst maer 't vleesch seer noode /
 Al wat u wysheyt met my doet.

5. Komt dan O Heer ! gy zyt de Hooge
 Doet alles met my dat u lust
 't Zyt niet of tegen myn vermooge /

H vry beleyt dat is mijn rust.

6. Hebt gy meer eer in anders' leven /
 Siet Heer hier ben ik / dood mijn vry ;
 Laet uwe eer maer zijn verheven ;
 Want dat is goed of schoon ik in.

7. Doch dit weet ik O Heer verhooren !
 Dat eens van wil met u te zyn /
 Geen teecken is van een verloren /
 Maer van een die sal saligh zyn.

8. Al wat op Aerd' myn dan kan beuren /
 Dan uwe handt 't is my al goed !
 Ik wil over u beleyt niet treuren /
 Heer al u bitter is myn soet.

9. Wilt gy myn laten onder sonden /
 Al wil vernin ik 't is myn wel ;
 Wilt gy mijn slaen ja diepe wonden /
 Of leiden stedes door de Hel.

10. Wilt gy door duister mijn doen treden
 Of brengen in een doyr' woestyn ;
 Ik ben met uwe wil te vreden /
 Al doen sal mijn geseegen zyn.

11. Hoetwel ick sand' en boose daden ;
 Als vleesches werk geduurigh haet ;
 Ook lijden / dorhept en veel quaden /
 Mijn om haer selfs niet aen en staet.

12. Maer wensch van al te zyn ontslagen /
 Sea verr' het quaed en sondigh is ;
 Ik ben ook willigh om te dragen /
 Als het myn 's Heeren wil soo is.

13. De tijdt / de maet / en oock de wyſe /
Laet ik bypwillig aen u Heer /
Gy blijft / gy komt / ik wil u pryſen /
In al u wegen eben ſeer.

14. Wi wat u hand my toe komt ſenden /
Dat / en niet anders ik en wil /
Gy zijt 't begin en oock mijn ewe /
Ik wacht op u en ſitte ſtil.

15. Ik Wil u in alles Heilig roemen /
U lieben / loben / pryſen by /
U goed in all' u daden noemen /
In alle ſtaten t' aller ty.

16. Dit is mijn wensch door Gods ge-
nade /
In mijn gewoicht door 's Geestes kracht /
Ik hangh van Jezus af geſtede /
Dat en door wiens ik alles wacht.

17. Ook dat / om dit te bliuen wenschen /
In wensch en wil ſtedes voort te ſpoen /
Tot dat ik kom daer zael'ge menſchen /
Haer wensch verwiffelen met doen.

Des Woensdaghs Avondt-
Gebet.

O Grootte Godt! uwe genade ende on-
emdelijke barmherticheit zy van my
gepreſen in alle ewigheyt / die gy my
deſen gantschen dagh iſo overvloediglijk
be-

bewezen hebt / ende tot op dese tegenwoordige
 uure my bewaert voor ongesontheyt / siekte
 ende gebaer / die my hadden kunnen ober-
 komen. **O** Heere! ik arme sondaer ben
 soo verdorven / dat ik van mijn selven niet
 bequaem en ben iets goeds te denken / veel
 weiniger te doen; Ik ben gruwelijk ende
 schrikkende / ende drinckt het onrecht in als
 water / ende sondige dikwils tegen u: ende
 hebbe u desen dagh met quade gedachten /
 woorden ende werken seer vertooynt. Dese
 mijne sonden bekennie ik voor u met leet-
 wesen mijns herten. Wilt my van alle mijne
 sonden reinigen met het bloed Jesu Chry-
 sti uwerz Soons: Maekt mijne overtre-
 dingen / die als scharlakien zijn / soo wit als
 sneeuw / ende mijne misdaden / die soo rood
 zijn als karmozijn / maekt als witte wolle:
 Vergeest my mijner ongerechtigheyt / ende
 en gedenkt mijner sonden niet meer: want
 gy en hebt geenen lust in den dood des godt-
 loosen / maer dat de godtloose sich bekeere
 van zijnen weg / ende leve. Wasshet my /
 reinigt my / doet de boosheyt mijner han-
 delingen van voor uwe oogen wech: geest
 dat ik aflate van quaed te doen / ende dat ik
 leere goed doen. **O** Heere! ontfermt u over
 my / gelijk hem een vader over zijne kin-
 deren ontfermt. Neemt my in genaden aen
 met

met den verloren Soon / demyt mijne onge-
 rechtigheden / ende werpt alle mijne sonden
 in de diepten der zee. Doet uwe H. Enge-
 len ober my bevel / dat die my dese nacht be-
 waren voor alle het quaedt / het welke my
 aen Iſcham ende ziele kraide overkomen /
 dat ik in gezondheid magh rusten ende
 slapen / ende wanneer ik ontwake / dat ik
 dan gedenke aen uwe groote genade / ende
 aen u Heyligh woord / daer van by my sel-
 ven spreke / ende dat ik morgen bequamen
 zyn magh / om my met mijn herte ende
 mond tot u te schicken / tot uwen dienste my
 te begheven / ende een getrouwen arbejder in
 uwen Wijngaert magh zyn / ende mijnne
 beroepinghe my neerstelijck oeffenen / tot den
 eynde mijns levens toe / op dat / wanneer
 den avond van mijne dagen mag gekomen
 zyn / ik moge uyt genaden ontfangen den
 penning des eeuwigen levens. Verloffet
 alle die gene / die u aenroepen / in den dag
 harer bemaertheyt / zyt na by allen die u
 aenroepen / allen die u aenroepen in der
 waerheyt. Zegent ook alle die Godsalig-
 ge aenslagen van de Christelyke Overheyt
 uwes volcks / insonderheyt van de gene /
 die gy / O Heere! ober ons gestelt hebt / datse
 mogen Doedsterheeren zyn van uwe kind-
 de ; **H** saligmakende woord goe langer

hoe meer zoeken voort te planten: Alle afgoderye / ketternen ende valsche leere weeren: datse mogen de brone beschermen / de quaetdoenders straffen / ende recht ende gerechticheyt hier op der aerden plegen. Komt ook te hulpe alle bedroefde herten / troostet die / na dat gy wetet dat hare noodt is eysschende / door Jesum Christum / welke zy lof / eere ende heerlykheyt in alle eeuwigheyt / Amen.

Des Woensdaghs Avondt-
Gefangh.

Stimme: 's Morgens in 't krieken, &c.
Ziele. **J**esus mijn Middelaer / Heyland
en Koningh /

En doet my doch open nu dese uure.
Jesus. Wie of soo stoutelyk klopt aen mijn
woningh?

Ziele. Het is een seer verlegen Creatuur /
Die met zyn se. ven weet geen langer raet /
Dewyl zyn Heyl in uwe komst bestaet:
En komt dan Jesus komt dan met'er spoet /
Want gy zyt waerlyk mijn hoogste goed.

2. Jesus. Ik heb soo menigmael uoer-
ten staen kloppen /
Maer nocht en was tot uwent pmandt
Chups /

Door mijn stem scheent gy u ooren te stoppen /

En komt gy nu tot my geperst met kruys ?
 Moet ik nu straks ontfangen in mijn schoot
 Een die soo menigmael mijn buyten sloot ?
 Neen / neen / O Ziele ! gy stelde my te leut /
 Wacht me ook wat daer buyten voor de deur.

3 Ziele. 'k Bid u / doet open / O Jesu!
 mijn schoone /

Mijn bynd / mijn man / en liebe Byndegom.

Jesus Trouw' wose komen hier binnen niet
 woenen /

Het geen gehoorsam is / is weltekomen :

Daerom soo segg ik / tot u / Ziele gaet /

En soekt by uwe oude boelen raet :

Want aen mijn deur en vint gy geen gehoer /

Ik ben hier binnen / wacht gy daer wat
 voor.

4 Ziele. Magh ik u bidden / doet dese
 reys open /

Gy zijt niet beter minners als u woord /

Waer henen soud' ik elendige lopen ?

Ik sal dan wachten hier voor aen de poort /

Tot dat gy eens door mijn gestage klacht /

Sult wesen wat vermurmt en versacht :

Ik weet / dat gy een Ziel die altydt kloopt /

Noch nimmer hebt van uwe deur geschopt.

5. Jesus. Hier van / O Ziele! sal niet
met al werden.

Maer soo gy noch tot wachten zijt gesint /
'k Sal sien van ons tweeën 't langer
kan herden:

Gy floegt mijn kloppen ook eens in de wint
Daerom soo segg ik noch eens Ziele gaet /
Want al u kloppen doet als noch geen baet /
Gaet heen en valt my doch niet langer moe /
Gy sicut voor my ook eens u deure toe.

6. Ziele. 'k Sal dan stantvastelijk wag-
tende blijven /

Ik sal niet wippen ook een vinger breed:
Niemand en sal my van dese plaats dynen /
Daer ik tot doodt en leven ben gereed /
En schoon my minnermeer wort opge-
daen /

Soo sal ik blijven aen den doypel staen /
Ja soo men my de deur niet open stelt /
Ik moet 'er in niet bidden of gewelt.

7. Jesus. Ik geef / ik geef 't u / O Ziel!
gedommen /

Ik kan niet langer u versoekt afflaen /
Kont in ik sal nu u beide vergommen /
'k Is lang genoegh mijn weyg'ren wip-
gestaen;

Ik sal u voeren by mijn frisse wijn /
Daer sullen wy te samen vrolijk zijn /
Ik sal u brengen in mijn beste Zael /

Daer

Daer sult gy met my houden Abondmael.
 8. Ziele. Mijn ziel kan sonder bezwym-
 ken niet dragen /

De soetigheyt der woorden die gy spreekt /
 Soo niet u handen my stutten en schragen /
 En gy met Appelen my sterkt en quelt.
 Doozwaer ik had het nimmermeer gedacht /
 Dat Jesus was soo vrendelijck en sacht;
 Hierom verlegen Ziele kloopt maer aen;
 Gewis u woxt eer-langh ook op gedaen.

Des Donderdaghs Morgen-
 Gebedt.

Geloofst zy Godt / die mijn gebeden ver-
 hooft heeft / na zijn groate barmhertig-
 heden / en my met gesontheit het licht van
 desen dagh weder heeft laten aenschouwen
 en beleven. Ik bidde u / Heere / gedenkt
 niet de sonden myner jonckheyt / noch my-
 ne overtredingen / gedenckt daer-en-tegen
 uwer barmhertigheden / ende uwer goeder-
 tierentheden. Slaet uwe Goddelijcke oog-
 gen ober my: Siet / gelijk de oogen der
 knechten sien op de handt harer Heeren /
 gelijk de oogen der Dienstaegden sien op
 de handt harer Vrouwen / alsoo sien myne
 oogen op u / O Heere mijn Godt / tot dat gy
 my genadigh zyt. De nacht is nu doozby

gegaan / ende de dagh is na-by gekomen :
 Laet my arme sondaer afleggen de werken
 der duysternisse / ende aendoen de wapenen
 des lichts : Laet my desen tegenwoordigen
 dagh in eerbaerheyt wandelen / niet in brasse-
 ren ende dronkenenschappen / niet in slaep-
 kameren ende ontuchtigheden / niet in twist
 ende nydigheyt / maer laet my aendoen den
 Heere Iesum Christum / ende mijn vleesch
 niet besorgen tot begeerlijsheden : laet my
 afleggen denouden mensche / die verdozven
 wort door de begeerlijsheden der verleyding-
 ge / en my de vernieuwt worden in den geest
 mijns gemoeds / ende den nieuwen mensche
 aendoen / die na Godt geschapen is / in recht-
 veerdigheyt en heyligheyt. Zegent my
 in die beroeyninge / daer in gy my gestelt
 hebt / dat ik het talent / 't welk gy my ge-
 geben hebt / niet in de aerde en begrabe / maer
 gekom daer mede doe. Laet my oprecht
 wandelen / gererchtigheyt werken / ende met
 mijn herte de waerheyt spreken : Laet my
 met mijne tonge niet achterklappen / mijn
 mede-gesellen geen quaedt doen / ende geen
 smaet-redenen opnemen tegen mijnen even-
 naesten / maer hem doen als my selven / ende
 gelijk ik wilde dat my de andere menschen
 souden doen : Want die dese dingen doet / en
 sal niet wandelen in ewigheyt / ende nam-
 mer-

mermeer eenigh gebrek hebben. **Heere /**
 wanneer my mijn vader ende mijne moe-
 der verlaten / soo neemt gy my aen. Laet
 my reyn van handen / ende sunder van mon-
 de zyn: mijne ziele niet opheffen tot pdel-
 heyt / op dat ik op uwen berg klimmen
 ende staen moge ten jongsten dage / in de
 plaetse uwer heyligheyt. Ik bidde u voor
 alle Godtsalige Herders ende Leeraers / die
 gy over uwe kudde gestelt hebt: Laetse u
 wooydt sunder ende reyn verklaren ende
 uitleggen / niet vreesen den menschen / die
 hare lichamen alleene kunnen dooden / ende
 daer na niet meer en kunnen doen / maer dat-
 se mogen vreesen dien / die / na dat hy gedoo-
 det heeft / ook macht heeft in de Helle te
 werpen / ende datse vastandigh blyden tot
 den eynde toe / en zaligh worden: Wiltse
 begenadigen met uwen H. Geest / datse ons
 wysen ende leeren alle ware Godtsaligheyt /
 ende ons leyden tot die eeuwige zaligheyt.
O Heere! hoort het kermen ende schreyen
 der armen ende elendigen: ende aller der
 gener die tot u roepen / ende hare handen
 opheffen na de Mensprack-plaetse uwer
 Heyligheyt. Sterk ende troostet alle de
 gene / die de banden der heilen anringen /
 dien de stricken des doodts bejegenen: Als
 zy in bangigheyt u anroepen / so hoort hare

stemme uit u paleys / ende laet haer geroep
 voor u aengesichte komen in uwe ooren /
 in haer uiterste nooden: Laet uwe barm-
 hertigheden haer voorkomen; Help haer /
 O Godt mijns heyls! ter oorsaeke van de
 eere uwes naems; datse eyndelijc met u
 mogen zyn in 't Paradijs / Amen.

Des Donderdaghs Morgen-Gefangh.

Stemme: Als ik als een Dayve kirre.

Op / mijn Ziel om Godt te loben /
 Kromt de snelle Sonne voor /
 Die alreed' haer spoed na boven /
 Om met kracht te breken door.

2. Op / om uwen Godt t' ontmoeten
 Tegen d' opgang van het licht /
 Op / om met gesmeek te groeten
 Zijn genadigh aengesicht.

3. Met verlangen heeft de Wachter
 Op den morgen mi gewacht /
 Die hem bleef te langsaem achter /
 In de lange strange nacht.

4. Op mijn Ziel / behoort veel trager
 Op den Heer te wachten steeds:
 Op van / mi en wort niet trager /
 Siet 't is hooge tijdt alreeds.

5. Dat een dwaes zyn u mond op-sperre /
 Op

Op zijn bedd' met luy gegaep /
 Als een deur op hare herre /
 Daer op om-keer / Ruymet / slaep?

6. Gaet gy met het Somie-rpsen
 Na uw werk / tot d' avond-stond
 Dat 's de lust en rust der wysen /
 Dat maekt lijf en ziel gesond.

7. Spilt niet Gods genade stonden /
 Kent gelegentheyt van tyd /
 Om nu int den slaep der sonden
 Op te waken eens met vlijt.

8. Naerder is nu 't heyl gekomem /
 Dan doew' hebben eerst geloost /
 t' Sa dan wakker / sonder schromen /
 Haest sal zijn gekzoonc ons hoost.

9. O mijn Godt! wilt mijn versterken /
 Dat soo lang het noch is dagh /
 Ik doch immer uwe werken /
 Sonder traegheyt werken magh.

10. Wilt my te bedenken geven /
 Dat de nacht des doodts komt an /
 Als men in dit tijd'lijck leven /
 Soo niet langer werken kan.

11. Wekt my alle morgen d'oore /
 Wekt my O mijn Godt en Heer!
 Wekt my krachtig dat ik hoore /
 Als die geern' uw wille keer.

12. Maekt my mijnes ampt geduurig
 Ingedachtig / dat ik staegh /

Woge zijn van goeste buurig /
En noopt in 't beneerstigen traegh.

Des Donderdaghs Avondt-
Gebet.

Loof den Heere mijne ziele / en al
wat binnen in my is zijnen heyligen
name: Loof den Heere mijne ziele / ende
en vergetet gene van zijne weldaden. Prijst
hem / dat hy u desen dagh bewaert heeft
voor moord / dootd-slagh / sorgeloosheyt /
schande / voor quaed geselschap / voor den
duyvel / ende alle zijne listen en bedrige-
ren / daer mede hy u lichceelyk ten val had-
de konnen brengen. **O** Heere! haddet gy
voor my niet gebeden / soo hadde de Satan
my gestet als tarwe. **O** Heere zyt ge-
weest mijn stercke / en mijn schild / op u
heeft mijn herte vertrouwt / ende daerom
ben ik geholpen; dies springt mijn herte
van vreugden / en ik sal u met mijn gesang
loben. **O** Heere wendet u tot my / ende zyt
my genadigh / want ik ben eenfaem ende
elendig; De benaewtheden mijns herten
hebben haer wijdt uitgestrekt; Doert my
upt mijne noden: aensiet mijne elende ende
nidsyte / ende neemt wech alle mijne son-
den / daer mede ik desen dag uwe Majesteit

vertoont hebbe. Ik bidde u / **O** genadige
 Vader! om Jhesu Chrysti wille / wilt my
 dese aenstaende nacht / met alle de gene die
 my met bloedt-verwantschap bestaen / in
 uwe genadige bescherminge nemen: ende
 ondersteunt my in rippen slaep / dat ik niet
 en vreesse voer tien duysenden des volks /
 die hen rontom tegen my setten / maer greeft
 dat myne zwache ende moede ledematen
 door den slaep soo mogen verquilt worden /
 datse morgen wederom mogen bequaem
 zijn / om u in myner beroepinge te dienen;
 en waerneer ik ontwake / dat ik u **O** mijn
 Godt! moge soecken in den dageraed / dat
 mijn ziele dorste na u / ende dat mijn vleesch
 na u verlange / gelijk een Hert na de water-
 stroomen schreeuwet / dat mynen mond ende
 tonge moge vertellen wat goeds gy aen my-
 ne ziele gedaen heest. **Rech**·veerdige Vader /
 ende **Al**·machtige Godt / wilt u ontfermen
 over alle bedrukte herten / over Weduwen
 ende Weesen / dewelke dagh ende nacht tot
 u roepen / hulpe ende bystand / ende noch van
 haer selven / noch van andere menschen eeni-
 ge troost of verquickinge konnen verwer-
 ven. **Op** Heere doorgrondet het herte / ende
 probeet de nieren / ende weet wat pegeijks
 noodt ende elendighedt is: Laet uwe
 barmhertigheden haer overkomeu / op datse
C 7. leben;

leven: Laet uwe goedertierentheden zijn
 om haer te troosten / en wanneer zy u
 aenroepen / soo wilt haer verhooren / wilt
 hi haer benauwteden by haer zijn / haer
 daer upt-trecken / verheerlijken / met lank-
 heyt der dagen verzadigen / ende eyndelijck
 uw' heyl doen sien. Dat bidde ik / om
 Jesu Christi wille / Amen.

Des Donderdags Avond-
 Gesangh.

Stem: Van den 100. Psalm.

Mijn Ziel heeft langen tijdt gewacht /
 Maer 't eyndigen van dese nacht;
 Want sonder Stere' of Son of Maen /
 En kan ik niet een stap-weegs gaen,
 2. Ik legh geduyrigh in het zand /
 Want niemant vat my by der hand /
 Ik vreesse dat ik scorten sal /
 In 't aller uysterst' ongeval.
 3. Ik kan niet op een gladde baen
 Des wereldds / sonder leydsman gaen;
 En sent u waerheit / sent u lieht /
 En onderwijst my van mijn plicht.
 4. Verdyjst de dicke duysternis /
 Waer door ik u soo dikmael mis /
 Mijn krancke ziele doch geneest /
 En schenckst my weer een nieuwe geest.

5. Mijn

5. Mijn ziel die leyt schier als versmagt /
 Terwijl de Satan daer om lacht :
 En opent Heer het is hoogh tijdt /
 De schat van uw' barmhertigheyt.

6. Dan sal ik sonder eynd of maet /
 U loven met een blij gelaet /
 Dan sal my noyt ontzeken stof /
 Om wat te singen tot u lof.

Des Vrydaghs Morgen-
 Gebedt.

Ick danke den Heere mit gront mijns
 herten / want zyne goedertierenheyt is
 geweldig over my / en zyne waerheyt is in
 der eeuwigheyt. Ick love u / O Heere ! met
 mond ende lippen / dat gy my dese voorszede-
 ne nacht so genabelijk bewaert hebt / voorsz
 alle het gene my schadelijk hadde konnen
 zijn. 's Morgens sal ik my tot u schicken.
 's Morgens / Heere / wilt myne stemme hoor-
 ren / als ik tot u roepe / en beueue myne
 grouwelpke sonden / die ik met wercken /
 woorden ende gedachten tegen uwe Godde-
 lijke Majesteit gedaen hebbe / want daer
 en is geen vrede in myne beenderen van we-
 gen myne sonde / ende myne ongerechtig-
 heden gaen over mijn hooft / ende als een
 zware last zijue my te zwaer geworden.
 O Heere !

O Heere! neemt myne redenen ter ooren /
 verstaet myne oberdenkinge / merckt op de
 stemme myns geroeps / **O** mijn Koning
 ende mijn Godt! ende zijt my sondaer
 genadig. **O** Heere! verleent my / dat ik
 myne wegen bedenke / ende myne voeten
 keere tot uwe getuygenissen / maekt my
 uwe wegen bekent / leert my uwe paden /
 leyt my in uwe waerheyt / ende leert my /
 want gy zyt de Godt myns heyls. Laet
 my niet sitten by ydele lieden / ende niet
 bedeckte lieden laet my niet omgaen. Dat
 ik hate de vergaderinge der hoogdoenders /
 ende by de godloosen niet en sitte. Heere /
 leert my den wegh uwer insettingen / dat
 ik hem houde ten eynde toe. Geeft my
 't verstaent / dat ik uwe Wet houde / ja
 onderhoude met gantscher herte. Doet
 my treden op het pad uwer geboden /
 want daer in hebbe ik lust. Begyt mijn
 herte tot uwe getuygenissen / ende niet tot
 glierigheyt. Wend myne oogen af / datse
 geen ydelheyt en sien: Maekt my leven-
 digh door uwe wegen: Bevestigt uwe
 toefegghinge aen uwen knecht / die uwe
 byzesse toegedaen is. Begeert ende stiert
 myne tonge / dat ik daer mede niet ach-
 terklappe / mynen medgeselle geen quaedt
 en doe / ende geen smaet-redenen op en
 neme.

neme tegen mynen naesten / maer uw
 wonderen vertelle / ende den doot Jesu
 Christi verkondige / tot dat hy come; dat
 ik u / **O** Heere! met mynen monde seer
 lobe / ende in 't midden van vele u ypse /
 doo; al het goede / het welk gy aen my
 verzoent / doo; u g'roote genade en barm-
 herticheyt. Leert my bedencken / dat ik
 stof ende asche ben. Leert my tellen my-
 ne dagen / dat ik een wijs herte bekomme.
Onderwijst my / dat ik de wereld met alle
 haer begeerlykheyt af-skerbe / de werken
 der duysternisse aflegge / ende in nieuwig-
 heyt des levens wandele alle de dagen my-
 nes levens. **O** Heere! ik en ben van mijn
 selven niet bequaem het goeds te denken /
 wilt my dan bequaem maken / ende in
 my werken leide het willen en het wer-
 ken / na uw' welbehagen. Mijn verlos-
 singe is nabij / de tijd van myne ontbin-
 ding is my onbekent / ende van dien dagh
 ende die ypre en weet ik niet: Laet my
 dan altyd bereypt zyn / ende waken / acht
 hebbende op de toekomstige des Heeren Jesu
 Christi / op dat ik uwen dienscheit van
 hier na het rechte Vaderland ga in vrede /
 na uw' Woord / en zynen geest in uwe
 handen beede / Amen.

Des Vrydags Morgen-
Gefangh.

Op de Wyse: Van den 91. Psalm.

O Jesu gy die zijt alleen
Des wereldds Saligmaker /
En voor u schapen in 't gemeen
Een sterk' en trouwe waker ;
Gy slaept noch sluymt noyt op u wacht /
Dies kom ik u weer danken /
Dat gy my hebt in dese nacht
Behoed voor Satans ranchen.

2. Wat helpt den Dorst in duysternis
Zijn wazebel / nijd en list /
Daer u genade luyfter is /
O Soete Jesu Christe !
De sterk-gewapende in 't velt /
Met all' zyn helsche machten /
En heeft gantsch niet / **O** sterker helt !
By u zeeghaere krach'en.

3. Gy zijt mijn erfdeel en mijn goed /
Mijn heyl staet in u handen ;
Dies lidd' ik / door u dierbaer bloed /
Breekt voort des Doosens banden ;
Dat / schoon hy my te vangen tracht /
Ik nochtans niet en ghede /
Dan uwe wegen onbedacht /
Da d'een of d'ander zyde.

4. Doet my nu in den morgenstond /
 Uw' gunst en goedheyt hooren /
 Want ik vertouw op u / die kond
 Mijn vband haest verstooren.
 Maekt my den weg doch kondig nu /
 Die ik hier heb' te treden /
 Want ik verheff' mijn ziel tot u /
 Met suchten en gebeden.

5. Wilt desen dagh en al den tijdt
 Mijns levens by my wesen /
 Op dat ik stry den goeden strijdt
 Klackmoedigh sonder vreesen /
 Tot dat ik uyt dit jammer-dal
 Sal afgevoerdert werden /
 En zyn gekroont / wantmeer ik sal
 Ten eynde toe volherden.

6. Al wat ik heb' / tot noch gedaen /
 En is als niet te achten ;
 O Jesu ! helpe my nu voortaan
 Dooz uwe sterke krachten /
 Waer dooz ik alle dingh vermagh /
 Dat ik te recht beginne
 Na uw' belieden desen dagh /
 En daeg'lijcks meer gewinne.

7. Op dat ik alles wel verricht /
 En vuchtbaer we klieu konne /
 Zyt gy my als des morgens licht /
 Wen opgaet eerst de Sonne.
 Des morgens sonder wolck of zwerk /

Wen na een soete regen /
 Van haren glants uptspruyten sterck /
 Grasscheutkens aen de wegen.

Des Vrydaghs Avondt-
 Gebedt.

O Hemelsche Vader / ik dank u / mit
 groot myns herten / dat ik niet ge-
 sontheyt desen dagh hebbe overgebracht.
 Maer / **O** Heere! hoe hebt gy uwe Godde-
 lyke bescherminge soo van my genomē u /
 dat ik uwe wet soo hebbe overtreden / ende
 by de sondaers gekomen ben / welke my
 hebben verleyt / dat ik groffelyk gestrup-
 kelt en grouwelyk tegen u gesondigt hebbe.
 Dult gy u aengesicht altyd van my verber-
 gen? Dult gy my in eeuwigheyt versto-
 ten? Crekt uwe Goddelijke handt niet van
 my: Maer / **O** Christi! biddet voor my
 arme sondaer / dat myne geloobe niet open
 houde / delgt myne overtredingen uyt / na de
 groochent uwer barmhertigheden: Wascht
 my wel van myne ongerechtigheyt / ende
 repuigt my van alle myne sonden: Verbergt
 u aengesicht van myne sonden. Schept in
 my een repu herte / ende vernient in 't bin-
 nenste van my eenen vasten geest. En ver-
 werpt my niet van u aengesicht / ende en
 weent

neemt uwen H. Geest niet van my: Geest
 my weder de vreugde uwes heyl / ende de
 binnmoedige Geest ondersteune my / dat ik
 een nieuwe leven moge leyden in alle Godt-
 saligheyt / heyligheyt en gerechticheyt voor
 u / O Godt! alle de dagen mijns levens / be-
 veelt uwe H. Engelen van my / datse my in
 dese nacht bewaren / dat my geen quaed en
 wederbare / ende geen plage aen myne
 tente en nadere. Laet de boosdaders geene
 macht kringen over my / ende over alle die
 uwen heyligen name aenroepen. Laet
 my niet vreesen voor den schijnt des nachts.
 Bewaert my voor de overheden / nachten /
 geweldhebers der wereld / der duysternisse
 deser eerde / voor de geestelike boosheden
 in de lucht. Behoed my in dese nacht voor
 mijne tegen-partij den duivel / dewelcke
 omgaet als een blyesshende leeuw / soe-
 kende wien hy soude mogen verflinden.
 Laet mine oogen alsoo slapen / dat mijn
 herte ende ziele altydt tot u wake. Geest
 mijn vermoeyde ledematen in dese nacht
 sodanige ruste / datse morgen met vrolijk-
 heyt weder mogen opstaen; ende dat ik u
 daer door love ende danke. O Heere! soo
 lange ik lebe / laet my u leven / ende wan-
 neer ik sterbe / laet my u sterben: want het
 zy dat ik lebe / het zy dat ik sterbe / soo ben
 ik

Ik uwe. Gy hebt vooz my gebeden / gy
 hebt my met uwen Vader versoent dooz
 uwen doot / blijft dan in my met uwen
 Geest / dieu gy my gegeven hebt / ende ver-
 sekert my dooz den selbigen Geest / dat noch
 doot / noch leven / noch Engelen / noch
 Overheden / noch Machten / noch tegen-
 woordige / noch toekomende dingen / noch
 hooghte / noch diepts / noch eenige ander
 scheytsel my van uwe liefde sal komen
 schepden: ende dat gy het deel mijner erbe /
 ende mijnes bekers zyt / ende dat ik eynde-
 lijck verkiyge de schoone erffenisse / die my
 dooz u geworden is / ende die in eeuwig-
 heyt besitte / in den Heinel / met alle gelo-
 bligen / Amen.

Des Vrydaghs Aondt-
 Gesaugh.

Op de Wyse: Van den 6. Psalm.

Ach! Godt wilt my eens geven /
 Dat ik vooz u magh leven /
 En doen wat gy gebiet:
 Geest my dat ik u vresen /
 En kreeds gehoorsaem wesen /
 Dan wensch ik anders niet.
 2. Dat was mijn hoogste vreugde /
 En dat mijn meest verhengde /

Mijn alderbeste goet :

Want niet is op der aerden /

By my soo groot in waerden /

Dan een vernieuwt gemoet,

3. **O!** seer lankmoedigh Heere /

Wilt u doch tot my keere /

Al heb ik 't niet verdient :

Weest my hier in genadigh /

En toont noch soo gestadigh /

Dat gy zyt mynen vrend.

4. 't **Is** immer rechte reden /

Dat ik al myne leden /

Sou schicken tot u eer ;

Al ben ik schoon niet weerdigh /

Laet ik soo onrechtveerdigh /

Men u niet wesen Heer.

5. Dat ik al u weldaden /

Sou konnen te versmaden /

Met mijn ondankebaerheyt ;

Wilt my hier voorz bewaren /

En laet my steeds verklaren /

U groote goedigheyt.

6. **O** groot en machtigh Koningh !

Ik buigh my voorz u wooningh /

En wacht niet groote smert ;

Tot dat eens dese bede /

Doorz u barmhertighede /

Dan mijn verkregen wert

Des Saterdaghs Morgen-
Gebede.

O Barmhertige Godt ende Vader / wy
 danken / loven ende pypfen in uwen heyl-
 icken name niet onse gantsche herten / dat
 gy uyt louter genade ende barmhertighent /
 desen beoyledenen nacht ons soo vaderlyk
 beschermt ende bewaert / onse zielen van den
 dood geredt / onser in genaden gedacht ende
 besocht / ende niet gesontheyt tot op desen
 tegenwoordigen dag heyt laten leven: wel-
 ke groote weldaden / aen ons bewesen / wy
 nimmermeer ten vallen konnen wy spreken /
 heel weyniger u / **O** Heere vergelden! ende
 u behoorlyker wyse daer voor danken. En-
 de wy roepen / uyt de diepten van onse her-
 ten tot u / hoort na onse stemme; laet uwe
 ooren opmerkende zyn op de stemme onser
 smeltingen: Want by u is vergevinge / op
 dat gy gelyeest word. Verbergh u aenge-
 sicht van onse sonden / ende delgt uyt alle
 onse ongerechtigheden / dewelke wy bitter-
 lyk beweenen ende beklagen. Schept ons
 een rein herte / **O** Godt! ende vernieuwt in
 't binnenste van ons eenen vasten geest: en
 neemt in uwen Heyligen Geest niet van ons /
 maer geest ons dien Trooster / op dat hy by
 ons

ons in eeuwigheyt blide / ende dat dien Geest
 der waarheyt / ons in alle waarheyt leyde /
 op dat wy desen dag / ende alle de dagen on-
 ses levens / u mogen dienen / sonder vrees /
 in alle heyligheyt ende gerechtigheyt / ende
 u lief hebben met geheel onse herte / met ge-
 heel onse ziele / ende met geheel ons verstant /
 ende onse naasten als ons selven. Aseint
 van ons wech alle verdorventheyt van ons
 vleesch ende bloed: komt onse engeloof-
 heyt te hulpe: Vermindert ende verneert in
 ons den yher der Godtsaligheyt / ende het
 waarachtige geloof. **O Heere!** laat ons so
 leven / dat wy saligh sterben / ende het eeu-
 wighe leven be-erven. Wy bidden u **O Hee-
 re!** voor alle Christelyke Koningen: ende
 alle die in hoogheyt syn / voor alle getrouwe
 Leeraars des Heyligen Euangelliums / die
 het met u kercke ende Gemeente wel men-
 nen / wilsse begaben met uwen Heyligen
 Geest / datse ons regeeren / leyden ende on-
 derwysen in u W. Woord / op dat het selvige
 synen loep hebbe ende verheerlykt worde /
 ende wy van de ongeschikte ende boose men-
 schen verlost synde / mogen be-erven dat
 Koninkryk / 'e welk ons bereypt is van de
 grondlegginge der wereld. **En O Heere!**
 zyt genadigh / barmhertigh / lanthmaedigh /
 ende groot van goedertierentheyt / ende he-
 rouw

rouw hebbende over 't quade; wendet dan
 van ons / ende neemt wegh uyt het midden
 van ons alle zware land-straffen / den lang-
 duyrigen bloedigen Oorlog / diere tyden en-
 de hongers nooden / de Pestilentie / teeringe /
 kooztsse / ende alle andere krankheden / vper
 ende waters-nooden: Zegent de vruchten
 der Boomen ende des Welcs / bewaartse
 voor al te groote hittigheyt ende droogte /
 voor donder / blijen / onweder ende hagel /
 voor schadelijken ryp ende vorst. Behoed
 ons voor slappe newinge / voor eenen haesti-
 gen snellen doot / ende voor de eeuwige ver-
 doemenisse. En siet doch / O Heere! niet aen
 onse groote sonden ende gebreken / maar siet
 veel meer aan uwe onmiddelyke genade ende
 barmhertigheyt: Ontfermt u onser / ende
 spt ons genadig. Zegent ons ook voortaan
 in onse veroeninge / daar in wy van u ge-
 stelt sijn / laat ons eten den arbeyt onser han-
 den / ende laat ons geen gebreck hebben van
 eenigh goed. Bewaart ons al te samen na
 ziele ende lichaam als 't zwart des Oogen-
 nypels Troostet ook / O Heere! alle kranke /
 swacke / bekoumerde / benauwde ende aan-
 gebochten herten / alle weduwen ende wee-
 sen / alle die in eenigh peruykel te Lande ofte
 te Water sijn: Behoedse al te samen / op
 datse niet en mogen vergaen / Amen.

Des Saterdaghs Morgen-
Gesangh.

Op de Wyse : Van den 5. Psalm.

O! ontwacht myn Ziel om Godt te prysen /
Doet u Gebedt ten Hemel gaen /
Laet 's Werelds sorge bunten staen /
Dat 't dankbaer hert in eer bewysen /
Droeg tot Godt rysen.

2. O Ziel! om op den Heer te wachten /
Ten dienste van zyn Majesteit /
Zyt 's morgens met den dagh bereyt.
Geest hem de eerste ziels-gedachten /
Met alle krachten.

3. Ik dancke uw' genadigh Vader!
Dat gy soo trouwelyk de wacht /
Hield' over my in dese nacht:
Uw' goethendt komt ons by / en nader /
O Heyls sprink-ader!

4. Voor ongein en tegenheden /
Hebt gy my goediglyk bewaert /
Uw' gunst van nieuw geopenbaert.
Ik sal nu voor u aensicht treden /
Met myn gebeden.

5. Doet voortz / O Vader van de Licht-
ten /
U goetheit rysen met den dag /
U zegen dale als se plagh.

Dat my u vziend' ijk aengesichte /
 Altoos verlichte.

6. O Sonne der gerechtigheden!
 O Morgen-ster! geest dat u srael /
 In myn seer duyster herte dael /
 Dat ik O Jesus! volg' uw' treden /
 En heyl' ge zeden.

7. Als uwe Geest / myn geest sal werken /
 Dan ben ik tot den dienst bereyt /
 Dan u O Heer! my opgelept;
 Doet myn werk tot u Gere strecken /
 'k Wacht na u trecken.

8. Dus opgewekt / ben ik genegen /
 In alle dingh vooz u oprecht /
 Te wand'len als een trouwe knecht /
 Ik wachte voozts in myne wegen /
 Op uwen zegen.

9. Behoed my dat ik niet verdwale /
 Van u / tot sond' / of pdelheyt /
 Den vband die zyn stricken leyt /
 Om myne ziel ten buyt te halen /
 Heer! set hem palen.

10. 'k Beveele my in uwe hoede /
 Met Lichaem / Geest / en al het myn /
 Wilt eeuwigh myn bewaerder zyn /
 Stuur alle vooz en tegenspoeden /
 My doch ten goede.

Des Saterdaghs Avondt-
Gebet.

O Genadige Godt / u zij lof / prijs / eere
 ende dank geseght / dat gy ons desen
 dagh / ende de zantsche werke / soo goeder-
 tierentlijk bewaert hebt voor alle dingen /
 die ons schadelijk hadden konnen zyn. En
 wy bidden u overiglijck / wilt ons alle onse
 sonden vergeben / dewelcke wy met woerden /
 werken ende gedachten / tegen uwe Godde-
 lycke Majestent begaen hebben / want wy
 hebben alle uwe Heylige Geboden menig-
 mael overtreden / onse berouplinge na u bevel
 niet getrouwelijck waer-genomen / ende in
 uwen Wijngaert niet gearbeyd / welke son-
 den wy van herten beweenen ende beklagen /
 u aenroepende: **O Heer!** hoort onse gebe-
 den / neygt de ooren tot onse smeekingen:
 Verhoort ons na uwe waerheyt / ende na
 uwe gerechticheyt: Ende en gaet niet in't
 gericht met uwe knechten / want niemant /
 die leeft sal voor u aengesichte rechtveerdigh
 zyn; ende soo gy de ongerechtigheden gade
 staet / wie sal bestaen? Bewaert / **O Heere!**
 alle Kynghsknechten / ruyteren ende sol-
 daten / te lande en te water dienende / die
 voor u Woord ende Kercke sijn / beveelt

uwe **H.** Engelen van haer / datse haer behoe-
 den ende bewaren / ende sig legeren rond-
 om haer : Staet op voor haer in de spitse
 tegen haer vanden / op dat deseivige mo-
 gen verstroyt worden / ende dat hare haters
 voor haeren aengesigte blieden : Verdrijft
 haeren vanden / gelijk roock verdreven
 wort : Trekt uwe hand / ja uwe rechter
 hand niet af / trechtse uyt het midden
 uwen boesem tegen hare vanden / ende
 maakt een eynde van haer : Stort uwe
 grimmigheyt uyt over de Heydenen ende
 Afgoden-dienaers / die u niet te rechte ken-
 nen / ende over die Koninkrijken / die uwen
 Naem niet aenroepen : **O** Heere blijft met
 ons / want het is by den avond / en bewaert
 ons voor onse tegen-partye den Dupbel-
 dewelcke omgaet als een bziesshende leeuw /
 soekende wien hy soude mogen verslinden :
 Beschmedt ons voor den grooten draeck / de
 oude Slange (die de geheele wereld soekt te
 verleyden) voor den verklager der broede-
 ren Jesu Christi / die haer verklaght voor
 den grooten Godt / dagh en nacht / ende
 dewelcke tot ons is afgekomen / ende heeft
 grooten toorn / wetende dat hy maer eenen
 kleynen tijdt heeft. Meemt in dese nacht van
 ons wech alle onnutte zorgen / schadelijke
 droomen / onrustigheyt en quellinge des
 Lief-

Lichaems ende der Ziele. O getrouwe
 bewaerder Israëls! en sluymert noch en
 slaept in dese gebaerlyke nacht niet ober
 ons: maer waekt ober ons / dat ons geen
 schade en werde aengedaen / maer dat wy
 gesont ende lebendigh weder mogen op-
 staen / om ons morgen met alle vlyst / puer /
 lust ende neerstigheyt tot uwen Godtsdienst
 te begeven / Amen.

Des Saterdags Avondt-Gefangh.

Op de Wyse: Van den 91. Psalm.

O Vader! van de eeuwigheyt /
 Die dagh / en nacht haer palen!
 Door uwe Wijsheyt hebt bereyt:
 De dagh is nu gaen dalen /
 De duysticheyt dekt ons gesicht;
 De Son door ons verborgen /
 Geeft and'ren nu haer helder licht /
 En rijst weer op den morgen.

2. Hoe snel en vluchtigh is de tijdt!
 Zy vloeyt gelijk de stroomen.
 Wy worden onse dagen quyt /
 Die noyt te rugge komen.
 De dingen op de aerd' / ook wy /
 Zijn los / en ongestadigh:
 Den avond komt ons nader by;

Blyft by ons Heer / genadigh.

3. Op hebt uw' goetheyt desen dagh /
 Soo rijk'lyk gaen betoguen /
 Op hoed / en doed ons als gy plagh /
 U gunst blyft by ons woenen /
 Waer onse oogen neemt zyn heer /
 U ober-groote zegen /
 Staet voer ons allesins O Heer !
 In alle onse wegen.

4. Waer als eens de gedachten gaen /
 Op al ons werk en handel /
 Wat al versuynt is / of gedaen /
 In onsen gantschen wandel /
 Hoe onse reek'ningh met u staet /
 Wat vanden wy al schulden ?
 Hoe hout gy Heer / in sulken staet
 Ons soo langhmededigh dulden.

5. Wy bidden uwe Majesteit /
 Komt doch met ons niet treden /
 In 't Recht na u gerechtigheyt :
 Maer toont barmhertigheden /
 Meemt wegh / deit onse misdaet /
 Dergeest al onse sonden :

Geneest de ziel van 't ergste quaet /
 Door Christi Geest / en Wonden.

6. Houdt ober ons getrouwe wacht /
 Wanneer des lichaems oogen /
 Den slaep bevangt in dese nacht /
 Op dat wy rusten mogen /

Laet d' Engelen doch haer leger-perk /
 Rondom ons neder setten /
 Verstoort den boosen / bjeekt zijn werk /
 Scheurt zijn verborzgen netten.

7. Doo; moord / en brand / voo; dieverp /
 En ramp / wilt ons behoeden /
 Dat de verderber ga voo;op ;
 Maekt ober ons te goede.

Besprengt de deuren van ons hert /
 Met 't bloed des Lams / vergoten :
 Laet ongelucken / krankhept / smert /
 Zijn buytens hups gesloten.

8. Wanneer dan Heer ons lichaem rust /
 Dat doch de ziele waken /
 Dat die berepd / en toegerust
 Doo; Jesus by u naken ;
 Als dan de Geest aen 's levens end
 Sich in u hand sal geven /
 Laet die in ruste van elend
 En vzeugde / by u leven.

Een Gebedt om bekentenisse
 der sonden.

O Hemelsche Vader / genadige Godt / ik
 arme euidige mensche / ben niet dan
 aerde / stof / ende asche / ik ben een armen
 sondaer / onweerdig om mijn sondig Ge-
 bedt voo; uwe Heylige Godinche. Magestept.

te brengen/ende u als mijnen Verlosser/alle
 mijne sonden te bejden. Hoe soude ik ook
 alle mijne afswalingen verstaen? Medes-
 mael mijne ongerechtigheden over mijn
 hooft gaen/ ende als een zware last my te
 zwaer geworden zyn/ en ik deselve hebbe
 ingedronken als water. Ga ik by my sel-
 ven overleggen/ hoe ik van mijne sonden
 moge bejyd worden/ soo en vinde ik in my
 niet/ dat my helpen kan. Ga ik tot de
 Wet des Heeren/ die verbloekt my/ als een
 overtreders der selvige. Soo en is daer niet
 in den Hemel/ noch op Aerden/ dat my van
 desen bloek verlossen kan/ dan alleene gy/
 & Heilige Drieuldigheyt/ die my gescha-
 pen ende gemaekt/ die my om niet gerecht-
 veerdigt hebt/ myt uwre genade/ en my noch
 dagelijks hepliget. Hierom sta ik op/ ga
 tot mijnen Hemelschen Vader/ ende segge:
 Vader ik hebbe gesondigt voor u. Ik ko-
 me tot u/ mijn Heere ende mijne Godt/
 want gy hebt de woorden des eeuwigen le-
 vens/ende hebt my beloost te geven al wat
 ik van u/ in den name Christi/sal begeren.
 Heere leert my kennen dat ik in ongerech-
 tighet geboren ben/ ende dat mijn Moeder
 my in sonden ontfangen heeft: dat ik tegen
 u hebbe gesondigt/ ende onrecht godaen/ en-
 de Godlooselijck gehandelt/ ende gerevelleert
 met

met af te wijcken van uwe Geboden / ende
 van uwe rechten / ende dat ik niet en hebbe
 gehoort na uwe Dienstknechten de Prophe-
 ten / die in uwen Name tot mij spreken.
 Leert my bekennen / dat ik van my selven
 niet bequaem en ben iets goeds te dencken
 als uyt my selven / maer dat dese bequaem-
 heyt uyt u is : van my selven hebbe ik de
 gantsche tyd mijns levens niet anders kon-
 nen doen / dan sondigen. Ende dat doet de
 sonde die in my woont ; want ik weet dat
 in my / dat is / in mijnen vleesche / geen goed
 en woont : Verwekt dan in my **O** getrouwe
Godt! een hert-grondig berouw ende leet-
 wesen daer van. **O** soete **Jesu!** vernight
 ende maekt my saligh door het Badt der
 weder-geboorte / ende door de vernieuwinge
 des Heyligen Geestes. Vergaefst mijne on-
 gerechtigheyt / ende en gedenkt niet meer
 mijner sonden. Houdt uwen toorn niet in
 eeuwigheyt / want gy hebt lust tot goeder-
 tierentheit: Wilt u mijner outfermen / ende
 mijne ongerechtigheden dempen ; ja wilt
 alle mijne sonden in diepten der Zee wer-
 pen. Schept in my een rein herte / **O** **Godt!**
 ende vernieuwt in 't binnenste van my eenen
 vasten Geest: En werpt mij niet van uw
 aengesichte / ende en neemt uwen Heyligen
 Geest niet van my: Maekt mij den gant-

schen wdt mijns lebens uwe wegen beheit/
 en leert my uwe paden: Lepor my in uwe
 waerheyt / ende leert my / want gy zyt de
 Godt mijns hays / op dat ik moge afwijc-
 ken van 't quade / en 't goede doen. Ver-
 sekert my inwendigh in myn herre / door
 uwen H. Geest / van uwe troostelicke be-
 lofte / Sone / zyt wie. gemoet / uwe sonden
 zyn u vergeben: ende dat my wechgelept
 is de kroone der rechtveerdigheyt / welke
 my de Heere / de rechtveerdige Rechter / in
 dien dagh geven sal / ende niet alleene my/
 maer ook allen die zijne verschyninge lief
 gehad hebben / Amen.

Een Gebedt als men wil te
 Kercken gaen.

O Genadige Hemelsche Vader / wy son-
 daers komen niet doen sonder u: Wy
 en komen niet seggen Iesum den Heere [te
 zyn] dan door den Heiligen Geest: Wilt u
 ober onse onvolmaccktheyt en onbequaam-
 heyt ontfermen/ende uwen Heiligen Geest
 neder senden / dat die onse herten bequaem
 make ende ons geleide in alle waerheyt /
 ende in u Huis ende Heiligen Tempel
 om de lieffelijchheit des Heeren te aenschou-
 wen / ende te oudersoeken. Onse ziele dor-
 stet

stet na Godt / na den lebendigen Godt / om
 te mogen ingaan en voor Godts aengesichte
 te verschynen / gelyk een Hert schreeuwet na
 de waterstroomen. Wilt / o genadige Godt
 onse herten ende ooren openen om te hoor-
 ren / dat door uwen Dienaar sal gesproken
 worden. Laet het zaed uwes Godd'lyken
 Woords / 't welk in onse herten gezaeyt
 wort / niet vallen op den weg / noch op eene
 steenrotze / ofte onder de doornen ende diste-
 len: Weert den leydigen Satan van ons / dat
 hy niet datelike het Woord uit onse herten
 werch ueme. Laet ons niet alleen hoorders /
 maer Dabers des Woords zyn. Verleent
 ons die genade / dat wy het gehoorde Woord
 in een eerlike ende goet herte bewaren / ende
 in volstandigheit vruchten voort-brengen.
 Verdyjft onder het gehoor van uw Woord /
 van ons alle Wereldsche begeerlykheden
 ende vleeschelike gedachten. Wilt uwen
 lieven Dienaar begaben / dat uw' Woord
 hem gegeven worde / in de openinge zynes
 monds / met vrymoedigheit / om de verwo-
 genheden des Heiligen Euangettiums ons
 bekent te maken / Verbult hem met uwen
 Heiligen Geest / dat hy het Woord Godts
 moge spreken met vrymoedigheit / ende
 met schuchmoedigheit onderwysen de gene-
 die tegenstaen / of haer Godt 't eeniger tyd
D 7
be-

bekeerlinge gabe tot erkentnisse der waer-
 hept / ende zy wederom ontwaeken mocht-
 ten upt den strik des duyvels / onder welke
 zy gebangen waren tot zyne wille. Verleent
 uwen Dienstknecht soodanige uitspraak /
 door dewelcke wy alle te samen mogen ge-
 sichtiget worden. Geeft ons die genade / dat
 wy uw' Woord / upt den mond van uwen
 Dienaar geerne willen aenemen / ende in
 de leere der Apostelen / ende in de gemeen-
 schap / en in de bezeking des Broods / en
 in de Gebeden volherden / op dat alsoo vele
 tot de gemeente Godts mogen toegedaen
 worden. Wanneer wy upt uw' Woord de
 sonden hebben hooren straffen / soo laet doch
 niet toe / dat wy de sonden meer mogen die-
 nen. Begeert alsoo allen onsen handel ende
 wandel / dat wy na uwen Godlyken woor-
 de mogen geleidet worden ; ende dat onsen
 lust magh zyn in uwe Wet / en dat wy de-
 selvige magh ende wacht maghe overdenken.
 Laet onse Zelen u o Heere! lobben / ende gee-
 ne van uwe welbaden vergeten : Geeft ons /
 dat onse licht alsoo schyne voor de menschen /
 datse onse goede werken mogen sien / ende u /
 O Vader! die in de Hemelen zyt / verheer-
 licken. Ende behyde wy / upt uw' Heyligh
 Woord / van den rechten wegh des eeuw-
 ighen levens zyn geleert / vermaent ende on-
 der-

Derwefen / soo verleent ons dese welbaet / dat
 wy onsen talent niet den onnutten dienft-
 knecht niet in de aerde verbergen: maer be-
 keert zynde / onse Broeders mede mogen
 versterken / en de gene / die noch in de duy-
 kerniffe ende dwaalinge fitten / mogen leeren /
 flichten ende bekeeren / op dat alfoo vele tot
 kenniffe der waerheyt mogen komen / ende
 faligh worden / ende hier namaels be-erden
 dat Koninkryk / 't welk ons bereypt is van
 de grondlegginge der wereld / Amen.

Ten Dank-segginge voor het gehoor
 van Godts Heyligh Woord.

O Heere Jesu ! ik arme elendige son-
 daer / hebbe my altijd beneerficht in
 getuifflyk met den Collenaer Mattheu-
 na te volgen / om uw' H. Goddelyck Woord
 te hooren: Ik hebbe altoos vlijt aengelent
 om geerne in uwen hupfe / het welk een Be-
 dehuys genoeemt wort / onder allen volc-
 kerren te zyn / ende van uwen Tempel niet te
 wijcken / om aldaer geleert te worden van
 uwe wegen / op dat ik moge wandelen op
 uwe parden / daer door love ik u / O Heere!
 met mijn gaantsche herte / insonderheyt dat
 gy door de Predicatie van u Goddelycke
 Woord / my mijn duyftere ende blinde ver-
 standt.

standt verlichtet / mijn ooren doorbloort /
 ende mijn herte geopent hebt / dat ik op u
 Woord acht hebbe genomen / ende 't seluige
 wel hebbe verstaen. O genadige God! ver-
 leent my daer voor alle tydt een dankbaer
 herte: Geest dat het zaed van u Heylich
 Woord / in myn herte gezaept zijnde / van
 den bosseu niet worde wechgerukt / maer
 dat het / in de goede aerde gezaept zijnde /
 hondert / sestig ende dertig-voudige vruch-
 ten drage ende voortbringe / namegh de
 vruchten des Geestes / als daer sijn / liefde /
 blydshap / vrede / lankmoedighent / goe-
 dertierentheit / goetheit / geloobe / sachtmoe-
 digheit / matighent. Laet het Mostaert-
 zaet / 't welk in den acker van myn herte
 gezaept is / opwassen / ende worden eenen
 grooten boom / die vele vruchten drage ende
 eeuwich duure in volstandighent / ende laet
 die kleine boucke myns geloofs in my wor-
 den een groot vuer. Verleent mijn ziele / dat
 zy hegerich zy / en bezwijkt van verlangen
 na die Doornen des Heeren. Dat ik u
 moge soeken met myn geheele herte / ende
 van uwe Geboden niet af en dwale. Leert
 my uwe insettingen / dat in met myne lip-
 pen vertelle alle de rechten uwes monds /
 ende vralpcker ben in de wegh uwer getuy-
 genisse als ober alle rphdom / ende uwe
 bebes-

beveelen overdenken / en op uwe paden lette /
 ende my vermake in uwe infettinge / en
 u woord niet en vergete: en eyndelpa die
 eeuwige saligheyt besitte. O mijn Heere
 ende mijn Godt! laet u Woord in mijn bly-
 ven / op dat ik dier mede den boosen mooge
 overwinnen. Neemt van my alle wereld-
 sche begeerlijsheden en sorgbuidingheden /
 die my verhuideren om tot u te komen in
 uwen. H. Tempel / ende my argelick en
 schadeluck zijn om uw Woord niet pber
 ende lust en te hooren / ende my te oeffenen
 in alle Heylige Godtsdiensten. Laet uw
 Woord / 't welck begeerlijcher is dan gout /
 ja dan heel sijn gout / ende soeter dan Ho-
 ning ende Woningseem / mijn vermakinge
 zijn / een lantze voer mijn voet / ende
 een licht voer mijn pad. Siet ik hebbe
 een begeerte tot uwe beveelen / ende hoe lan-
 ger ik lebe / hoe my meer hongert ende dor-
 stet na uwe gerechtigheyt. Vermeerdert /
 dorst uwen Heyligen Geest / desen honger
 ende dorst in my / dat ik niet siechten mo-
 ge verwachten de aerneminge tot een kind
 Godts / en die verlossinge mijns lichaems /
 ende dat ick ten jonghsten dage / met alle
 mynverhoornen / moege opgenomen worden
 in de wolcken / den Heere Jesu Christo te
 gemoete / in de lucht / ende alsoe althot met
 den

den Heere zyn. Bewaert ook alle onse gezoutwe Herders ende Leeraers door valsche leere / Secten ende Ketterpen / dat ik ende andere / van haer niet en mogen verleydet worden; Geeft haer de genade / datse niet alleene niet de Leer van uw' Woord / maer ook niet een goed leben hare Kudden leyden ende stieren / op dat wy te samen in den rechten Schaep-stal mogen komen / daer gy / O Heere Jesu! den rechten Herder van zyt / Amen.

Een bekentenisse ofte belydenisse der Sonden, voor den geen die tot het hooghwaerde Nachtmael wil gaen.

O Gezoutwe Godt ende Salighmaker / gy eenige Middelaer Godts / ende der Menschen / ik arme elendige Sondaer / moet my schamen / van wegen myne onuytspreeckelike ende menighvuldige groote sonden / die de overhand over my hebben genomen / ende daer ik u mede vertoont hebbe / door uwe Goddelijcke Majesteit te verschijnen. Ik hebbe / door uwe Goddelijcke hulpe / uwe Wet ende myne wegen bedacht / ende bevonden dat ik ben afgewezken / stinkende geworden / ende niet goeds en hebbe gedaen / ende sien allen schuldigh ben
ge-

geworden / ende dat ik de wereld / ende
 t gene in de wereld is / hebbe lief gehad.
 Ik moet bekennen / dat ik hen vleescheijft
 verkocht onder de sonden. Ik weet dat in
 mi / dat is / in mynen vleesche geen goed en
 want / want het willen is [wel] by mi /
 maer het goed te doen dat en vinde ik niet.
 Ende daerom ben ik waardigh / eeuwig
 van uwen aengesichte verstooren / ende met
 den onnutten Dienstknecht in de buytenste
 drypsteruisse / waer weeninge ende knersinge
 der tanden wesen sal / uptgeworpen te wor-
 den. Maer / O Heere ik bidde u / door Je-
 sum Christum uwen geliefde Sone / in den
 welken gij u welbehagen hebt / ende die
 daer is het Lam Gods / dat de sonde der
 wereld wech neemt / en straft mi niet in
 uwen toorn / ende en kastijt mi niet in uwe
 grimmighent / maer zyt mi genadig. Want
 myne sonden berouwen mi / ende ik wil
 niet den verloren Soen opstaen / ende tot u /
 O myn Hemelsche Vader / gaen / ende tot u
 seggen: Vader ik hebbe gesondigt door u /
 ende en ben niet meer waardigh u' Sone
 genaemt te worden. Ik ete asche als
 broodt / ende vermenghe mynen dranc met
 tranen. Myn tranen zyn mi tot spijse / dag
 ende nacht / van wegen alle myne sonden /
 die ik tegen uwe Goddelijcke Majesteit
 be-

begaen hebbe. Wascht my wel van myne
 ongerechtigheyt / ende repnighyt my van
 alle myne sonden / met het dierbaer bloed
 Christi uwe's Soons / als eenes onbestraf-
 felpien ende onbedekten Lams / 't welk
 hy voor my arme sondaer / aen den houde
 des Kruyses uytgestortet heeft / want hy
 is mede om myne oertredingen verwon-
 det / om myne ongerechtigheden is hy ver-
 blyffelt: De straffe / die my den vrede
 aenbrengt / was op hem / ende door zyne
 striemen is my genesinge geworden. Ont-
 sondigt my / o Heere! met Wasch / ende ik
 sal repn zijn: Wascht my / ende ik sal
 wieter zijn dan sneeuw: Wie kan alle
 myne afdwalingen verscuen? Verpicht my
 van de verborgeute [afdwalingen /] ende
 leert my komen ende wederkeeren tot u /
 o Heere! want gy hebt verschuyt ende gy
 sult my genesen: Gy hebt geslagen ende
 gy sult my verbinden. Ik hebbe na den
 vleesche geleest / ende daerom moet ick
 sterben: maer doodet in my / door uwen
 H. Geest / de werkingen des lichaems / so
 sal ik leden. Ik was eertijds duysternisse /
 maer nu ben ik licht in den Heere: Laet
 my dan nu ook wandelen als een kind
 des licht's. Laet my voortaan wandelen
 door den Geest / ende niet volbrengen de
 begeer-

begeerlijkheden des vleesches. Geest dat
 ik de gantsche overige tijdt mijns levens
 toehyngende / in waerachtige bekeeringe ende
 Godtsaligheyt / op dat ik niet Job op-
 recht / vroom / Godtbyzessende / ende van
 het quaed wijkende / moge gebonden
 worden. Ende al mochte ik ook / dooz
 menscheijpke zwakheyt / nu ende dan in
 sonden noch komen te verballen / wilt mij
 daerom van u aengesicht niet verwerpen /
 ende utwen H. Geest van mij niet nemen :
 maer veel meer met Petzo / de genade ge-
 ven / dat ik moge bukten gaen / ende mij-
 ne sonden bitterlyck beweenen / op dat den
 Satan / die mij seer begeert heeft om te
 siften als tarwe / mij niet en werpe in
 de gebanknisse / uyt de welke ik geensins
 en sal komen weder uyt-komen. Maer /
 O lieve Heere Jesu / wilt vooz mij arme
 sondaer utwen Hemelschen Vader bidden /
 dat mijn klepne ende zwacke geloof niet op
 en houde / maer dooz uw' salighmakende
 Woord / en het gebryuk van u H. Avond-
 mael / van dage te dage versterkt ende ver-
 meerdert werde / ende dat in ik utwe belij-
 denisse / vooz de menschen / moge volher-
 den en salig worden / Amen.

Een Gebedt als men tot het Heyligh
Nachtmael des Heeren gaen wil.

O Genadige/ goedertierene/ lammoedige
Godt ende Dader/ wy u is de Fonteyn
des levens/ een Fonteyne van water/ spri-
gende tot in het eeuwige leven/ hoe heerlijk
is uwen Naem op de gantse Aerde/ hoe
onbegrijpelijk zijn alle uwe Wercken/ die
gy aen alle sondige menschen soo heerlijk
betoonst ende bewijst: Gy sendet uwe ge-
trouwe Dienaers uyt in de gehele Wereld/
en op de uitgangen der wegen/ ende beveelt
haer te Prediken het Euangelium allen
Creaturen/ ende te onderwijzen alle de Vol-
keren: Gy laet ons onweerdige menschen
noodigen/ dat wy sullen komen tot uwen
grooten Abondmael 't welck gy beveert hebt/
ende waer in alle dingen/ tot onser saligheyt
noodigh/ nu gereet zijn. Geeft ons die ge-
nade/ dat wy onder het tal van de gene niet
en werden gebonden/ die om hare gekochte
Ackeren en Ossen/ ende om datse getrouwt
waren/ haer sochten te ontschuldigen/ om
tot desen Abondmael niet te komen: maer
dat wy veel meer/ ons te voren wel beproeft
hebbende/ mogen eten van het Brood/ ende
driucken van den Drinkbekar des Heeren/
ende soo dickwils als wy sulcks doen/ dat
wy

wy sulks tot uwer gedachtenisse mogen
 doen/ ende uwen doodt verkondigen / tot dat
 gy komt. Gy zyt het Brood des levens :
 Wie tot u komt / en sal geenſins hongeren :
 en wie in u geloofst / en sal nimmermeer dor-
 ſten : wilt dan onse verſlagene / hongerige
 ende dorſtige Zielen in uwen V. Avondmael
 ſpyſigen ende laben. Gy / O Heere Jezu!
 hebt in die laetſte nacht / in welchen gy ver-
 raden wierd / het Brood genomen / ende ge-
 zegent hebbende / hebt gy het gebroken / en
 uwen Discipelen gegeven / ende tot haer ge-
 ſept : Neemet Stet / dat is mijn Lichaem/
 t welk vooz u gegeven wordt. Na het
 Avondmael hebt gy ook den Drinkbeker
 genomen / en gedaunkt hebbende / dien uwen
 Discipulen gegeven ; ſeggende : Drinkt al-
 le daer uyt. Want dat is mijn Bloedt / het
 Bloedt des Nieuwen Teſtaments / het welk
 vooz velen vergoten wort / tot vergevinge
 der ſonden. Wil ons dan die genade mede
 deelen / wanneer wy ſien / dat van uwen
 Dienaer / het Broodt ende den Wijn ons in
 deſen Sacramente mede-gedeelt worden /
 dat wy deſelvige als tekenen / panden ende
 zegelen van uwen waerachtigen Lichaem
 ende Bloede / dooz den waren geloove / mo-
 gen ontfangen ende aennemen / ende vaste-
 lijk gelooven / dat wy dooz uwen Heyligen
 lichaem

lichaem ende bloede / ten eeuwigen leven ge-
 spijst ende gelaest zijn: Want uw' vleesche
 is waerlijck spijse / ende uw' bloedt is waer-
 lijck drank: ende wie uw' vleesch eet ende
 uw' bloedt drinkt / die heeft het eeuwige
 leven / ende die blijft in u / ende gy in hem.
 O Heere! uwe goedertierentheit is hi der
 eeuwighent: Gy zijt soo vriendelijck ende
 goed / dat gy onser aller ongerechtighent
 op Iesum Christum uwen Soen hebt doen
 aenloopen / daer wy u soo grofwijck me-
 de vertoornit hadden. O Heere Jesu! komt
 met uwen Hemelschen Vader ende Heylig-
 gen Geest tot ons / ende maekt uwen wo-
 ninge by ons. Sendet uwen Heyligen
 Geest in onse herten / door den welken wy
 mogen roepen / Abba / Vader; en dat de-
 selvige Geest onse herten door den waren
 geloobe reinige / dat onse ziele den Heere loo-
 ve / ende geene van zyne weldaden vergete.
 Laet uwen lof altoos in onsen mond zyn in
 eeuwighent tot eeuwighent / Amen.

Een gesangh als men tot het Heyligh
 Nachtmael des Heeren gaen wil.

Stem: O Zaligh Heyligh Bethlehem.

M In waerde Ziel hoe dus wistelt /
 Wilt doch niet langer bliuen treuren /
 Die

Die sonden-last die u nu quelt /

Sal immerz Jesus van u scheuren.

2. Al zijn u eygen krachten zwak /

Wilt uwen nood aen Jesum klagen /

Bezwyht gy onder 't sonden-pak /

Vertrout op hem hy sal het dragen.

3. Hy noodigt u nu aen den Dis /

Waerom dan so een rouw bedreven ?

Steunt maer op hem / hy sal gewis /

A ook wel vorder krachten geven.

4. Met recht mijn Ziel zijt gy bezweet /

Tot dese Hepligheyt te naken /

Laet vry u sonden / minst en meest /

A droevig en bekommert maken.

5. Maer laet geen droefheyt meester zijn /

Wendt u tot Gods barmhertigheden /

Wat segt der Zielen Medicijn ?

Hoort doch zijn Woord en soete reden.

6. Hy roeptse niet die zijn gesont /

Maer wil der siecken Herder wesen ;

Heeft u de sonde dan gewont ?

Dien Jesus sal u weer geneesen.

7. O Jesus 's herten troost en vzeugt /

Nood gy de Zielen vol gebreken /

Op dat gy soo de siecken menigt /

Dooz u Bloed wassen ende queken.

8. Al is mijn Ziel dan seer bemoest /

Noch wil ik eventwel niet schoumen /

Tot u / O ! lieve vrede-Doozt /

Tot u / mijn Heyland / toe te komen.

9. Gy hebt / O Heer! u lefd' en kracht/
In u vernedering bewezen /
Als yder / die men tot u bracht /
Dooz uwre handen wierd' genesen.

10. Wilt ook alsoo mijn sieke Ziel
Met allerley elend' bewaren /
Oprekken uyt de modder-wiel /
En in u Bloed / O Jesu baden.

11. O Jesu / Christi / Davids Soon/
Ik soo een arme blind geboren /
Wing my dooz u Genaden-throon /
Laet my u stem / u stemme hooren.

12. Tot 't goede ben ik doof en stom /
Ach! wilt u over my ontfermen /
Mijn hert is hout / O Jesu! kom
Wilt my dooz uwren Geest verwermen.

13. Ik ben ook kreupel zwak en lam /
Om nets tot uwer eer te wercken.
Och! of u kracht van boven quam /
Om mijne zwachtheit te verstercken.

14. Was ik alleen maer krank en zwak /
Maer 'k breez dat ik ben doot in sonden:
Doch Jesus / die 's doodts prikkel brakt /
Mijn Heyland / heelt ook sulke wonden.

15. Doe Lazarus begraven lag /
Quaemt gy hem Jesus weer verwecken /
Wilt ook alsoo mijn Ziele / ach /
Du uyt het graf der sonden trecken.

16. Ook was de gantsche wereld dood /
 Eer gy haer quaemt in liefd' aenschijnwen /
 Sou dan mijn Ziel in desen woud /

Op u mijn Heyland / niet vertrouwen?

17. Tot wien sou ik doch heenen gaen?

By u alleen / by u is 't leven:

A soete Jesu kleeft ik aen /

Nan u wil ik my gantschlijck geven.

18. Ik steun op u / O sterke Best!

Die doot en dupvel hebt verwonnen /

Ja al de helsche macht gebelt /

Gy sult my doode 't leven joinen.

19. Ik ga dan na u Dreygde-seest /

Maer ach! daer zijn noch felle traepen /

Die al haer krachten onbezeeft /

Om my te stuppen / 't samen roepen.

20. Mijn eygen vleesch / soo vol bedrog /

Komt my aen allen zyden quellen /

Waer by sich ook de wereld noch

Deruoeght / met 't boos gedrocht der hellen.

21. Al is 't dat zy niet gantsch mijn hert /

Dan u / mijn Herder / kunnen trecken;

Zy konnen echter zware smert /

En ongenuegh daer in verwecken.

22. En weten dooy een loosen schijn /

Mijn sinnen seer in 't ware' te brengen;

Om dan alsoo haer boos sennin /

Dooy all' mijn leden te vermengen.

23. O trouwen Herder staet mijn by /

Ach! wilt u oer my ontfermen /
 En booz die wreede wolven my /
 Dooz uwe stercke hand beschermen.

24. Ik heb geen kragt / noch weet geen
 Hoe ik haer tegenweer soud bieden / raet /
 Gy zijt mijn troost / mijn toeverlaet /
 In uwe armen kom ik vlieden.

25. Mijn kracht is niet als ydel kaf /
 Een riet waer op men niet kan steunen /
 Gy zijt mijn sterke stok en staf /
 Op u mijn Heyland / wil ik leunen.

26. O Jesu / het gekrookte riet /
 Wilt gy doch immers niet verbreken /
 Het rookend' lemmet sult gy niet
 Uyt-blussen / maer veel eer ontsteken.

27. Mijns herten lamp is sonder vlam /
 Wilt doch die oly / daer in gieten /
 Die uyt u eygen herte quam /
 Van 't hout des kruyces tot ons vlieten.

28. O eenwigh Light / O klare Sou /
 Wilt doch mijn herte nu bestralen /
 Laet uwe stroomen / vzeughde-bron /
 Doch binnen in mijn Ziele dalen.

29. Ik armen wozn kom dan / met u /
 Tot u / O Soete Jesus kruyppen /
 En nebens 's Vpands leger nu /
 Aan uwe Liefde-tafel sluppen.

30. Mijn trouwe Heyland / laet my / ach!
 Maer onder uwe tafel wesen /

Op dat ik daer de brokjes magh /
Gelyk de hondkens / oplefen.

31. Ik ga dan heen / mijn Heyland kom /
Wilt my met uwe vlerken decken /
Ik ga / maer wilt my Byndegom /
Met uwe liefde-knoorden trecken.

32. O Jesu / grijpt my by de hand /
Set doch mijn herte gretigh open /
Op dat soo sonder tegenstand /
U balsam in mijn Ziel magh lopen.

33. Weh! geeft nu dog een woynke kragt /
Laet uwe macht in zwakheit blycken /
Komt in mijn Ziel die op u wacht /
En wilt daer nimmermeer wycken.

Een Danksegginge na het.
Heyligh Avondmael.

O Getrouwe Godt ende Salighmaker
der Wereld / hoe konnen wy alle de
grote weldaden vertellen / die gy aen ons
arme sondaers betoont hebt? want gy hebt
ons / door uwe grote liefde / een soo onuyt-
spreekelijche Tafel ende Maeltijd toe-ge-
richt / ende ons te eten gegeven u vleesch /
ende te drincken u Bloed / waer door wy
het eentolge leven hebben. Gy sittet aen de
rechtter-hand Gods / ende de Hemel moeten
ontfangen tot de tijden der weder-oprechtinge

ge aller dingen / die Godt gesproken heeft
door den mond aller zijner Heylige Prophe-
ten / van alle eeuwen / ende zijt al evenwel
in uwe Godtheit met ons alle de dagen /
tot de voleydinge der wereld / ende biddet
uwen Hemelschen Vader / dat hy ons eenen
anderen Trooster geue / die by ons blijft in
der eeuwigheid / die zijn wooninge by ons
maeke / die in ons woont / die onse herten
door den oprechten gelooue reyniget / ende
ons voor alle quaed / aen lichaem ende ziele
beware. **O** hoe eenen goedertierene Godt
zijt gy / dat gy u seluen vernieticht hebt / de
gestaltenisse eenes Dienstknecches aengenom-
men hebbende / ende den menschen gelijk
geworden zijt / ende in de gedaente gebonden
als een mensche / hebt u seluen vernedert /
gehooft saem zijnde tot den dood / ja den dood
des kruuces; ende hebt uyt loutere liefde tot
ons / waerlijck onse krankheden op u gena-
men / onse sinerten gedragen: zijt geplaegt/
van Godt geslagen / ende verdrukt gewor-
den: Gy zyt om onse obertredinge verwon-
det / om onse ongerechtigheden verbijstelt:
De straffe die ons de vrede aenbrengt / was
op u / ende door uwe striemen is ons gene-
singe geworden: Gy zijt uyt den angst / en-
de uyt het gerichte wech-genomen: Gy zijt
afgesneden uyt het land der lewendigen / ende
ont

om de overtredinge uwes volks is de plage
 op u geweest. Op zyt een vloek voor ons
 geworden / ende hebt ons van den vloek ber-
 wet verlost / op dat wy door uw' Bloed sou-
 den gereynigt worden van alle onse sonden /
 ende de eenwige salighepd besitten. O Hee-
 re Jesu / laet dese Hemelsche symse ende
 drank / die wy in u Heyligh Avondmael
 genoten hebben / ons gedopen tot onser salig-
 hepd / ende dat wy voorten mogen af-
 wycken van het quade / ende doen het goede.
 Geest dat wy afleggen alle quaedhepd / ende
 alle bedrog / ende gedwynsthepd / ende mjdig-
 hepd / ende achterklappinge / ende als nienu-
 gedoorne kinderkens / seer begeerlych mogen
 zyn na de redelycke ontbervalschste melk van
 u H. Woord / op dat wy door deselve ma-
 gen opwassen / in liefde / blydschap / brede /
 lankmoedighepd / goedertierenhepd / goed-
 hepd / geloove / sachtmoedighepd ende matig-
 hepd / ende uw' rijke hier op deser aerde seer
 mogen vermeerren. O Godt! op zyt onse
 Godt / laeten wy u soeken in den dageraed /
 laet onse zielen doysten na u / ende ons vleesch
 na u verlangen / ende seggen / wanneer sullen
 wy ingaen ende voor Gods aengesichte ver-
 schynen? Wat sullen wy u / Heere / vergel-
 den voor alle uwe weldaden aen ons bewe-
 sen? Geest ons die genade / dat wy in den

Name aenroepen / in den Geest ende waer-
 heyt. Dat wy u onse beloften / nu in de
 tegenwoordigheit van al u volck / betalen.
 O Heere ! wy zijn sekerlyk uwre knechten /
 wy zijn uwre knechten / Sonen uwre dienst-
 maegden / gy hebt onse banden los gemaekt.
 Daerom sullen wy u offeren een Offerhan-
 de van Dank-segginge / ende uwen Name
 aenroepen / in de woorthoben uwes huyfes /
 O Heere / in 't midden van u / O Jerusalem /
 Amen.

Een Gesangh na het Heyligh
 Avondmael.

O Stemme : Van den 100. Psalm.
 Heer wie kan u Lof na waerd'
 Betrachten / hier op dese aerb' ?

Mijn het en tong is onbeguaem /
 Om recht teyzpen uwen naem.

2. Nochtans mijn ziele poogt en tracht /
 Na uwen lof met alle kracht ;
 Tot uwe eer / en dankbaerheit /
 Maekt my dooz uwen Geest berept.

3. Ik sal u groote goedigheit /
 Ken my onweerdigh toegelent /
 Erkennen / met een Lof-gesang /
 En dienen u mijn leven langh.

4. Ik lagh in mijne sonden doot /

Dan

Dan alle goedt berooft / ontbloot.

Sy my was geen hulpe noch raet;

Ach! hoe elendigh was mijn staet.

5. Uw recht Heer! eyscht my ter straf;

Den vloek snerdt al mijn hope af:

^h Had tegen uw / soo zwaer misdaen /

^t Scheen anders niet / of ^k sou vergaen.

6. Maer uwe liefde ober-groot /

Die niet begeert des sondaers doot /

En uw genade pleyt voor my /

Dus ging de toornigheyt voor by.

7. Sy sepde tot uw eygen Soon:

Dael neder uyt des Hemels thron /

Leyt af u glants en Majesteit /

En brengt den mensch tot heerlijkheit.

8. Wordt gy voor hare sonden bozgh /

Ozaegt gy voor d' arme sondaers sozgh /

Maekt gy de bree met my en haer /

Als een versoement Middelaer.

9. O lieve Jesus! hoe bereydt /

Onaemt gy op d' aerd' in nedrigheyt;

En naemt op uw al onse schuilt;

Sy hebt voor ons Godts recht verbult.

10. Sy gaast uw dierbaer herten-bloed /

Waer door gy onse sonden boet /

En leedt de allerwzeetste doot /

Ons te verlossen uyt den noot.

11. O grootste liefde die men vout!

Sy maekt met ons een trouw-verbond:

Wp zjn u walt / u deel en lot ;
 Gp onsen Koning / Heer en Godt.

12. Gp geeft aen ons een liefde-pandt /
 De teekens van soa nauwen bant /
 Ontfangen wp aen uwen Ds /
 Tot onse Troosts-gedachtenis.

13. Ontfangt dan weer tot dankbaerheit
 Een ziel / getwilligh en bereyt
 Tot uwen dienst / genadigh Heer !
 U zp alleen den lof en eer.

Een Gebedt op den dagh van de Ge-
 boorte onses Heeren Jesu Christi.

O Genadige / Hemelsche Vader / hoe
 een groote liefde betsont gp ons arme
 elendige Sondaers / dat gp uwen Sone
 uwen geliefden / in welken gp u welbehagen
 hebt / hebt laten vleesch worden / ende onder
 ons woonen / alsoo dat wp zijne heerlijkheit
 hebben aengeschaout / eene heerlijkheit als
 des Eenigh-geboren van u: Hoe groot is
 uwe genade / dat uwen Sone / gelijk de kin-
 deren des vleeschs ende bloeds deelachtigh
 zijn / desgelijks der selver deelachtigh is
 geworden ; ende is van Maria de Maegt /
 als de dagen verduut waren / ende de vol-
 heit des tijds gekomen was / om onsent
 wille geboren / in doeken gewonden / in de
 kribbe

kribbe neder-gelegt / ende daer hy rijk was /
 arm geworden / op dat wy door zyne armoes-
 de souden rijk worden. Van desen heerlij-
 ken ende troostelijcken dagh houden wy he-
 den gedachtenisse / op welken wy / dewel-
 ke niet vreesse des doods onsen gantschen lo-
 ven der dienstbaerheyt onderworpen waren /
 verlost zijn / daer wy andersins eeuwiggh
 waren verdoemt en verloren. Dit is den
 dagh den welke vele Propheten ende recht-
 beerdigen begeert hebben te sien. Na desen
 dagh hebben vele Koningen / ende Abza-
 ham verlaught / datse dien mochten sien :
 ende hebben hem met de oogen des geloofs
 gesien / ende zijn verblijd geweest / dat van
 Godt onsen Hemelschen Vader uyt genade
 ende liefde tot ons / ons een kind geboren /
 ende ons eenen Sone gegeven is / op wiens
 schouder de heerschappij is. Vele / als zy
 desen dagh aenschouwen / hebben met de
 H. Engelen gesongen : Gere zy Godt in de
 hooghste Hemelen / ende vrede op aerden /
 in den menschen een welbehagen. Laet wy
 ons ook op desen dagh verblijden / en seggen
 met den euden Simeon : Laet mi / O Heere
 uwe dienstmechten gaen in vrede / na uwe
 Woord / want onse oogen hebben uwe salig-
 heyt gesien. O wat eenen heerlijken / uyt-
 veruenden ende troostelijcken dagh is dese
 dagh !

dagh! geene tonge en kan uytſpreken / geent
 penne en kan genoeghsaem uytſchryven /
 wat welbaden wy ontfangen door de ge-
 boorte Jefu Chriſti van Godt den Vader /
 dewelke rijk in barmhertigheyt is / en door
 zijne groote liefde / daer mede hy ons lief
 gehad heeft / zijnen eenigh-geborenen Sone
 ons gegeven heeft. **O Heere!** verleent ons
 de genade / dat wy met de Herderen van
 Bethlem mogen gaen in uwen Tempel / om
 te ſien ende te horen het woord / 'c welk gy
 ons van uwen beminden Sone en zijn ge-
 boorte hebt kond gedaen: op dat wy uwen
 Sone / onsen Saligmaker / met alle zijne
 weldaden mogen vinden / ende u verheer-
 lijken ende prysen ober alles / wat wy ge-
 hoort ende gezien hebben. Laet ons vrolijk
 zijn ende jupelen op desen dagh / dat gy /
O Heere! u ober ons ontfermende / onse eien-
 digheyt ende armoede hebt aengeſien / ende
 ons / door de geboorte van uwen beminden
 Sone / verlost hebt / die andersins met vreesse
 des doodts voor alle onse leuen der dienst-
 haerheyt onderwo:pen waren. Laten wy
 ſingen ende blyde zijn / **O Jefu Chriſti!** dat
 gy u ſelven voor ons gegeven hebt / op dat
 gy ons ſoudet verlossen van alle ongerech-
 ticheyt / ende ons tot u eygen volck repui-
 gen. **O Heere!** laten wy u altijd daer voor
 danken

dancken / dat gy uwen Sone in de werelddt niet gesonden en hebt / op dat hy de werelddt veroorzden soude / maer op dat de werelddt dooz hem soude behouden worden. Dese saligmakende geboorte Jesu Christi is van den Heere geschiedt / ende zy is wonderlyk in onse oogen. Dit is de dag / dien de Heere gemaakt heeft / laet ons nu op den selven ons verheugen ende verblijdt zyn / en seggen: **Och Heere!** geeft mi heyl: **Och Heere!** geeft mi voorspoet. De Heere is Godt / die ons dit licht gegeven heeft / Amen.

Een Gebedt van 't Lyden Christi.

O Heere Jesu! Gy onschuldigh Lam Gods / gy zyt in slechte doeken gewonden / ende nedergelept in de kribbe. Gy zyt in velen versocht / ende hebt vele geleden: Gy zyt om onsent wille arm geworden / daer gy rijk waert / op dat wy dooz uwe armoede souden rijk worden: **Wd Sone Gods!** die geen sonden gekent en hebt / heeft Godt soude dooz ons gemaakt / op dat wy souden worden rechtvaardigheyt Gods in u. Gy zyt een versoeninge dooz onse sonden: ende niet alleene dooz onse / maer ook dooz [de sonden] der geheele werelddt. Dypwilligh is geweest de Offerhande / die gy uwen

Hemelschen Vader voor onse sonden opge-
 offert hebt / want gy en deedt ulven mond
 niet op; als een Lam werd gy ter slachtinge
 gelept / ende als een Schep dat stom is
 voor het aengesichte zijns scheerders / alsoo
 en deedt gy ulven mond niet op. Tegen u
 hebben alle de Opperpriesters ende Ouder-
 lingen des Jodischen volks t' samen raed
 genomen / dat zy u dodden mochten. Ende
 hebben u gebonden wech gelept / ende over-
 gegeven aen Pontius Pilatus den Stad-
 holder. Gy zijt van de Joden / dewelcke
 valsche getuygen wtgemaekt hebben / van
 vele ende zware dingen beschuldigt: Gy
 zijt in uw' aengesichte bespogen / ende niet
 wuysten geslagen: U zynt kinnelbaks-
 slagen gegeven van den goddeloosen / dewelcke
 spottende senden / Propheeteert ons Christus/
 wie is 't die u geslagen heeft! Gy zijt als
 een misdader der godtloosen over gegeven
 ende gegeeft: U hebben de Hendenische
 Krijgsknechten met haer in het Rechtthuis
 genomen / ende hebben over u de gantsche
 Beude vergadert / ende u ontkleed hebbende /
 hebben zy u een Purperen mantel om-ge-
 daen; ende een Kroone van doornen ge-
 blochten hebbende / setteden die op u hoofd /
 ende deden u een Rieestok in uwe rechter
 hand / ende vallende op haer knien voor u /

bespotteden u / seggende / weest gegroet /
 gy Koning der Joden. Gy zijt in uwen
 laetsten nood en dorst gedreukit ende gelaest
 met Edick / die met Galie gemengt was /
 ende zijt aen het verdloekte hout des Krup-
 ces gehangen / ende aldaer als een misdader
 gekruyst: ende hebt / met onuytsprekelyke
 benauthent ende pene beladen zijnde / met
 een groote stemme geroepen / **Mijn Godt!**
 mijn Godt / waerom hebt gy my verlaten?
Dit alles / O Heere Jesu! en hebt gy niet
 geleden ende nyt-gestaen om uwent wille /
 maer om onsent wille / na dien gy ons aen
 uwen Hemelschen Vader / tot verlossinge
 gelowden zijt. **Wilt ons dan / wy arme son-**
daers ende verdloekte menschen / die genade
verleenen / dat wy dese uwe groote weldaden
niimmermeer en vergeten / maer altydt in
gedachtenisse houden. Geeft / dat wy onse
hope ende geloobe / 't welk wy hebben van
onse saligheyt / alleen mogen stellen op uwe
dierbare verdiensten. Sendet in onse herten
uwen H. Gheest / die ons hoe langer hoe meer
in dit vertrouwen mach verstercken / dat
wy op onse saligheyt mogen wachten / daer
na verlangen / ende onses selfs saligheyt met
uwe ende beven werken. Laet / O Heere
Jesu! dit altydt in leven ende sterben onser
 eenigen troost zyn / dat gy niet met silver
 ende

ende goudt / of andere vergankelyke din-
gen ons van de eeuwige verdoemenisse ende
hellsche pijn verlost hebt / maer door uw'
dierbaer bloed. Laet doch niet toe / dat ee-
nige verdrukkinge / of benauthende / of ge-
baer / of zwaert / ons scheidende van uwre lief-
de ; maer dat wy door aemmerkinge van uw'
lyden / door ons aen het hout des kruyses
volbracht / in desen allen meer als overwin-
naers mogen zijn door u / gy die ons soo uyt-
nemende lief gehadt hebt / Amen.

Een Gebedt van de Opstandinge Jesu
Christi uyt den Dooden.

Glooft zy de eeuwige / getrouwe ende
barmhertige God / dat Jesus Christus
van den dood en is opgestaen. De doodt is
in verstonde tot overwinninge. Doodt /
waer is uwen prikkel ? Helle waer is uwre
overwinninge ? De prikkel des doodts is de
sonde / ende de kracht der sonde is de Wet.
Maer Gode zy dank / die ons de overwin-
ninge geeft / door onsen Heere Jesum Chri-
stum. Dit is een groot Feest / t welk wy in
houden ende vieren : Dit is de dagh / dien de
Heere gemaakt heeft : Laet ons op den sel-
ven ons verheugen / ende verblipd zyn. Alles
wat leeft / zy vrolijk op dien dagh. Alle
ziele

ziele love ende danke den Heere / datse van
 den doot vry gemacht / ende van 't geweld
 der Hellen verlost is. **O** Heere! maect onse
 herten / zielen / verstandt ende alle krachten
 bequaem / dat wy van uwe opstandinge uyt
 den dooden ende overwinninge van alle uwe
 ende onse vanden / oprechte gedachtenisse
 mogen houden. **Gy** / **O** Jesu! zijt het rech-
 te Paeschlam / dat om onsent wille is ge-
 slachtet geworden ende ons verlost heeft / die
 met breefe des doodts / door al onse leven / der
 dienstbaerheyt onderworpen waren. **Gy**
 hebt de werken des Duibels verbzoken /
 ende door uw bloedbergieten ons verlost
 van alle onse sonden / ende door u opstan-
 dinge over alle onse vanden getriumpheert.
O wie kan / **O** lieve Jesu! uw door sulke
 groote weldaden ten vollen danken? Laet
 uwe heerlyke Opstandinge ons vertroosten
 ende versterken / wanneer wy uyt dese we-
 reld scheyden / ende in het graf gelegd wor-
 den / alwaer wy / stof zynde / tot stof weder
 keeren sullen / dat gy niet en sult toelaten /
 dat uwe heyligen de verdervinge sullen sien /
 maer dat uwe dooden weder sullen levendig
 worden / ja ook onse doode ende verrottede
 lichamen weder sullen opstaen. **O** Heere!
 laet ons altoos gedenken / dat onsen Ver-
 lossen leeft / ende dat wy uyt dit onse vleesch
Gott

Godt sullen aenschouwen: den welken wy
 hoor ons aenschouwen sullen / ende onse oog-
 gen sien sullen. Geest ons die genade / dat
 wy op dese hope ende op dit vertrouwen in
 vyede van dese werelt tot u mogen gaen:
 ende saligh in u mogen sterben van mi aen /
 ende dat wy rusten mogen van onsen ar-
 bejdt. Laet ons niet weesen den tijdeliken
 doodt / hoe bitter dat ook dese sijn sijn /
 maer altijd gedencken / dat wy uit onsen
 doodt obergan in het eeuwige en salige
 leven. Heere laet niet toe / dat wy gelijc
 sijn den Heydenen / die van de opstandinge
 haerer lichamen gene hope en hebben / maer
 dat wy ten jongsten dage in Christo alle
 mogen levendigh gemackt worden. Ende
 dat wy met onsen Christo als zyne leden
 ten vereenigt worden / ende ook sijn mo-
 gen waer hy is / namelijk in zyns Vaders
 Huis / alwaer vele wooningen sijn / ende
 alwaer wy hem sullen geijst sijn / ende hem
 sien sullen geijst hy is / Amen.

Een Gebedt van de Hemelvaert
 Christi.

In geloof / O Heere Jesu! dat gy hoort
 my arste Soudaer / wanteer de volhept
 des tijds gekomen was / van Godt uwen
 Hemel

Hemelschen Vader als zijnen eeniggeboren
 Sone uytgesonden / uyt een vrouwe gelwoz-
 den / ende onder de Wet gelworden zyt / op
 dat gy my ende alle die gene / die onder de
 Wet waren / soudet verlossen / ende op dat ik
 ende zu-lieden de aemmeninge tot kindereu
 herkringen souden. Gy zyt dooz my een
 bloek gelworden / ende hebt my van den
 bloek der Wet verlost: Gy hebt / dooz uw
 brede gemaekt hebbende dooz het Bloedt
 uwes Krupces / dooz u / my met uwem He-
 melschen Vader versent: Gy waert ver-
 acht / ende de onweerdigste onder de men-
 schen / een man van smerten / ende versocht
 in krankheyt: Gy zyt dooz my gestorven /
 op dat ik niet en soude verdoemt / maer dooz
 uw bloedt van alle myne sonden gereynigt
 worden: Uw graf heeft men by de godlose
 gestelt / ende gy zyt by den Rijcke in uwem
 doot geweest / om dat gy geen onrecht ge-
 daen en haddet / nog bedrog in uwem monde
 geweest was / op dat gy myne ongerechtig-
 heden soudet begraven / ende myne sonden
 weg-nemen: Gy zyt uyt den dooden opge-
 wekt tot de heerlijckheyt uwes Vaders /
 op dat ik in uleuwichheyt des lebens soude
 wandelen / ende dat den Geest uwes Va-
 ders / die in my woont / mijn sterffelijck
 lichaem ten jongsten dage lebendig ma-
 ken

ken sande. Gy zijt eyndelijck / na dat gy aen
 uwe liebe Apostelen / die gy uytberoken
 haddet / u selven lebendig vertoont haddet
 met vele gewisse kentekenen / veertigh da-
 gen lang / ende haer bukten geleyd haddet
 tot aen Bethanien / van haer gescheyden /
 ende een Wolcke nam u wech van haren
 oogen / ende gy wert opgenomen / daer zy
 het sagen / in den Hemel / ende zijt geseten
 aen de rechterhand Godts / ende heerschet
 in 't midden uwer vyanden. Gy zijt ont-
 mynent wille van den Vader uytgegaen / en
 zijt in de wereld gekomen; hebt de wereld
 wederom verlaten / ende zijt henen gegaen
 door uwe triumphante Hemelvaert / tot den
 Vader: Gy zijt henen gegaen in uwes Va-
 ders Huys / ende hebt my aldaer een plaetse
 bereypt / alwaer de tranen van myne oogen
 sul en afgewisschet worden / alwaer ik niet
 meer en sal hongeren of dorsten / ende alwaer
 de Sonne niet meer op my sal vallen / noch
 eenige hitte / ende alwaer ik by u aengesichte
 verzadinge der vreughden sal hebben. Gy
 zijt opgebaren in de hooghte / gy hebt de
 gebangenisse gebanglijck wechgeboert / gy
 hebt gaben genomen om uyt te deelen onder
 de menschen. O Heere! laet my dit selvige
 altijd gedencken ende wel oberleggen / dat
 gy alle dese dingen om mynent wille / ende
 tot

tot mijner saligheyt gedaen hebt. Maekt
 my op desen tegenwoordigen dagh / op wel-
 ken wy houden die gedachtenisse van uwe
 glorieuse Hemelwaert / deelachtig alier der
 naben ende weldaden / die gy my met uwe
 Hemelwaert verkregen hebt: Biddet voor
 my arme sondaer / dat ik dit selvige altydt
 vastelph magh gelooven / ende dat dit mijn
 geloobe niet op en houde. Sendet tot my /
 upt den hoogen Hemel / den Trooster / den
 H. Geest / den Geest der waerheyt / op dat
 hy in eeuwigheyt by my blyve / ende my in
 alle waerheyt leyde. Laet uwe Hemelwaert
 my een sekeren en vasten troost zyn in alle
 leyns ende tegenspoet / dat ik in dese be-
 droefde wereld ende in dit dal der tranen
 moet upstaen. Ende al is 't dat ik nu ende
 dan kleingeloowig moghte worden / insou-
 derheyt warmer gy / O Heere! door aen-
 verchtigen ende beproevinge my loutert /
 als men het silber loutert / soo wilt my van
 soodanige kleingeloowigheyt verlossen / ende
 my in den saliglymakenden geloobe verster-
 ken / ende dien in my vermeerderen / op dat
 dit tot allen tyden mynen troost mach zyn /
 dat ik door uwe Hemelwaert alreede mede
 in den Hemel geset ben / ende of schoon myn
 lichaem verrotte / ende stof zynde / tot stof
 sal wederkeeren / dat al evenwel ten jongh-
 sten

sten dage mijn lichaem ende ziele sullen
 vereenigt worden / ende dat gy mijn verne-
 dert lichaem veranderen sult / op dat het
 selve gelijksformigh worde uwe heerspien
 lichame / na die werkinge / waer door gy
 ook alle dingen u selven kont onderwerpen /
 ende dat ik met alle geloobigen sal opgeno-
 men worden in de wolken / u te ontmoete /
 in de lucht / en alsoo altydt met u in den
 Hemel sal wesen / Amen.

Een Gebedt op Pinxter-dag.

Getrouwe / genadige / lieve Hemelsche
 Vader / komt met uwe genade ende
 barmhertigheyt / ende gaet in tot ons son-
 dige menschen / ende verbulliet onse herten
 met uwen Heyligen Geest / gelijck uwe lieve
 Apostelen / op den Pinxter-dag / daer mede
 verbult zyn geworden: **O** Heere! wy heb-
 ben van 't aenbegin onses levens / ernstelijck
 ende demogedigelijck gebeden / ende gesuchtet
 tot u in den hogen Hemel / om den H. Geest /
 dat die onse herten mochte suiveren ende
 reinigen van alle onse sonden / om alles
 wat ons tot onser saligheit noodigh is /
 mochte leeren / ons geduurlijelijck in alle
 waerheid leiden / ende daer by bewaren tot
 den einde. **G**eest ons / na den rykdom uwer
 heer-

heerlykheit / dat wy met kracht versterkt
 worden door uwen Geest in den inwendigen
 mensche / op dat Christus / door het gelobe /
 in onse herten woone / ende wy in de liefde /
 gewortelt ende gegrondet mogen zyn. Heere
 vertrekt ende vertoest niet lange om ons te
 helpen / maer kom af tot ons / eer wy in on-
 se sonden sterben / want onse ongerechtighe-
 den gaen over onse hoofden / en als een zwa-
 re last zynse ons te zwaer geworden : Ende
 wy en weten geen wytkomste / ende daer is
 niemant in den Hemel ofte op der Aerden /
 die ons helpen kan in leuen ofte in sterben /
 als alleen gy Heere. Ontfermt u over ons /
 dat wy / door de Predicatie uwes H. Euan-
 geliums / tot u gemenite mogen toegedaen
 worden / en door het gehoor des selvigen het
 ware salighmakende geloobe mogen ver-
 krygen. Laet doch onse lichamen tempelen
 zyn des H. Geests: En neemt uwen Heer-
 ligen Geest niet van ons / maer laet dien by
 ons blyben in den eeuwigheyt. Laet niet
 toe / dat wy met grouwelyke sonden den
 H. Geest bedroeben / door welchen wy ver-
 zegelt zyn tot den dag der verlossinge. Laet
 uwen H. Geest onse tongen alsoo regeeren /
 dat gēne vyle reden en mogen gaen uyt
 onser monde / maer dat wy met onse tongen
 de groote werken Gods mogen spreken /
 ende

ende anders niet en doen / dan het gene be-
haeglyk is in Christo Jesu. Laet uwen
H. Geest / die ons gegeven is / in onse herten
ontstorten oprechte liefde tot u. Gietet uwen
Geest uyt over allen vleesch / dat onse so-
nen ende dochteren propheeteren / ende soe-
danige kennisse van u mogen hebben / datse
haer / uyt u Woord / in alle zwaermoedig-
heyt / in alle aenbechtigen ende tegenspoet-
kommen en mogen vertroosten / ende het eeu-
wige leven verkruppen / Amen.

Een Gebedt in tydt van Krygh
ende Oorlogh.

O Genadige Godt ende Barmhertige
Vader / wy sien dat gy seer vertoont
zint over onse menighvuldige sonden / ende
dat uwe sterke hand dagh ende nacht zwaer
op ons is. Hoe zyn onse tegen-partijders
vermenighvuldigt? vele staen tegens ons op.
Vele seggen van onse zielen: Zy en hebben
geen heyl by Godt. De vyanden vervolgen
onse zielen / Zy vertreden onse leven ter aer-
den / zy leggen ons in duysternisse / als de
gene die overlange dood zyn. De vyanden
verderhen alles in het Weylighdom: Uwe
wederpartijders brullen in het midden van
uwe vergaderplaetsen. Onse vyanden spot-
ten

ten met ons: Zy setten uwe Heyligdommen
 in 't byer: Ter aerden tot onthepligen zy de
 wooninge uwes Naems / in haer herte seg-
 gen zy / laetse ons te samen uyt plunderen/
 ende alle Godts vergaderplaetsen in den lan-
 de verbranden. O Godt! Hendenen zyn ge-
 komen in u erffnisse: Zy hebben den Tem-
 pel uwer heyligheyt verontreynigt: zy heb-
 ben de plaetsen uwer lieve Godsdiensken
 tot steenhopen gestelt. Zy hebben de doode
 lichamen uwer knechten aen 't gebogelte
 des Hemels tot spise gegeven / het vleesch
 uwer Gynstgenooten aen 't gedierte des
 lands. Zy hebben haer bloed door grantsen
 Duytsland als water vergoten / ende daer
 en was niemant diese bezroef. Wy zyn
 onsen nabueren eene smaetheyt geworden /
 een spot ende schimp dien / die rontom ons
 zyn. O Heere! daer en is geen Propheet
 meer / noch pemaent by ons die wete hoe lan-
 ge. Hoe lange / o Godt! sal onse wederpar-
 tyder smaden? Sal uwe byant uwen Naem
 in eeuwigheyt lasteren? Waerom trekt gy
 uwe hand / ja uwe rechterhand af? trekt-
 se uyt het midden van uwe boesem / ende
 maekt van desen woedenden oorlog eenmael
 een eynde. O Heere! wy bekennen / dat
 alle dese groutwelphke plagen ober ons recht-
 beerdigh komen / om onse sonden ende ober-
 tredin-

tredinge / daer mede wy tegen u overtreden
 hebben. Wy ons is de beschaemtheit der
 aengesichten / om dat wy tegen u gesondigt
 hebben: wy u daer-en-regen / O Heere! zyn
 de barmhertigheden / ende vergevinge / al
 hoewel wy tegen u gerebelicert hebben. Het
 geheele volck heeft uwe Wetten overtreden/
 met af te wyken / datse uwe stemme niet en
 gehoorzaemden / daerom is over ons wt-
 gestort dien vloek ende dien eed / die geschre-
 ven is in de wet Mose / des knechts Gods /
 dewyle wy tegen u gesondigt hebben / sult
 gy / O Heere! ons in eeuwigheyt verstooren /
 ende voortaan niet meer goetgunstigh zyn?
 Sal uwe goedertierentheit ophouden in
 eeuwigheyt? Heeft de toefegginge een eynde/
 van geslachte tot geslachte? Hebt gy ver-
 geten genadig te zyn? Hebt gy uwe barm-
 hertigheden door toorn toe gesloten? Staet
 dan op Heere / verlost ons / onse Godt/
 slaet alle onse vanden op de himelbaken /
 verbreket de tanden der godtloosen. Ver-
 plettert onse vanden met eenen pferen
 scepter / slaetse in stukken als een potte-
 bakkers-bat. Weest niet verre van ons /
 want benaetheyt is naby / ende daer en
 is geen ander helper. Maeket u tot onser
 hulpe / ende reddet onse zielen van onser
 vanden zwaerden. Verlost ons van onse
 weder-

weder-vartnders / ende maekt onse haters
 beschaemt. Staet op / verstrout uwe vran-
 den / ende laet uwe haters hoor u aenge-
 sichte blieden. Verdypfse / gelyk rook ver-
 dreen wort. Stort uwe grimmighent wyt
 ober de Hendenen / die u niet en kennen en-
 de ober die koninkrycken ; die uwen naem
 niet aenroepen. Gedenkt ons der vorige
 misdaden niet / haest u / laet uwe barmher-
 tigheden ons hoor komen. Helpt ons **O God**
 onses heyls / ter oorfaekte van de eere uwer
 Naems : ende reddet ons / ende doet verloe-
 ninge ober onse sonden / om uwer Naems
 wille. Laet eenmael ophouden dat branden
 ende blakeren / dat rooben ende plunderen /
 dat ober al in desen oorlog in zwang gaet.
O Godt der heerscharen ! brengt weder in
 haer land alle ballingen / ende laet uw' aen-
 schyn ober haer lichten / so sullen zy van alle
 haer vranden verlost zyn. Laet doch een-
 mael het geschrey ende gekerm der gebange-
 nen hoor u aenschyn komen / ende behout
 oberig de kinderen des doods / na de groot-
 hent uwer Naems. **O Heere Israëls /**
 neemt ons **O Godt** ter ooren. Maekt onse
 vranden als een werbel : als stompelen hoor
 den wind / gelyk het vyer een vrandt ver-
 brand : ende gelyk de vlamme de bergen
 aensteekt / verholgse alsoo met uwe
 F 2 der 7

der / en verschrikteſe met uwen draeywind.
 Laetſe beſchaemt ende verſchrik wesen tot
 in der eeuwigheyt / ende laetſe ſchaemroot
 worden / ende omkomen. Op datſe weten
 dat gy alleen met uwen Naem zyt de Heere/
 de Allerhoogheſte over de gantsche aerde.
 Wendet u tot ons / ende zyt ons genadig /
 geeft uwe knechten uwe ſterkte / ende ver-
 iost ons uwe ſonen. Doet aen ons een tee-
 ken ten goede / op dat het onſe haters ſien/
 en beſchaemt worden / als gy ons geholpen
 ende ons getroost ſijt hebben. Soo ſullen
 wy / u volk en de ſchapeu uwer weyde /
 u loben in eeuwigheyt / van geſlachte tot
 geſlachte / wy ſullen uwen roem vertellen.
 Wy ſullen u met onſe gantsche herten lo-
 ben / ende wy ſullen uwe Name eeren in
 eeuwigheyt / Amen.

Een Gebedt in Dieren tydt.

O Barmhertige Godt ende Hemelsche
 Vader / wy arme ſondaers hebben u
 ſoo vertoont met onſe ~~g~~guldige ſon-
 den / dat gy ons rechtveerdighk verſtoot /
 ende uwen toorn rookt tegen de ſchapeu
 uwer weyde. Gy hebt ons den ſtas des
 broods gebroken / dat tien wyden haer
 broodt in eenen oven backen. Gy hebt om
 onſer

onser sonden wille onsen Hemel / die boven
 onsen hoofde is / tot koper / ende de aerde / die
 onder ons is / tot yser gemaekt. Den hong-
 ger is over het gantsche landt / ende wy sien
 met grooter smerten den grooten jaumer
 ende elende / dat veele menschen ende bee van
 honger vergaen; ja den honger neemt soo de
 overhandt / dat de eene mensche den ander /
 de moeder haer kindt / ende de ouders
 het vleesch harer sonen en dochteren eten.
O Heere! wy en weten door ons seluen geen
 upthomste hier van / maer wy vertrooven
 u al meer dagelijks met onse ongerechtig-
 heden / die wy als water drinken / en waer
 mede wy ons voor u grouwelyk ende scinc-
 liende maken. Wy hebben in die goede
 jaren / doe wy vele goederen hadden / die
 door vele jaren opgelegt waren / niet ge-
 spaert / maer gegeten en gedronken / ende
 vrolijk geweest. Wy hebben gekleed ge-
 weest met purper ende seer sijn lijnwaet /
 ende hebben alle dagen vrolijk en prachtigh
 geleest / ende hebben uwe gaben met spys
 ende drank / met pracht ende overdaedt /
 schandelyk misbruykt / ende in brasserpen
 en bronkenschappen / in slaepkammeren en-
 de ontuchtigheden / gewandelt. Daerom
 komt nu dese rechtveerdige straffe over ons:
Maer O Heere! zyt ons genadigh / na uwe
 goe-

goedertierenheit: Deligt onse overtredingen
 uyt / na de goedertierenheit uwer barmhertighe-
 den. Geeft ons / dat wy ons bekeeren / een
 pege ijt van zynen boesen weg / ende van 't
 gewelt dat in onse handen is. Reddet onse
 zielen van den doot / ende behoudt ons in 't
 leven in desen hanger. Wendet u / ende laet
 u berouwen 't quaed dat gy ons toegesom-
 den hebt: Wendet u van de hettigheit uwer
 toorns / dat wy niet en vergaen. Geeft
 ons tegen ter bequamer tijdt; ende laet ons
 landt zyne iusticie geven / ende het ge-
 boornite des velts zyne vruchten. Laet ons
 eten tot verzadens toe / ende seker in het
 landt woenen. Laet den Hemel tegen ge-
 ven / ende de aerde haere vruchten voortbre-
 gen / houdert / tseftigh / ende dertigvolit.
 Verhoort / O Heere! den Hemel: laet den
 Hemel de Aerde verhooren / ende de Aerde
 het koozn / mitsgaders den most ende de
 olie: ende laet die ons verhooren. Laet
 ons altijd op u wachten: Geeft ons onse
 spise tot zynen tijdt: Doet uwe hand open /
 op dat wy niet goed verzadicht worden.
 Verleem ons sulken overvloet van koozn /
 dat wy vele volken mogen leenen / ende
 niet ontleenen. Insonderheit O Heere / want
 neer wy gegeten hebbende / verzadicht zijn
 van uwen zegen / so geest ons die genade /
 dat

dat wy u loven over dat goede land / dat
 gy ons gegeven hebt. Laet ons altijd ge-
 denken / dat gy de spijse geschapen hebt tot
 nuttinge met danksegginge. Laten wy
 ons wachten / dat wy des Heeren onses
 Gods niet en vergeten / maer dat wy mogen
 houden uwe geboden / ende uwe rechten /
 ende uwe insettingen / die gy ons geboden
 hebt. Dooz en al eer / dat wy van honger
 souden vergaen / soo gebiedt uwe slavens /
 dat zy ons des morgens ende des avonds
 brood ende vleesch brengen. Laet het meel
 van onse krumpe niet verkeerdt worden / ende
 de olve de flessche niet ontbreken. Veran-
 dert dese tegenwoordige dierc tijdt / dat alles
 seer haestelijc goeden hoop mag worden /
 gelijk gy hi de poorten van Samaria ge-
 daen hebt. Legent o Heere / die vyf broo-
 den ende twee visschen / die ons noch overig
 sijn / alsoo / dat wy alle daer van mogen eten
 ende verzadigt worden / ende dat wy mogen
 opnemen 't gene ons van de brocken over-
 geschoten is / twaelf korben. Ende hoor al
 werkt in ons / dat onse ziele u daer voor
 love / en al wat bliuen hi ons is / uwen
 Verpligen name / Amen.

Een Gebedt voor Donder en Blixem.

O Veylige Drievuldigheyt / eenig Godt /
 wy sien met onse oogen vper en hagel /
 sneeuw ende damp: Gy stormwind / die u
 woord doet. Van den glans / die voor hem
 was / dreven zijne wolken daer heenen / ha-
 gel ende vperige kolen. Ende de Heere don-
 derde in den Hemel / ende de Alderhooghste
 gaf zijne stemme: Hagel en vperige kolen.
 Ende hy sond zijne pijlen upt / ende verstron-
 dese / ende hy vermenigvuldigde den blik-
 sem / ende verschrikte se. **O** Heere! (wy sien
 uwen rechtveerdigen toorn over onse son-
 den.) **O** Heere! en straf ons niet in uwen
 toorn / ende kastijdt ons niet in uwe grim-
 mighent. Zijt ons genadigh / Heere / want
 wy zijn verzwakt; Geneest ons / Heere /
 want onse beenderen zijn verschrikt: Wy
 komen tot u / onse Heere / en onse Godt.
 Want gy hebt de woorden des eeuwigen
 levens. En gaet niet in 't gericht met ons
 arme sondaers: want niemant die leeft
 sal voor u aengesichte rechtveerdigh zijn.
 Zyt ons genadigh / **O** Godt na uwe goeder-
 tierentheyt: Delgt onse obertredinge upt /
 na de groocheit uwer barmhertigheden / om
 Jesu Christi wille / ende vergeest de onge-
 rech-

rechtigheyt onser sonden / ende en gedenckse
niet meer. Want wy kennen onse overtredinge
/ ende onse sonde is steeds voor ons;
ende hebt ons belooft wat wy van den Va-
der begeeren in uwen Name / hy ons (dat)
gebe. Daarom komen wy tot u: Onse
Vader / ende vidden vergeeft ons onse sonden.
Want wy oak vergeven eenen pegelijcken
die ons schuldig is. En neemt van ons
weg / donder / hagel / blixem en alle on-
weder / en behoedt onse schepen voor on-
gestuypticheyt der waterbloed / ons / ende
onse huyzen voor brand / bewaert de boomen
kleyn ende groot: de vruchten des velds:
de beesten op het veld / en alle dat ons scha-
delijk magh zijn / neemt van ons wech.
Geeft ons wat ons salig is / en geeft ons
wederom bequaem weder. O Heere! be-
waert ons voor alle quaed. Onse ziele sal hy
bewaren: De Heere sal onsen uytgang en
onsen ingang bewaren / van nu aen tot in
eewighheit. En laet ons in u leven en ster-
ven / ende laet ons acht nemen op onse ver-
lossinge / dat die na-by is. Met de wijse
maegden onse lampen vercleren: Wy ver-
wachten den Heere / onze zielen verwachten
en wy hoopen op zijn woordt. Ende seg-
gen met Simeon: Nu laet gy Heere / uwen
dienstknecht gaen in vrede na u woordt /

ende neemt ons tot u. Daer wy in lengte van dagen blyben in 't Huis des Heeren. Daer verzadinge van vreugde is by u aengesichts / ende lieffelijkheden in uwer rechterhand eenwiglyk. Op dat wy uwe heerlijkheit mogen aenschauwen / in het Paradijs. Dat geve ons Gode Vader / Sone en Wellegen Geest / door Jesum Christum / Amen.

Een Gebedt der Ruyteren ende Soldaten die te Velde trekken.

O Konink der Eerwen! onverderfelijhe / onsterfelicke / ende alleen wijse Godt / dat laad daer in wy wonen / en hebben wy niet ge-erst door ons zwoerd / ende onsen arm en heeft ons geen heyl gegeven: Maer uwe rechter hand / ende uwen arm / ende het licht uwer aengesichts / om dat gy een welbehagen aen ons haddet: weest gy onsen Konink / O Godt! ende gebied be verlossinge Jacobs: Geest dat wy door u onse wederpartijders met hoornen staaten / ende dat wy in uwen name bertreden die gene die tegen ons opstaen. Wy bertreden niet op ons geschut / spießen ende musquetten / ende ons zwoerd en sal ons niet verlossen / maer verlost gy ons van onse wederpartijders / ende maect gy onse haterg beschaemt.

Dit ons en is gene kracht tegen dese groote
 menighte onser vyanden / die tegen ons
 komt; en wy en weten niet wat wy doen
 sullen / maer onse oogen sien op u: Gheeft
 dan inwen volcke sterkte / zegene u volck met
 vrede. Bewaert ons als 't swart des oogent-
 appels: Verbergt ons onder de schaduw
 inder vleugelen / voer 't aengesigte der godt-
 loosen die ons verwoesten: onser doodvyan-
 den / die ons omringhen. Beweelt inwe En-
 gelen van ons / datse ons in alle wise wegen
 bewaren / en ons op de handen dragen dat
 wy onsen voet aen geenem steen en sbaeten.
 O Godt! weest onse toeblijcht ende sterkte
 een hulpe in benauwgheden. Laet ons niet
 vreesen / al veramberde de aerde hare plaets
 ende al wierden de bergen verset in 't herte
 van de zee. O Heere de heerscharen / zijk
 niet ons; Godt Jacobs weest ons een hoogh
 vertrek. Doet doch camuel de vorloger
 ophouden tot aen 't eynde der aerden / ende
 verhoort den bage / slaet ontwee de spieffe
 ende bezhandt niet byer de wagenen van
 onse vyanden. Laet ons niet soeken onse
 eere / maer inwen name geest eere / om inwe
 goedertierentheit om inwe waerheit wille;
 ende en laet doch de Heydenen niet seggen /
 waer is nu haren Godt? O Godt en
 zwijgt niet / en houdt u niet als doof / noch

en zijt niet stille: Want sy uwe haters stee-
 ken den kop op. Sy maken listighlyk
 eenen heymelijcken aenslagh tegen u volk /
 ende beraedslagen haer tegen uwe verborge-
 ne; Sy hebben gesejt / komt en laetse ons
 uytroejen / datse geen volk meer en zyn:
 dat des naems Israëls niet meer gedacht
 en worde: want sy hebben in 't herte t' samen
 geraetslaegt / tegen u hebben sy een verbond
 gemaekt. Doet ons aen ons een teken ten
 goede / op dat het onse haters sien ende be-
 schaemt worden / als gy Heere ons gehol-
 pen / ende ons getroost sult hebben. Reddet
 ons van de quade menschen: behoedt ons
 voer de mannen alles gewelts / die veel
 ruads in 't herte denken: alle dage t' samen
 komen om te oorlogen. Doetse nederdalen
 in de put des verderfs / geest dat de man-
 nen des bloeds ende bedroghs hare dagen
 allet ter helste brengen. Slaet de vzeenden /
 die tegen ons opstaen / ende die Cyprieten
 die onse zielen soeken. Heere onse Godt ver-
 loft ons doch uyt onser vanden handen!
 soo sullen alle Koninkrijcken der aerden
 weten dat gy alleen een Godt zyt. Wan-
 neer onse vanden vernielden van wagens
 ende van peerden / soo laet ons vernielden
 van uwen Naem. Laet ons ook voer al
 gedenken / dat wy Krijgsknechten zyn van

u den opperste Veld-heer: ende geeft dat wy altijd voor u aengesichte mogen wandelen/ende oprecht zyn. Verleent ons ware Godtsalighent / dewelke mit is tot alle dingen / als hebbende de belofte des tegenwoordigen ende des toekomenden levens. Laet ons niemant oberlast doen / doch niemant het zijne met bedrog ontvreemden / maer ons laeten vergenoegen met onse besoldingen. Geeft ons voor alle dingen/dat wy mogen aenemen den schilt des geloofs / niet welke wy alle de vperige pijlen des boosen mogen utbluffchen. Ende strijden den goeden strijd / behoudende het geloove/ ende een goede concientie / Amen.

Een Gebedt voor Belegerde.

O Genadige Godt ende Hemelsche Vader / den grutwel der verwoesfinge is ons aenstaende/want onse vpaenden werpen rontom ons op een begravinge/omringelen ons / ende benaauwen ons van allen zijden/ende willen ons tot den grond nederwerpen ende onse kinderen in ons: ja dreygen ons/datse in ons den eenen steen op den anderen niet en sullen laten: **O** Godt / de Heydenen zyn gekomen in uwe erffenisse: Sy soeken den Tempel uwer Heylighent te verontre-
f 7
nigen /

nigen / ende Jerusalem tot steenhoopen te
 stellen: Zy soeken de doode lichamen van
 ons uwe knechten / aen het gevogelte des
 Hemels tot sypse te geben / ende het vleesch
 uwer grinsgewaten aen het gedierte des
 lands. Zy soeken ons bloed rontom ende
 in onse stadt te vergieten als water: Wy
 zijn onse nabueren een smaetheit gewor-
 den; een spot ende schimp dien / die rontom
 ons zijn. Hoe lange / Heere / sult gy een-
 wiglijck toomen? Sal uwen uwer als vrec-
 hzanden? Stort uwe grinnighheyt mit ober
 onse vyanden / die u niet te recht kennen ende
 ober de Koninkrijcken / die uwen Name
 niet aenroepen. O Godt! waerom verstoot
 gy in eenwigheyt? Waerom soude uwen
 toome rooken tegen de schayen uwer wep-
 den? Bedenkt aen uwe vergaderingen / die
 gy van ouds verworpen hebt: De roede
 uwer eeffenisse / die gy verlost hebt; den
 berg Sion / daer op gy gewoont hebt.
 Hefte uwe voeten op / tot de eeuwige verwoe-
 schingen: Onse vyanden soeken alles in het
 Heyligdom te verderuen: Uwe wederpar-
 tijders hopen in het midden van uwe ver-
 gaderplaatsen te wullen / ende hare tekenen
 tot tekenen te setten. Uwe Heyligdommen
 soeken zy in het vrec te stellen / ter aerden toe-
 trachten zy de wooninge uwer Naems te
 ont

ontjeyfligen. Zy hebben in haer herte ge-
 sept: Laetse ons te samen imtylinderen: zy
 soeken alle Gods vergaderplaetsen in den
 lande te verbranden. Hoe lange o Godt!
 sal onse wederpartijder smaden? Sal de
 vromd wden N rem in eeuwigheyt kasteren?
 Waerom trekt go uwe handt / ja uwe
 rechter handt af? Trektse uyt het midden
 van uwen boesem / ende maekt van onse be-
 legeringe een eynde. O Heere! komit tot
 onser verlossinge / brengt ons weder / laet u
 aenschijn lichten / soa sullen wy verlost wor-
 den. Laet ons niet vallen door de scherpte
 des zwerets onser vanden / ende geban-
 gelijck wechgeboert worden onder alle volc-
 ken. Wy bekennen geerne / dat wy niet onse
 menigvuldige sonden wel hadden verdient /
 dat wy van onse vanden overwonnen wor-
 den / want go kent onse werken / dat wy
 noch kout en zyn / noch heet: Gy weet dat
 wy onse herten hebben verhardet / u hebben
 versocht ende beproeft / ende dat wy zyn een
 volck dwalende van herten / ende dat wy
 uwe wegen niet en kennen. Wy hebben uwe
 Propheeten ende Leeraers niet geacht / en-
 de hare vermaningen in de wind geslagen;
 ende in alle sonden ende misdaden geleest /
 daerom zyn over ons dese plagen ende straf-
 fen gekomen / om dat wy den tijdt uwer be-
 soekingē

soekinghe niet bekent en hebben. Maer / **O**
 Heere! wy hebben verouwd ende leetwesen
 van onse sonden: Wij roepen sterckelijck tot
 u / geest ons bekeerlinge van onse boose we-
 gen / ende van het geweld dat in onse han-
 den is: Wendet u van de hittigheyt uwer
 toorns / dat wy niet en vergaen. Geest doch
 onse jonge kinderen niet over tot een roof / en
 onse vrouwen tot buyt / noch onse stadt tot
 verwoestinge / noch onse Heylighdommen
 tot onthepplinghe en smaect / onse vyanden
 tot een vyeugde. Soo gy / **O** Heere! onse
 stadt niet en bewaert / soo waken te ver-
 geefs onse wachters. Daerom gy bewaer-
 der Israels en slaept noch en sluymert niet
 over ons. De hoouerdige staen tegen ons
 op / ende de vergaderinge der tyranen soe-
 ken onse zielen / en sy en stellen u niet voor
 hare oogen. Wendet u tot ons / ende zijt ons
 genadig / geest uwe knechten uwe sterkte:
 en verlost de souen uwer dienstmaegden.
 Ontfermt u over ons / als een vader hem
 ontfermt over de kinderen. Staet op /
O Godt! ende verscroopt onse vyanden / ver-
 drijft onse haters van onsen aengesichte:
 Verdrijfse / gelijk rook verdreeven wort /
 gelijk Was voor het vuer versmet / soo laet
 dese godloose vyanden vergaen van uwen
 aengesichte. Laetse doch in dese stadt niet
 komen:

komen: laetse door dien weg / die sy gema-
 ken zijn / wederkeeren: Beschermt dese
 stadt / om die te verlossen / om uwent wille/
 ende om Davids uwes knechts wille. Sen-
 det uwen Engel uit / ende slaet het hez-
 leger van onse vanden. Geest eenen Geest
 in haer / dat sy een geruchte hooren / ende
 weder in haren lande keeren / ende veldse
 door het zwerd in haer eegen land. Laet
 ons altijd gedencken / dat gy / Heere / by
 ons zijt: ende laet ons daerom onse vanden
 niet vreesen / want wat sulen ons de
 zwacke menschen doen? Laet dit onsen
 troost zijn / soo gy door ons zijt / dat nie-
 mant dan tegen ons sal zijn / Amen.

Een danksegginge voor Victorie.

Ik sal den Heere singen / want hy is hoog-
 lijk verheven / het peert en zijnen rup-
 ter heeft hy nedergeworpen. De Heere is
 mijn kracht en iledt / ende hy is my tot
 een Heyl geweest / dese is mijn Godt/daer-
 om sal ik hem een lieffelijcke wooninge
 maken / hy is mijns vaders Godt/ dies sal
 ik hem verheffen. De Heere is een krijgs-
 man: Heere is zijnen Name. Hy heeft onser
 vanden wagens ende zijn heer nederge-
 worpen: ende de keure zijner Hoestlieden
 zijn

zijn omgekomen. **O** Heere! uwe rechter
 hand is verheerlijkt geworden in macht:
 Uwe rechter hand / **O** Heere! heeft den vy-
 and verbzoken. En door uwe groote hoog-
 heyt hebt gy die tegen u opstonden / omge-
 worpen: Gy hebt uwen brandenden toorn
 uitgefonden / diese verteert heeft als eenen
 stoppel. **D**e vyand sende: Ik sal ver-
 volgen / ik sal achterhalen / ik sal den luyt
 depen: mijne ziele sal haerder verbult wor-
 den: Ik sal mijne zwoert uyttrekken / mij-
 ne hand false uytroepen / maer gy hebt
 uwe rechter hand uytgestrekt / de aerde
 heeftse verflonden. **G**elooft zijt gy **O** Gode!
 die met mijne twisters getwist hebt / die
 met mijne bestrijders gestreden hebt: Gy
 hebt den schilt en rondasse gegrepen / ende
 zijt opgestien tot mijner hulpe. Gy hebt
 de spitse voortgebracht / ende den weg toe-
 gesloten / mijne vervolgers te gemete: gy
 hebt gesent tot mijne ziele: Ik ben u heyl.
 Gy hebtse beschaemt ende te schanden laten
 worden / die mijne ziele sochten: Gy hebtse
 achterwaerts gedreven / en schaemrood la-
 ten worden / die quaed tegen my bedachten.
 Gy hebtse laten worden als kaf voor den
 what / ende uwen Engel heeftse wech ge-
 dreven. **I**k wil Psalmsingen de eere zijns
Maens / ik wil eere geven zijnen lof: **I**k
 wil

wil tot God seggen: Hoe vreeselijc zijt
 gij in uwe werken? Dit heyl is van u /
 O Heere! inwen zegen is over u volck geweest.
 Ik sal den Heere loven met mijn gantsche
 herte: Ik sal alle uwe wonderen vertellen:
 in u sal ik mij verblijden / ende van vreugde
 opspringen: Ik sal inwen Naem Psalm-
 singen / O Alderhoogste! om dat mijn vpan-
 den agterwaerts gekeert / gevallen en ver-
 graen zijn van u aengesichte. Wat sal ik den
 Heere vergelden voor alle zijne weldaden
 aen mij bedoesen? Mijne beloften zal ik den
 Heere betalen / mi in de tegenwoordighent
 van al zijn volck. Mijne ziele is vrolijk in
 den Heere / zij is vrolijk in u heyl. Alle
 mijne beenderen sullen seggen: Heere wie
 is u gelijk / gij die den elendigen reddet van
 dien / dien stercker is dan hy / ende den elen-
 digen en noodnustigen van zijnen beroo-
 ver. De Heere der Henscharen is met mij
 geweest / de Godt Jacobs is mij een hoog
 vertrek geweest. Alle gij volcken klappet
 in de hand / juich het Gode met een stemme
 van vreugden-gesangh. Want de Heere de
 alderhoogste is vreeselijc / een groot Ko-
 ning over de gantsche aerde: Hy heeft de
 volcken onder mij gebracht / ende de natien
 onder mijne voeten. Geloofst zij de Heere
 dagh by dagh / die den hof zijner vpan-
 den

verflagen heeft. Geloofst zy de Heere / die
 mijne wyanden met zijne handt uyt de vesten-
 tinge verdreeuen / maer my geplant heeft ;
 die de bosken geplaeft / maer my heeft doen
 boortfchieten. Want ik en hebbe het landt
 niet ge-erft door mijn zweert / en mijnen
 arm en heeft my geen heyl gegeven : maer
 uwre rechter hand / ende uwren arm / ende het
 licht uwres aengesichts / om dat gy een wel-
 behagen aen my haddet. Gy / o Heere! zift
 mijner gedachtigh geweest / ende gy hebt
 my gezegent. Looft met my den Heere /
 want hy is goed / ende zijne goedertieren-
 heijt is in der eeuwigheijt. Mijne ziele
 maekt groot den Heere / ende mijnen Geest
 verheuge hem nu in Godt mijnen Saligh-
 maker. Gij zift mijn Godt / daerom sal
 ik u loben; O mijn Godt! ik sal u verho-
 gen. Gij hebt een krachtigh werk gedaen
 door uwren arm : Gy hebt verftropt de hoog-
 moedige in de godachten harer herten. Looft
 den Heere mijne ziele / ende al wat binnen
 in my is zijnen Hepligen Name : Looft den
 Heere mijne ziele / ende en vergetet geene van
 dese zijne groote weldaden. Geest my / o
 Heere ! dat ik nu / verlost zijnde uyt de hand
 mijner wyanden / u diene sonder breefe / in
 heylighent ende gerechtighent vooz u alle
 de dagen mijnes lebens / Amen.

Een Gebedt om Vrede.

O Wonderlyke / sterke Godt / Vader
 der eeuwigheyt / ende Brededorst / wy
 arme elendige sondaren bekennen dat wy /
 van wegen de boosheyt onser werken / daer
 mede wy u verlaten hebben / rechtveerdigh
 van u met eenen zwaren langduerigen oor-
 logh te hups besocht zyn; in welken gy
 ons slagen gegeven hebt voor 't aengesichte
 onser vanden / in welken wy door eenen
 wegh tot hem uytgetogen zyn / ende door
 seben wegen voor zyn aengesichte gebloden;
 in welke onse offen voor onse dogen ge-
 slachtet zyn geworden / maer wy en hebben
 daer van niet gegeten / in welke onse ezel /
 voor onsen aengesichte gerooft is geworden /
 ende en is tot ons niet wedergekeert: in
 welken onse kleyn vee onse vanden gege-
 ven is geworden / ende voor ons en is geen
 Verlosser geweest. De vrucht onses lands /
 ende allen onsen arbeyd heeft een volck ge-
 geten / dat wy niet gekent en hebben; en wy
 zyn alle dagen alleenlyk verdrukt ende ge-
 plettert geweest / om dat wy uwe stemme /
 o Heere! niet gehoorsaem zyn geweest / om
 te houden uwe geboden / ende uwe insettin-
 gen / die gy ons geboden hebt; ende u niet

en hebben gediend met vrolijkheydt ende
 goetheit des herten / soos inseten wy onse
 vanden / die gy onder ons gevonden hebt /
 dieuen in honger / in dorst / in naektheit /
 ende in gebrek van alles. Hierom hebt gy /
 O Ghehebeerdige Godt! een volk tegen ons
 verheuen / van verre / van 't eynde der aer-
 den / gelyk als een Vrent vliegt; een volk
 welkers swakte wy niet en verstaen: een
 volk stijf van aengesichte / dat het aenge-
 sichte des vanden niet aameent / noch den
 sungen genadigh is: een volk dat de vrucht
 onser beesten / ende de vrucht onses lands
 op eet / tot dat wy verdelgt zyn: welk ons
 geen koom / most / noch olie / voortset-
 tinge onser hoepen / noch kudden van on-
 se kleyn vee overig laet / tot dat het ons ver-
 doe: een volk / dat ons beaustigt in alle
 onse poorten / tot dat onse hooge ende vaste
 mueren nederwallen / op welken wy ver-
 trouwen in ons gantsche land. Heere neemt
 doch eenmael genadeluk dusdanigen ver-
 dret van ons wegh: Maekt eenmael een
 eynde van den woedenden ende verderben-
 den oorlogh: Neemt van ons wegh ver-
 schrikkinge / teerlinge en kortsse / die de oogen
 verteeren / ende de ziele pijnigen: Laet ons
 ons zaet doch niet te vergeefs zaepen / ende
 en laet doch niet toe / dat het onse vanden
 op

op-eten. Geeft ons / dat wy niet u in tegen-
 hept niet en wandelen / maer dat wy u mo-
 gen hooren / ende doet niet toe seuen-vou-
 delph slagen na onse sonde. Breyght niet
 meer ober ons / maer neemt eenmael van
 ons wech / het zwaert der wzake. Macht
 doch niet onse steden en dorpen tot woestij-
 nen / ende en verwoest doch niet uwe Hep-
 ligdommen / maer gedenkt veel meer ons
 ten besten des verbonds der voorszouderen /
 die gy upt Egyptenlandt / booz de oogen
 der Heptenen uptgeboert hebt. Wendet u
 tot ons / ende zyt ons genadigh / want wy
 zyn eenfaem ende elendigh; de benauwt-
 heden onser herten hebben haer wydt upt-
 gestreht: hoert ons upt onse nooden. Geeft
 vrede in den lande / dat wy mogen te slagen
 liggen / ende niemant en zy die ons verschie-
 ke. Laet de rechteveerdige blaepen / ende
 de veelheyt van vrede / tot dat de mane niet
 meer en zy. Laet het Verbond uwes vredes
 niet waykielen / ende laet den vrede onser
 kinderen groot zyn. Des Konings herte
 is in uwe handt / o Heere! als waterbeec-
 ken / gy neygt het tot al dat gy wilt. Neygt
 dan de herten van alle Koningen ende Po-
 tentaten deses werelds tot vrede ende eenig-
 heyt / dat haer herte eenmael een grouwel
 ende affchijft moge krijgen van den wre-
 den.

dencken oorlogh: Insonderheyt geeft ons
 dat wy / gerechtbeerdigt zynde upt den
 geloobe / vrede by u mogen hebben / door
 Iesum Christum / Amen.

Gebed voor getrouwde Personen.

O Vader der Barmhertigheden / ende
 Godt aller vertroostinghe / gy hebt
 gesproken dat het niet goet en is / dat de
 mensche alleen zy / en daerom hebt gy hem
 een huyspe gemaakt / die als tegen hem over
 zy / ende geordineert / dat die twee sullen
 tot een vleesch wesen. Wy bidden u / aenge-
 sien gy ons in den Heiligen echten stant be-
 roepen hebt / dat gy ons te samen wilt ver-
 binden in recht liefde / eenigheyt / vrede ende
 Godtsaligheyt. Geest dat wij malkander en
 liefhebben / gelijk ons eigene lichaem / ende
 dat wij ons eigene vleesch niet en mogen
 haten. Laet ons als in den dagh eerlyk al-
 tijd wandelen / niet in basterpen en dronc-
 kenschappen / niet in slaep-kameren ende
 ontuchtigheden / niet in twist ende nijdig-
 heyt: Maer laet ons aendoen den Heere
 Iesum Christum / en niet het vleesch tot be-
 geerlykheden versorgen. Ontferm u over
 ons / O Heere! bewijst ons barmhertigheyt /
 ende voleyndigt onse leven in gesontheyt /
 met

met vrygde ende barmherticheyt. Laet
 ons aenijdt gedenken / dat het Houtwelijck
 eerlijck is onder allen / ende het hedde onbe-
 vlecht / ende daerom vlieden alle hoerere /
 gedenkende / dat alle sonde / die de mensche
 doet / bunten het lichaem is / n. r. die hoe-
 rere bedriift / dat die sondicht tegen zijn ey-
 gen lichaem: Ende dit is de wille Gods /
 namelijk / onse Heyligmakinge / dat wy
 ons onthouden van hoerere / en dat een
 pegelijck van ons wete zijn dat te besitten in
 Heyligmakinge ende eere. Verleent ons /
 Heere / de genade / dat wy oprecht mogen
 wandelen / ende gerechtigheyt werken / met
 onse herten de waerheyt spreken / met onse
 tonge niet achterklappen / onse medgesellen
 geen quaed en doen / ende geen smaed-reden
 opnemen tegen onsen naesten: dat in onse
 oogen de verwozpenre veracht zy / maer dat
 wy eeren die gene / die den Heere vreesen:
 dat wy onse naesten lief-hebben als ons sel-
 ven / ende dat wy alle [dingen] die wy wil-
 len / dat ons de menschen doen souden / hen
 ook alsoo doen: Keert ende verdriift van
 ons den boosen ende onreynen geest / den
 dwybel / die een menschen-moorder van den
 begiune geweest / ende in de waerheyt niet
 staende gebleven is / dat hy ons geen schade
 en doe / ons niet met Eva en bedriege / en

ons niet en brengt tot de openbare werken
 des vleeschs / welke zijn overspel / hoererye /
 onreynigheyt / onreuchtigheyt / afgoderye /
 feynj-gewinge / vbandschappen / twisten / af-
 gunstigheden / toorn / gelinf / tweedracht /
 ketteryen / misd / moord / vronkenichappen /
 vrasferyen ende diergeylike. Laet ons veel
 meer altijd leven in de vruchten des Gee-
 ftes / welke zijn liefde / blijdschap / vrede /
 lankmoedighent / gaedertierenthent / goet-
 hent / geliede / sachtmoedighent / machighent.
 Geeft Oere / dat wy u vreesen / ende in uwe
 wegen wandelen / op dat wy gelucksaligh
 mogen zijn: Laet ons eten den arbeyt onser
 handen / op dat het ons wel moge gaen.
 Laet onse vruysvrouwen wesen als een
 vruchtbaere wijnstok aen de yden van onse
 huysen / ende onse kinderen als olyf-plant-
 ten rondom onse tafel. Wilt ons alsoo se-
 kerlijk zegenen: Zegent ons wy Zion / dat
 wy het goede Jerusalems aenschouwen alle
 de dagen onses levens / ende dat wy onse
 kinds-kinderen mogen sien / ende vrede
 over Israel. Zegent ons in onse beroepin-
 gen: dat wy niet te vergeefs vroegh op-
 scaen / late opblyven / en brood der smerten
 eten / 't is alsoo / dat gy 't uwen beyniden
 [als hi] den slaep geeft. De vrucht des
 blyfs zijn uwe belooningen / ende de lieve
 kin

kinderen zijn u erfdeel / die gy ons gegeven
 hebt / ende noch sult geven / laet ons die niet
 verwecken tot toorn / maer opvoeden in de
 leere ende vermaninge des Heeren / ende hen
 beveelen / dat zy den wegh des Heeren hou-
 den / om te doen gerechticheyt ende gerichte.
 Laet ons niet besorgt zijn voor onse leven /
 wat wy eten ende wat wy drinken sullen /
 noch voor onse lichamen / waer mede wy
 ons kleden sullen : Maer voor eerst het kon-
 inckrijke Godts en zijn gerechticheyt soe-
 ken / ende alle dese dingen sullen ons toege-
 woopen worden. Armoede nochte rijkdom
 en geeft ons niet : Doed ons niet het brood
 onses bescheydenen deels : op dat wy / zat
 zijnde / u dan niet en verloochenen / ende seg-
 gen : Wie is de Heere? Ofte dat wy verarmt
 zijnde / dan niet en stelen / ende de name on-
 ses Godts aen en tasten. Geeft ons Godt-
 salighent / welke is een groot gewin met ver-
 genoeginge. Laet ons op u wachten / op dat
 gy ons onse syfse geeft te zynre tijdt : Doet
 uwe hand open / op dat wy niet goed verza-
 dight worden. Laet ons gedencken / dat wy
 niets in de wereld en hebben gebzacht / ende
 dat het ook openbaer is / dat wy niet en kon-
 nen het daer uit dragen : Maer als wy
 boedfel ende delfel hebben / laet ons daer
 mede vergenoeght zijn / Amen.

Een Gebedt van een bevruchte Vrouwe.

O Heere Godt / Hemelsche Vader / gy hebt alle Vrouwen / die in den Echtstant van u beroepen zijn / opgeleght dat gy hare smerten / namentlyk van hare Dracht / seer sult vermenigvuldigen / en datse met smerten sullen kinderen baren. Gy zyt een Godt / die des blyks vrucht kondt weeren / gy kondt oock zegenen / ende vruchtbaer maken / ende vermenigvuldigen / gy kondt doen dat de onvruchtbare selve hare / ende dat die / die veel kinderen hadde / krachteloos worde: Gy kondt den onvruchtbaren doen wonnen met een huysgesin / een blyde moeder van kinderen: **O** kinderen Heere: zyn u erfdeel / ende des blyks vrucht is een belooninge. **Wilt** dan my / die gy desen zegen van vruchtbaerheyt myt uwe genade mede gedeelt hebt / geven / dat ik dit als een heerlyke gave van u erkennē / ende u daer voor lobe ende dankie: **Sterkt** my in myne dracht / ende als myne ure / in welke ik baren / ende van my een mensche ter wereld sal geboren worden / sal gekomen zyn / soo neem van my wech / ofte verminder ende versachtet myne droefheyt ende benauwtheyt; ende geest my myt louter genade ende barm-

barmherticheit (indien het my saligh is)
 rene haestige verlossinge. Heere / verleent
 my rene rechtschapene vrucht: Geest het
 kindeken / dat van my geboren sal worden /
 dat het geen letsel aen eenige van zyn leden
 maten en moge hebben / noch aen eenige
 van zyne sinnen / inwendigh ofte uytwen-
 digh. Laet my de vrucht myns blyks
 niet blydschap ende vrolykheyt aenschou-
 wen. Soo het ook mochte zyn in uwen
 Godeliken wille / dat ik van de vrucht niet
 en mochte verlost worden / maer daer aen
 sterben / soo verleent my gedult ende lyd-
 saemheyt: verhoortet myne smerten / ende
 laet dat mynen troost zyn / dat ik in kinde-
 ren te baren sal saligh worden / soo ik blybe
 in het geloove / ende liefde / ende heyligma-
 kinge / ende matigheyt. Maekt myne
 sonden / die als scharlaken zyn / wit als
 sneeuw / ende die soo root als karmozyn
 zyn / maekt soo wit als wolle. Soo myn
 kind in het leven sal blyben / geest o Heere !
 dat het moge gedoopt worden in den name
 des Vaders / ende des Soons / ende des
 H. Geest / tot vergevinge van zyne sonden /
 ende dat het de gave des H. Geestes ontfan-
 ge / ende door den doop Iesum Christum
 moge aendoen. Laet het in den Doop met
 Christa begraven worden / ende niet door de

arglistigheyt des Satans verhindert worden om tot hem te komen. Begeert het altijd met uwen H. Geest / op dat het van dage tot dage toeneme in wysheyt / in groote ende in genade by u ende de menschen. Geest het kindken in 't opwassen uwe genade / dat het hoore de tucht des vaders / ende opmerke / om verstand te weten / op dat zyn herte uwe woorden vast houde / uwe geboden onderhoude / ende lebe. Geest hem / dat het zyne ouderen gehoorsaem zy in u / zyn vader ende moeder eere / op dat het hem wel ga / ende dat het lang lebe op de aerde / Amen.

Een Gebedt voor een Vrouwe in
Barens-noodt.

O Barmhertige Godt ende Hemelsche Vader / zyt my genadigh / o Godt! na uwe goedertierenheyt: Delgt myne overtredinge npt / na de grootheid uwer barmhertigheden. Wascht my wel van myne ongerechtigheyt / ende vernicht my van myne sonde. Want ik keime myne overtredingen; ende myne sonde is steeds voor my. Ik seide / ik sal belydnisse van myne overtredinge doen voor den Heere / ende gy vergaeft my d' ongerechtigheyt myner sonde.

Ende. O Godt! gy hebt my opgelegt / dat
 ik niet snierte sal kinders dragen / ende ba-
 ren. Den tyde nadert tot het baren / ende
 hebbe snierte / ende schreeuw in myn ween /
 ende hebbe groote droefheyt / dewyle myne
 ure gekomen is om te baren. Ende hebbe
 groote pijn ende snierte. Op u / O Heere!
 becrouw ik / en laet my niet beschaemt
 worden in eeuwigheyt. Help my door uwre
 gerechtigheyt. Het behage den Heere my
 te verlossen: Heere haest u tot myner hulpe.
 Myne hulpe is van den Heere / die Hemel
 ende Aerde gemaekt heeft. Myne ogen
 sien op den Heere myn Godt / tot dat hy
 my genadigh zy. Gy hebt alle macht in den
 Hemel ende op der Aerden. Heere / indien
 gy wilt gy kondt myn helpen. Gy roept
 my tot u te komen. Ik sal u aenroepen in
 den dagh der benauwtheyt / ende gy wilt
 my daer upthelpen. Banden des doods
 hebben my omvangen / ende angsten der
 hellen hebben my getroffen: Ik ben in be-
 nauwtheyt ende in droeffnisse. O Heere!
 haestet u / ende helpt my / ende niemant kan
 my anders helpen: als ik u dan hebbe soe-
 en lust my niet in den Hemel / noch op der
 Aerden. Indien het u belieft my te ver-
 lossen in dese myne barenis-moed / ende my-
 ne dagen volenuidigt zyn / Heere mynen wille

geschiede. Het zy dan dat ik lebe / het zy
dat ik sterbe / ik zy des Heeren. Ende laet
my saligh worden door het kinderbaren / laet
my in het waerachtigh geloove en liefde in
u blyven. In uwre hand beveele ik mynen
Geest. Indien het u belieft my noch te ver-
lossen / ende in 't leven te sparen / dat ik
't kind met myne ogen sie dat gy my gege-
ven hebt / dat ik my dan mach verbliden
ende de sinerte niet meer en gedenke. My-
ne ziele zal haer roemen in den Heere / de
sachtmoedige sullen 't hooren / ende verblid
zyn. Macht den Heere met my groot / ende
laet ons zynen naem ten samen verhoogen.
Looft den Heere / want hy is goed / want
zyne goedertierentheit is in der eeuwigheit.
O Godt verleent ons de genade / dat wy het
kind dan mogen brengen in de gemeente /
om het teeken des verbandts te ontfangen /
ende ingelyft worden / ende in den heyligen
naem des Vaders / des Soons ende des
Heyligen Geestes gedoopt / ende van zyne
sonden gewasschen ende gereynigt worden /
door Christi bloed; ende dan ook dat wy
't selve kind mogen opzengen in alle godt-
breesenheit tot Godds eere / ende stichtinge
onzes naesten. O Heere! vol van genade
ende barmhertigheit: Geeft my ook een
gesont lichaem ende ziele / ende uwen goe-
den-

den Geest gelepde my in een effen landt.
 Dat uwen lof in myn herte ende mond mag
 zyn / van nu aen tot in alle eeuwigheyt /
 door Iesum Christum / Amen.

Een Gebedt der Kinderen.

O Almachtige / genadige ende barmher-
 tige Godt / ik danke ende lobe uwen
 Heyligen name / dat gy myt grondeloose
 goedertierentheit / alle menschen ende my
 mede na uwen beelde geschayen hebt / dat
 gy myt louter genade in myns moe-
 ders lichaem bewaert / ende gesant / sonder
 eenigh lefsel aen alle myne ledematen / ter
 wereld hebt laten geboren worden: Inson-
 derheit danke ik u / dat gy my hebt laten
 ontfangen den Heyligen doop / het teeken
 des verbonds tusschen u ende my / waer
 door ik een lidmaet uwer kerken gewor-
 den ben. Schept in my een rein herte
 o Godt! ende vernietue in het binnenste
 van my eenen vasten Geest. En verwerpt
 my niet van u aengesicht / ende en neemt
 uwen Heyligen Geest niet van my. Geest
 my / dat ik mynen pad snyder houde na u
 woord: Leert my den wegh uwer insettin-
 gen / ende laet my hem houden ten eynde
 toe. Verleent my godtsalige ende getrouwe

leeraers ende meesters / die my in de vyue
 konsten / ende insonderheyt in uwe vrees / die
 het beginsel der wetenschap is / te rechte
 mogen onderwisen. Geest my een vaste
 memorie / een rechtsinnig oordeel / ende een
 goet herstant / om aen te nemen goet onder-
 wys / ende toe te nem in leere / in wysheit
 en in groote / en in genade by Godt ende
 de menschen. Geest dat ik moge eeren
 mijn vader ende mijnne moeder / op dat
 mijnne dagen verlengt worden in den lande /
 dat gy mijn Godt my geest. Laet uwe
 wet altijd in minnen monde zyn. Laet my
 verstandelyk handelen in den oprechten
 werck: Komt tot my / op dat ik in 't mid-
 den mijnes huyses wandele in oprechtighent
 mijnes herten. Laet doch niet toe / dat ik
 eenig Bessals stuk voor mijnne oogen stelle:
 Geest dat ik hate het doen der afvalligen /
 ende dat het my niet aen en klebe. Laet het
 verkeerde herte van my wyken / ende den
 boosen niet kermen. Geest my ook de gena-
 de / dat ik altydt gedenke aen u minnen
 Schepper in de dagen mijner jongeling-
 schap / eer dat de quade dagen komen / ende
 de jaren naderen / van dewelke ik seggen
 wil: Ik en hebbe geen en lust in deselve.
 Laet my doch geerne horen de tucht mijnes
 Vaders / ende niet verlaten de leere mijner
 moeder

moeder. Gheeft dat ik altydt te rechte er-
kenne die groote moeyte ende alle de andere
weidaden / die myne ouderen met my ge-
hadt ende aen my betoont hebben; ende dat
ik haer in haren hoogen ouderdom / wan-
neerse niet meer wānen of arbeiden en kon-
nen / gelyke weder-bergeidinge doe / gelyk
de Godvreesende Joseph aen zyne ouderen
gedaen heeft. Bewaeri my vooz quaet ge-
selschap / op dat ik / vdiē de sondaers my
aenlokken / niet en verwillige. Behoedt my
vooz die gene / die seggen: Gaet met ons /
laet ons loeren op waerd / ons verstellen
tegen den onschuldigen / sonder voorsake /
laet ons haer lebendiggh verstaen / als het
graf; ja geheel ende al / gelyk die in den
hym nederdalen / alle kostelyk goet sullen
wy vinden / onse hymfen sullen wy met roef
vullen. Gy sult u tot midden onder ons wer-
pen: Wy sul en alle eenen bydel hebben:
Laet my niet hen niet wandelen op den weg:
breect mynen voet van haren padt. Doet
myne oren opmerken na wysheit / neygt
my herte tot verstandighent. Laet my op
u vertrouwen met myn herte / ende niet sleu-
nen op myn verstant: Laet my u kennen in
alle myne wegen / ende maekt myne paden
recht: Laet my niet wps zyn in myne oogen
maer u vreesen ende van het quade wyken;

Laet my niet verdrietig zyn over uwe kassydunge / want gy kassydēt den genen die gy lief hebt / ja gelyk een vader den sone / in den welken hy een welbehagen heeft. Verleent my ook de genade / wanneer ik soo verre gekomen ben / dat ik te rechte my selven kan beproeben / dat ik dan niet uwe geloobige ende upberkoome schapen moge gebruiken in u Heyligh Abondmael / ende daer in / door den waren geloobe / u vleesch eten ende u bloed drinken / op dat ik in u blyue / ende gy in my. Geest / dat ik in u Heylig Abondmael myn geloobe hoe langer hoe meer versterke / uwer gebente / en uwen doot verkondige / tot dat gy komt. Bewaert my / o Heere ! dat noch aker / noch offen / noch wyf / noch eenige andere wereldsche dingen my verhinderen om tot u groot Abondmael te komen : Maer soo dikwils als gy uwen dienstmecht tot my sendet / dat ik dan alreede mag bereept zyn / op dat ik u niet en vercoome / ende gy in uwen rechtveerdigen coome niet en moget zweeren / dat ik in uwe eeuwige ruste niet en sal ingaen. Verhoort my om Jesu Christi / Amen.

Een Gebedt der Dienstboden.

O Allmachtige / Barmhertige Godt /
 ende lieve Hemelsche Vader / gy hebt
 ons gemaect / ende daer toe geschapen / dat
 wy andere lieden sullen dienen / ende daer
 mede / 't gene wy van doen hebben / verdie-
 nen: Wy bidden u om Jesu Christi wille /
 verleent ons die genade / dat wy in dese onse
 beroepinghe niet verdrietig en mogen zyn /
 en tegen u daerom niet en murmureren /
 maer dat wy veel meer in alles onse herten
 na den vleesche gehoorsam zyn / niet met
 oogen-diensten als menschen-behagers /
 meer met ootmoedigheyt des herten / vree-
 sende u / o Heere! ende al wat wy doen / dat
 wy sullis doen van herten als u / **O** Godt!
 ende niet de menschen / wetende dat wy van
 u sullen ontfangen de vergeldinge der erffe-
 nisse / want wy dienen den Heere Christo.
 Laet ons altydt gedenken / dat die / die on-
 recht doet / het onrecht / dat hy gedaen heeft /
 dragen sal; ende dat 'er geen wpmeninghe des
 persoons en is. Geest ons / dat wy Godt-
 salige ende geloovige heeren ende vrouwen
 mogen hebben / ende deselve alle eere
 weerdigh achten / op dat uwe name ende
 leere niet gelastert en worde: Laet ons die
 niet

niet verachten / maer te meer dienen / om
 datse geloobig ende gelieft zyn / als die deser
 weldaet mede deelachtig zyn. Laet ons
 onse heeren ende vrouwen in allen weibe-
 hogeloft zyn / niet tegensprekende / niet
 ontreckende / maer alle goede trouwen be-
 wysende: Op dat wy de leere Gods on-
 ses Saligmakers in alles mogen vercie-
 ren. Laet ons niet alle vreesse onse heeren
 ende vrouwen onderdanig zyn / niet aleen
 den goeden ende bescheydenen / maer oolt
 den harden: Want dat is genade / indien
 yemant om de consciencie / vooz Godt / zwa-
 righedt verdraegt / indende ten onrechte.
 Laet ons gedenken / dat het geen lof en is /
 indien wy verdragen als wy sondigen / ende
 daer oer geslagen worden: Maer indien
 wy verdragen als wy weldoen / ende daer
 oer inden / dat dat genade by Godt is.
 Geest ons / dat wy in dit vergankelyke
 leven oprecht wandelen / ende gerechtigheyt
 werken / ende niet onse herten de waerhent
 spreken: dat wy niet onse tonge niet ach-
 terlaten / onse medegesellen geen quaed en
 doen / ende geen sin treden opnemen tegen
 onsen naesten. Heere zyt niet ons / ende
 maekt al wat wy doen / dooz onse hand
 voozspoedig / op dat wy genade in de oogen
 onser heeren ende vrouwen vinden mogen.

Bewaert ons / O Heere ! dat wy niet en ma-
 gen doen / gelyk de dienst-boden van Job :
 Maer wanneer wy geroepen worden / dat
 wy datelyst mogen antwoorden / ende onse
 heeren ende vrouwen niet vreesse ende bee-
 ven / in eenvoudigheyt onser herten / ge-
 horsaem zyn gelyk als Christo : ende
 haer dienen met goetwillighent. Verleent
 ons de genade uwes Heyligen Geestes /
 dat wy ons onthouden van haererepe / dat
 wy mogen weten onse vaten te besitten in
 Heylighmakinge ende eere / niet in quade
 beweginge der begeerlykheyt / gelyk als
 de Heidenen die Godt niet en kennen : dat
 wy ook onsen broeder niet en vertreden /
 noch niet en bedriegen in zyne handelinge.
 Geest volk / O getrouwe Godt ! dat onse
 heeren ende vrouwen / die wy dienen / niet
 gramstuerigh tegen ons en mogen zyn /
 maer alle dreyngingen nalaten / als die we-
 ten / dat ook haer selfs Heere in de He-
 melen is / ende dat geen aemenninge des
 persoons by hem en is. Soo het ook
 machte gebeuren / dat ons onse aerdscbe
 Ouderen / Vader en Moeder / verlieten /
 soo neemt gy ons / O Heere aen / dooz
 Iesum Christum / Amen.

Een Huys-vaders Gebedt, om
Lichamelyke nootdract.

O Genadige Godt ende Hemelsche Va-
der / gy hebt alle mans-persoonen tot
een vloek ende straffe der sonde opgeleght /
dat zy in 't zweet hares aenschyns haer
brood sullen eten. Gy wilt dat wy in ar-
beyt ende moeyte / nacht ende dagh sullen
werken / op dat wy niemant en mogen last-
tig zyn: Gy hebt bevolen dat soo yemant
niet en wil werken / hy ook niet en ete.
Verleent my dan gesontheyt ende sterkte /
om te mogen kunnen gewinnen / 't geen
ik tot myne huyshoudinge van doen heb-
be. Geeft my dat ik de myne / ende voor-
namechtlyk myne huysgenooten / van alle
nootdract versorge / op dat ik het geloove
niet en verlochene / ende niet erger en zy als
een ongelovige. Zegent mynen arbeyt:
Laet het niet vergeefs zyn / dat ik broed
opsta / late op blybe / ende ete broedt der
smerten: Daer geeft my wagen beminden /
het dagelyks brood als hi den slaep. Laet
my niet besorgt wesen voor myn leven / wat
ik eten en wat ik drinken sal: noch voor
myn lichaem / waer mede ik my kleden
sal: Laet my gedenken / dat het leven /
't welke

't welk ghy my gegeven hebt / meer is dan
 het voedsel / ende het lichaem meer dan de
 kleedinge: Laet my veel meer myne sozge
 op u werpen / ende ghy sult my onderhouden.
 Geest my een drooge bete / ende ruste daer
 by / want die is beter dan een huns vol ge-
 slachte beesten / met twist. Maecht / O Hee-
 re! dat ik vinde ende hebbe een deugdelyke
 hunsvrouwe / welkers waerdye is verre
 boven de rabinen / laet myn herte op haer
 vertrouwen / soo dat my geen goed en moge
 ontbreken: Laetse my goed doen / ende
 geen quaed / alle de dagen hares levens:
 ende mede-werken met lust harer handen.
 Geest my dat ik my niet slap aenstelle in
 myn werk / op dat ik niet en zy een broeder
 van een doozbeniger. Dat ik ook eerst
 soeke u Koninkrycke / ende uwe gerechtig-
 heyt / op dat alle tydlyke ende lichamelijke
 noodrust my toegeworpen worde. Laet my
 oprecht wandelen / ende gerechtigheyt wer-
 ken / u bresen / ende in uwe wegen wande-
 len / op dat ik ete den arbeyt myner handen/
 en welgelukzaligh zy / ende my wel ga.
 Geest dat ik soeke voornamelyk de din-
 gen die boven zyn / daer Christus is sittende
 aen de rechter-hand Godts / ende bedenke
 die dingen die boven zyn / niet die op de aerde
 zyn. Laet my niet vertrouwen op onder-
 druckinge

druckinge / noch op rooverye / niet ydel wor-
 den; ende als 't vermogen overbloedigh
 aenwaft / het herte daar op niet setten. Laet
 my niet vertrouwen op myn goed / ende
 op de veelheyt myner vylddommen niet roe-
 men / want ik sal daer mede mynen broeder
 nimmermeer konnen verlossen. Geest my /
 dat ik moge zyn een getrouwe ende voorzich-
 tigh dienstknecht / welken gy / Heere /
 over myne dienstboden geseit hebt / om
 hemieden haer voedsel te geven ter rechter
 tydt. Laet my doch geven aen een yegelyk /
 die van my begeert; ende van die gene die
 het myne neemt / niet weder eyschen: ende
 gelyk ik wil / dat my de menschen doen
 sullen / dat ik ook haer desgelyks doe.
 Geest dat ik geerne leene sonder het weder
 te hopen / op dat mynen loon groot zy / ende
 ik een kind des Allerhoogsten zy. Maekt
 my bereyt ende gewilligh om te geven aen
 de noodruftige / op dat my van u moge
 gegeven worden / ende een goede / nederge-
 drukte / ende geschutte / ende overloopende
 mate in mynen schoot gegeven worde. Ver-
 leent my / dat ik my selven wachte / dat myn
 herte niet te eeniger tydt bezwaert en wor-
 de met wyfferye ende dronkenschap / ende
 sozghvuldigheden deses levens. Laet my
 niet gelyk zyn den verlooren Soon / die zyn
 goed

goed doorbrachte / levende overdadiglyk /
 ende daer na in den hongersnoot gebreke
 begon te lyden: Maer dat ik veel meer in
 myn beroepinghe neerstigh zy / op dat ik /
 wanneer myne krachten beginnen te ver-
 gaen / ende ik van wegen mynen hoogen
 ouderdom niet meer en kan winnen / andere
 lieden niet lastig noch moepelyk en behoeve
 te zyn / maer wat hebbe / daer ik als dan
 van leven komme / Amen.

Een Gebedt der Weduwen.

O Genadige Godt / barmhertige goe-
 dertierene Hemelsche Vader / gy hebt /
 niet om myne verdiensten / maer alleen upt
 louter genade / my toegebracht een Ega-
 de / ons beroepen tot het houwelijck / 't welck
 onder allen eerlyk is / ende een onbevleekt
 bedde: ende daer in gezegent dat wy vrucht-
 baer zyn geworden / ende vermenighbul-
 dight. 't Is mi ook uwen Godtlycken
 wille gewerft my wederom te berooven van
 myn hoost / ende my door den tydelijcken
 doot myn lieven Egade te nemen: waer
 door ik in den bedroefden en elendigen
 weduwen-standt gestelt ben. Gy wetet /
 O Heere / dat weduwen ende weesen ten
 meesten deele hier op der aerden verdrukt
 worden /

worden / ende hier in dese tegenwoordige
 wereld weynig troost en bystants bevind-
 den: wilt daerom my geben eenen an-
 deren Trooster / dat hy by my blyve in der
 eeuwigheyt / namelyk den Geest der waer-
 heyt. Wanneer ik hier op der aerden met
 myne weesen beledigt worde / ende daerom
 tot u in den Hemel roepen sal / soo wilt myn
 geroep sekerlyk verhooren. Geest / & Heere!
 dat my niemant in dese wereld moge ver-
 drucken. Zyt myn beschermmer gy Va-
 der der weesen / en Richter der w. duwen.
 Soo eenige dierte mochte opstaen / besocht
 my / ende geest my brood. Laet doch het
 meel van myne krimpke niet verteert wor-
 den / ende de oipe der vlessehe niet ontbreken.
 Versadicht my met myne kinderen in de
 dagen des hongers. Geest dat ik u vreesen /
 ende u soeke / want die u vreesen ende u
 soeken / hebben geen gebrek van eenig goed.
 Maekt my uwe wegen bekend / leert my
 uwe paden / leyt my in uwe waerheyt / en-
 de leert my / want gy zyt de Godt myns
 heyls: U verwacht ik den gantschen dagh.
 Gedenkt / Heere / uwe barmhertigheden /
 ende uwe goedertierentheden: want die
 zyn van eeuwigheyt. Gedenkt niet de son-
 den myner jonckheyt / noch myner overtre-
 dingen: gedenkt myner na uwe goedertie-
 rent

reutheit om uwer goetheyt wille. Wanneer
 ik tot u roepe / soo hoorz / O Heere ! ende red-
 det my nyt alle myne benauwtheden. Laet
 my niet wycken nyt uwen Tempel / maer
 met vasten ende bidden u dienen dagh ende
 nacht. Laet my niet myn vertrouwen stel-
 len op eenige menschen / maer op u alleene
 hopen / en in sineekinghe ende gebeden bly-
 ven nacht ende dagh. Wanneer ik van alle
 menschen / ja van vader en moeder mochte
 verlaten worden / soo neemt gy / O Heere !
 my aen. Verleent my de gabe der kuns-
 cheyt / dat ik my konne onthouden. Indien
 't ook uwen Goddelicken wille niet mochte
 zyn / my de gabe der onthoudinge te verlee-
 nen / maer besloten haddet / dat ik wederom
 soude trouwen / soo verleent my een Godt-
 breefenden man / die my lief hebbe / als hem
 selven / ende als zyn eygen lichaam / die by
 my woone niet verstant / ende my als het
 krankste vat eere geue / op dat onse gebeden
 niet verhindert en worden. Behoet my /
 O Godt / dat ik niet en leere ledigh by de
 kunsen om te gaen / dat ik oock niet en zy
 ledigh en luy / niet slapachtigh / ende ydele
 dingen doeneude / niet sprekende 't gene niet
 en betaamt : Maer dat ik myn huy wel
 regere / ende gene oorzake van lasteren
 aen de wederpartye en geue. Laet my als
 dan

dan mynen eygenen man onderdanigh zyn /
 op dat volk soo eenige den woorde ongehoor-
 saem sijn / door den wandel der vrouwen
 sonder word mogen gewonnen worden /
 als zy sullen ingesien hebben mynen lijns-
 sen wandel in vreesse. Laet myn verciersel
 zyn niet 't gene utterlyk is / bestaende in
 het vlechten des hays ende omhangen van
 gont ofte van kleederen aen te trekken :
 maer de verborghen mensche des herten in
 het onberdersyk verciersel eens sachtmoedigen
 ende stillen Geests / die kostelyk is
 voor u / Amen.

Een Gebed om een oprecht Geloove.

O Hemelsche Vader / eeuwige ende barm-
 hertige Godt / sonder den bystant des
 Heyligen Geests / ende sonder u en kan ik
 niets doen / tot u en kan ik niet komen son-
 der uwen Sonne / daerom leert my uwen
 wegh / ende leyt my in 't rechte pad / om
 mynen verspieters wille / maekt my uwe
 wegen bekent / leert my uwe paden / leyt my
 in uwe waerheit / ende leert my / want gy
 zyt de Godt myns heyls. Geest my / dat
 ik vlytigh ende neerstigh ondersoecke de
 Heylige Schriften / in dewelke ik mynne
 het eeuwige leven te hebben / ende my niet
 allen

allen over beneerstige in 't gehoor des
woords / mit welken het geloove is: Komt
myne ongeloovighent te hulpe / vermeerderet
het geloove. Gy zyt gekomen om te soeken
ende saligh te maken dat verloren was / om
de sondaren saligh te maken / van welke
ik de voornaemste ben; maer laet my daer-
om barmhertighent geschieden / op dat Je-
sus Christus in my / die de voornaemste
ben / alle zyne lancmoedighent betoone /
tot een voorbeeld der gene die in hem geloo-
ven sullen ten eeuwigen leven. Schept my
een rein herte / O Godt! ende vernieuwt
in 't binnenste van my eenen vasten Geest.
Laet my u woord hooren ende verstaen /
ende ook vrucht dragen. Leert my na uw
woord eenen goeden sin ende wetenschap /
op dat ik aen uwe geboden geloove / ja ge-
loove dat Jesus is de Christus / de Soone
Godts / ende op dat ik / geloovende / het le-
ven hebbe in zynen name. Verbuult my met
de kennisse van uwen wille in alle wysheit
ende geestelyk verstand / op dat ik moge
wandelen weerdighlyk in u / tot alle be-
haeghlykheit / in allen goede werken
vrucht dragende / ende wassen in uwe ken-
nisse / met alle kracht bekrachtigt zynde /
na de sterkte uwer heerlykheit. Bewaert
my voor de valsche propheten: die u volk
met

met hare leugenen ende met hare lichtveerdigheyt verleyden / dewelcke groote teekenen ende wonderheden doen / alzoo dat zy / in dien het mogelyk ware / ook de Hertenhoopne soude verleyden. Laet my aennemen de liefde der waerheyt om saligh te worden: Sendet my niet tot een kracht der dwaalinge / dat ik de leugen soude gelooven. Bewaert my voor de afgoden. Sendet my den Trooster / den Geest der waerheyt / op dat hy my in alle waerheyt leyde. Laet my geene van uwe weldaden vergeten. Laet my des nachts uwes naems gedachtigh wesen / ende uwe Wet bewaren. En neemt uwen Heyligen Geest niet van my. Biddet voor my / dat myn geloobe niet op en houde / maer dat ik in de kracht Godts worde bewaert / door het geloobe / tot de saligheyt / die berent is om geopenbaart te worden in den laetsten tyd / ende verkyge het eynde myns geloofs / nameelyk de saligheyt myner zielen / Amen.

Een Gebedt eenes aangevochtenen
Persoons.

O Barmhertige / genadige Godt / Vader onses Heeren ende Saligmakers Jesu Chrysti / ik bekenne geerne / dat ik
met

waer mijne groote sonden verblijent hebbe / dat
 gy den Satan oorlof gegeven hebt / om sijne
 hand upt te strekken / ende my ende al wat
 ik hebbe aen te tasten. Ik ben daerom
 elendig ende nooddrustigh. O Godt! haest
 u tot my: Gy sijt mijn hulpe ende bezyn-
 der: Heere / en vertroest niet. Mijne stem-
 me is tot u O Godt! ende ik roepe: mijne
 stemme is tot u O Godt! neygt uwe oore
 tot my; Ik soeke u ten dage mijner be-
 nattheit: Mijne hand is des nachts upt-
 gestrekt / ende en laet niet af: Mijne siele
 wengert getroost te worden. Denke ik aen
 u / O Godt! soo make ik misbaer; perrise
 ik / soo wert mijne siele overstelpt. Gy
 hout mijne ooge wakende / ik ben ver-
 slagen ende en spreke niet. Zijt my gena-
 digh: Heere / want ik roepe tot u den gant-
 schen dagh: Wendet u tot my / geest uwer
 knecht uwe sterkte / ende verlost den sone
 uwer dienstmaeght; Doet aen my een
 teeken ten goede / op dat het mijne haters
 sien ende beschaemt worden / als gy Heere /
 my geholpen ende my getroost sult hebben.
 Soo gy my doodedet / laet ik al eventwel
 op u hopen. Geeft dat ik u altijd vast
 houde / ende niet en late gaen. Weest my een
 Lepdtsman tot de levende Fonteyn der
 wateren / en wischt af alle tranen van
 mijne

mijne oogen. Gietet uwen Geest ende uwen
 Zegen op my. Uwre goede geest gelende
 my in een effen Lant / hoert mijne ziele
 myt de benauwtheit / om uwre gerechtigh-
 heyt. Laet my alle myne bekonnernissen
 op u werpen / want gy sooght voor my.
 Laet my altyds myghteren wesen / ende
 waeken tegens mijn wederpartye den Duy-
 bel / dewelke om gaet als een byesshende
 Leedu / soekende my te verschinden. Laet
 sich uwen Engel legeren rondom my / ende
 intrukken. Doet my aen uwre geheele wa-
 penrustinge / op dat ik kan bestaen tegen de
 listige ondenkinge des Duybels. Laet my
 godencken / dat ik niet en hebbe den strydt
 tegen vleesch ende bloet / maer tegen de
 Overheden / tegen de Machten / tegen de
 Gewelt-hebbers der Werelt / der duyfelnisse
 deser eeuwe : tegen de geestelike boosheden
 in de Lucht. Laet my aemmenen uwre ge-
 heele wapen-rustinge / op dat ik komen
 wederstaen in den boosen dagh / ende alles
 verricht hebbende / staende blijue. Laet my
 staen / mijn lendenen omgozt hebbende met
 de waerheyt / en aangedaen hebbende de
 best-wapen der gerechticheyt / ende de boe-
 ren geschoeyt hebbende met de bereptheit des
 Euangeliums des vredes : Hoben al aen-
 genomen hebbende den Schilt des Beloofs /
 niet

raet welken ick alle de vuerige milen des
 boosen moge inblyffchen. Geest dat ick
 aenweeme den Helm der zaligheit / ende het
 Smeert des Geestes / het welk is Godts
 Woord / met alle biddingen en smeekinghe /
 biddende tot alle tijt in den Geest / en tot
 het selve maekende met alle geduerigheyt /
 ende smeekende voor my. Geest dat ick
 met u troostelijcke Woord alle aenwechtin-
 gen des Duwels / met mijnen Verland
 Christo / moge overwinnen. Maekt dat
 ick den Duwel wederstaer / op dat hy van
 my vliede / ende dat ick hem geen plaetse en
 gebe / maer wederstaer / vast sijnde in het
 Geloude: hier in volmaakt / bevestigt /
 versterkt / en fondeert my / Amen.

Een Dank-segginge van een aen-
 gevochtene Persoon.

O Heere / gy sijn de Fonteyne des lebens.
 In u licht sien wy het licht. O diepte
 des Rijckdoms beide der wijsheyt ende
 der kennisse Godts! hoe ondoorsoekelijck
 sijn uwe oordeelen / ende onnaspeutelijck
 sijn uwe wegen. Schepper van Hemel en
 Aerde. O soete Christi Zaligmaker van
 u Volk. Godt heeft mit liefde sijnen Sone
 tot ons gesonden. Gy hebt ons dier gelooft /

uyt allen geslachte / tale / volcke ende
 natie: Diet met silber ofte gout / maer
 met het dierbaer bloet Jesu Christi / dat
 reynigt ons van alle onse sonden. En hebt
 ons verlost / en alle geloovige / die met de
 breefe des doodts alle haer leven der dienst-
 baerheyt onderworpen waren / en hebt te
 niete gedaen die 't geweld des doodts hadde /
 dat is den Duyvel. O Godt! Heyligen
 Geest / schiept in my een rein herte / en
 vernieuwt in 't binnenste van my eenen
 vasten Geest / door het badt der wederge-
 boorte en vernieuwinge des H. Geests / en
 verwerpt my niet van u aengesichte: en
 neemt uwen H. Geest niet van my. O mijn
 Heere en mijn Godt! wat sal ik den Heere
 vergelden voor alle sijne weldaden aen my
 bewesen? want gy hebt mijne ziele geredt
 van de doot / mijne oogen van tranen /
 mijnen voet van aenstoot. Looft den Heere
 mijne ziele / en al wat binnen in my is sijnen
 Heyligen name / die u leven verlost van 't
 verderf / die u kroont met goedertierentheyt
 en barmhertigheyt / ende hebt u mijner ont-
 fermt / gelijk hem een vader ontfermt over
 sijne kinderen. Ik hebbe gedwaelt als
 een verloren schaep: Gy hebt my gesocht /
 want uwe geboden en hebbe ik niet verge-
 ten. De Satau heeft my seer begeert te
 siften

siften als tarwe. De Dupbel gaet om my
 als een byesshende leculo / soekende hoe
 hy my soude mogen verskinden. Maer gy
 O Christti! hebt voor my gebeden dat mijn
 geloove niet op en houde. Weest blyde met
 my / want ik hebbe den penningh gebonden
 dien ik verloren hadde. Mijn vader heeft
 my aengesien / en wiert met innerlike ont-
 ferminge over my beweegt. Ik elendige
 riep / ende de Heere hoorde / en hy verlosse
 my uit alle mijne benardheden. Ik heb-
 be den goeden strijd gestreden / en hebbe den
 loep ge-eyndigt / ik hebbe het geloove be-
 houden. O Heere Jesu! vermeerder mijn
 geloove. Ik geloove Heere / komt mijn
 ongeloobigheyt te hulpe. Laet het klepue
 mostertsaet des geloofs in mijn heere groot
 worden tot eenen groeten boom. Ik sal u
 lobben om dat gy my verhoort hebt: ende
 my tot een heyl geweest sijn / want uwe gae-
 detierentheit is in der eeuwigheit: O Hee-
 re Jesu Christti! roept: komt herwaerts
 tot my alle die vermoept en belast sijn / ende
 ik sal u ruste geben. Ik en weet tot nie-
 mant anders te gaen: Gy hebt de woorden
 des eeuwigen lebens / werkt dan in my
 beyde het willen en het werken na u welbo-
 hagen. Ende leert my dat ik eerst soeke
 het Koninkrycke Godts / en sijne gerech-
 tiggheit /

tighent / en alle dese dingen sullen my van
 u toegeworpen worden. Self ook dat ik
 niet begeert en hebbe / hebt gy my gegeven
 kende rijkdom en eere. Laet my dan af-
 leggen de werken der dunsterisse / en aen-
 doen de wapenen des lichts. Laet my den
 overigen tijdt mijns levens eerlijck wandel-
 en / niet in brasserpen en dronkenenschappen /
 niet in slaep-kamieren en ontuchtigheden /
 niet in twist en ijdigheyt: Maer laet my
 aendoen den Heere Jesum Christum / ende
 en besorgen het vleesch niet tot begeerlijke-
 den. Maer dat ik magh oprecht wandel-
 en / en gerechtighent werken / en met mijn
 herte de waerheydt spreken. Ende dat ik
 mijn Lichaem stelle tot een levende / heylige
 ende welbehaegelijke Offerhande / (welke
 is) mijnen redelijken Gods-dienst / ter
 eeren Gods. Laet my den Heere mijn Godt
 lief hebben / upt geheel mijn herte / upt mijn
 geheele Zele / upt geheel mijn kracht / ende
 upt geheel mijn verstant: ende mijnen nae-
 sten als mijn selven. Ende mijn licht alsoo
 laten schijnen voor den menschen / dat zy
 mijne werken mogen sien / en mijnen Da-
 der die in de Hemelen is verheerlijken / en
 wy malkanderen lief-hebben. Ende by
 gemaecte sijnde van de sande / sijn gemaect
 Dienst-knechten der gerechtighent / daer is
 de

de wille Gods / onse heyligmakinge: ver-
 buut met vruchten der gerechtigheit die door
 Iesum Christum sijn tot Heerlijcheit en
 prijs Gods / ons beneestigen meer om onse
 beroepinge en verkiepinge vast te maken /
 ende bekeert sijnde / dat wy onsen Naesten
 ook sullen bekeeren.

O Godt wat een genade en barmhertige-
 heit! Ik ben verlost uit de hand mijner
 vanden / door Iesum Christum / dat ik u
 dienen soude sonder vrees / in heyligheyt en
 gerechtigheit door u alle de dagen mijns le-
 vens. Laet my dan rechtvaardig en Gods
 vresende sijn / en verwachtten mijnen Sal-
 ligmaeker Iesum Christum. Een dingh
 hebbe ik van den Heere begeert / dat sal ick
 soeken: dat ik alle de dagen mijns levens
 mochte wonen in het Huys des Heeren om
 de liefelijcheit des Heeren te aenschouwen
 en te ondersoeken in sijnem Tempel. Mijn
 Ziele dorstet na Godt / na den levendigen
 Godt: Weinmeer sal ik ingaen / en voor
 Godts aengesichte verschijnen. Leert my
 dat ik mijn selven recht beproebe / en
 eete alsoo van het Brood / en drinke van
 den Drink-beker / de Geestelijke spijse en
 drank: dat Christus voor my en alle ge-
 loovige gestorven is / en heeft het alles vol-
 bracht / alleen. Laet de offerhande Godts

sijn (van my) een gebroken en verslagen
 herte / en sult gy O Godt! niet verachten.
 En weldadigheyt betonen aen mijnen eden-
 naesten / ende segge / o Godt! sijt my son-
 daer genadigh. En segt / die mijn vleesch
 eet en mijn bloed drinckt / die heeft het een-
 wige leven. De Geest is 't die levendigh
 maekt: Het vleesch en is niet nut / de woor-
 den die ik tot u sprekke sijn Geest en Leven.
 Want een broodt (is het) soo sijn wy vele
 een lichaem: dewijle wy als eenes broodts
 deelachtig sijn. Want soo dikwils als gy
 dit broodt sult eeten / en desen Drinckbeker
 sult drincken / soo verkondigt den doot des
 Heeren / tot dat hy komt: want dat is mijn
 bloed / het (bloed) des N. Testaments / het
 welke voer vele vergoten wort tot vergevin-
 ge der sonden. Doet dat tot mijner gedach-
 tenisse / en siddien wy dan Godts Tempel
 sijn / soo laet den Geest Godts in ons woo-
 nen / dat die by ons blyven in eeuwigheit / en
 laet ons verhoopen: en dat niemant sulke
 vlydschap van ons wegneme. Dat gy ons
 van alle onse sonden gewaschen hebt in
 uwen bloede. Daer voer looft den Heere
 onse siele / en alles wat in ons is sijnen Hei-
 ligen name. Lovet den Heere alle sijne wer-
 ken aen alle plaetsen sijner heerschappye:
 Looft den Heere onse siele.

O Heere ik hope op u heyl! en doe uwe
 geboden / die verduyden mijn herte / het ge-
 bedt des Heeren is suiver / verlicgende de
 oogel. Zij sijn begeerliker dan goudt;
 ja dan veel sijn goudt / en soeter dan honingh
 en honingh-zeem. Mijne ziele is begeerigh/
 en bezwijkt ook van verlaugen / na de
 voorhoven des Heeren: en mijn vleesch
 roept uyt tot den levendigen Godt. Heere
 der Heerscharen / mijn Koningh / en mijn
 Godt. Hoozt mijn gebedt / neemt 't ter oore /
 o Godt Jacobs! Want een dag in uwe
 voorhoven is beter dan duysende (elders.)
 Ende ik koos liever aen den dozzel in het
 Huys mijnes Gods te wesen / dan langer
 te wonen in de Tenten der godtloosheid;
 De overde begeerte ontbonden te worden en
 met Christo te sijn; want (dat) is seer verre
 het beste. 't Gene de ooge niet en heeft ge-
 sien / de oore niet en heeft gehoort / en in het
 herte des menschen niet en is opgeklim-
 men / 't gene Godt bereept heeft dien die hem
 lief-hebben. Versadinge der vzeughden is
 by u aengesichte / liefelijsheden sijn in uwe
 rechter hand eeuwiglijk. Laet mij door
 den dood overgaen in het leven. In het
 Paradijs. In het Koninkrijke / 't welk
 mij bereept is van de grondlegginge der we-
 reld / in het eeuwige leven: dat geve mij en

alle geloovige Godt / door de bloedige verdiensten Jesu Christi / Amen.

Een Gebedt van een Krancke.

O Heere Jesu Christi! Soone des leventdigen Godts / ik arme ellendige mensche bekome en belijde voor uwe Godtlyke Majesteit / dat ik in ongerechtigheyt geboren ben / ende dat mijn Moeder my in sonde ontfangen heeft / ende dat ick u met woorden / werken ende gedachten / ende allerley gronwelike sonden / meenigmael vertoont hebbe: Want ick en hebbe u niet lief gehad met geheel mijn herte / ende met geheel mijnne ziele / ende met geheel mijn verstandt: ende ik en hebbe mijnen Naesten niet lief gehad als my selven. Alle de sonden sijn oorsake van dese mijnne tegenwoordige krankheyt ende benauwtheyt. Kome nochtans tot u met een nedrig / ootmoedigh en verflagen herte / seggende / met den Colkenaar: O Godt! sijt my Sondaer genadigh: Went u tot my / want ick ben eenfaem ende ellendigh. De benauwtheden mijns herten hebben haer wijsd uytgestrekt / waert my wt myne maente / en neemt wech alle myne sonden. Staet op / o Heere! om mijn kerren / ende ontfermt u over my / gelijck

gelijk hem een Vader ontfermt over de kin-
 deren. Verbergt u aengesichte van mijn
 sonden / ende delgt uyt alle mijne ongerech-
 tigheden. En gaet niet in het gericht met
 uwen knecht / want niemant die leeft sal
 voor u aengesichte rechtveerdigh sijn. Tot
 u roep ik : O Heere ! ende segge gy sijt mijn
 roeblicht / mijn deel in 't Land der levendi-
 gen. Laet my altijd gedenken / het zy dat
 ik lebe / dat ik u lebe : het sy dat ik sterbe /
 dat ik u sterbe : ende het sy dan dat ik
 sterbe ofte lebe / dat ik uwe ben : Want
 niemant van ons en leeft hem selven / ende
 niemant en sterft hem selven. Laet my ook
 gedenken / dat wy alle als een onreine sijn /
 ende alle onse ongerechtigheden als een vleg-
 wepelijk kleed / ende dat wy alle afval-
 len als een blad / ende onse misdaden ons
 heuen wech voeren als een wind. Behoedt
 my voer wanhope / dat ik niet Cain niet
 segge : mijne misdaet is groter dan datse
 my vergeben worde. Verleent my daer
 en tegen hi mijn herte een vast herte wien
 my uwe grondeloose en onberdende genade :
 Verwekt uwen Heiligen Geest in mi / dat
 die tot my segge : Zijt wel gemaet / uwe son-
 den sijn u vergeben. Eer ik van u / O Heere !
 met dese siekte verdrukt waerde / maer als
 ik / maer mi anderhonde ik u Dawd.

Laet het my gaed sijn / dat ik verduikt ben /
 op dat ik uwe insettingen leere. Als ik u
 aenroep in de dagh der benauwtheit / so
 helpe my uit. Tot u roep ik / Heere mijn
 rotssteen / houd u niet als doof van my. Ik
 geloove wel : doch niet volkomen / daerom
 komt mijn ongelosvighheit te hulpe. O ge-
 trouwe Godt! laet my niet versocht worden
 vanden heere ik vermagh / maer geest met
 de besoeckinge ook de uytkomste / op dat
 ikse komie verdragen. Laet my gedenken /
 dat mijne sielste geen tecken van uwe toorn
 is / maar veel meer van uwe liefde ; want
 dien gy / Heere / lief hebt / kassydt gy / en-
 de geestelt eenen pegelyken sone dien gy
 aenmeemt. Laet my het lyden / 't welk
 maer eenen kleinen tijdt duere / niet verzie-
 ten / maer daer voo? houden / dat het niet
 en is te waerdeeren tegen de heerlykheit /
 die aen my sal geopenbaert worden / door
 Jesuu Christum / Amen.

Gebedt voor eenen Krancken.

O Hemelsche Dader / eeuwige eenige
 Godt ! gy en hebt / so waerachtigh
 als gy leeft / geen en lust in den doot des
 godtloosen / maer daer in hebt gy lust / dat
 de godtloose sich beheere van sijnem wegh /
 ende

ende seke. Wy bidden u / wilt u over desen
 elendigen krankhen mensche ontfermen /
 ende hem upt genaden vergeven alle sijne
 sonden / der welker besoldinge de tijdsyke
 ende eenwige doot is. Kerchtveordicht hem
 upt uwe genade / door de verlossinge die
 in Christo Jesu is. Kerpige hem van alle
 sijne sonden met het bloedt Jesu Chrizti
 uwes Sacramts / ende sijn hem genadigh na
 uwe barmhertigheyt. Wy brengen desen
 krankhen met onse gebeden tot u / ende leg-
 gen hem voor u / biddende / dat gy uwe
 macht aen hem wilt betoonen / ende ma-
 ken / indien t hem salig is / dat hy opsta
 ende wandel. Heere / gy dootet / ende
 maect lebendigh. Gy doet ter helle ne-
 der dalen / ende gy doet weder opkomen.
 Wilt dan desen krankhen helpen / die u met
 ons in sijne quade dagen aenroeyt ; dien de
 banden des doods hebben ombangen / ende
 de angsten der heilen getrossen ; die nu vint
 groote vernuthent ende droeffnisse : Be-
 vryt sijn ziele / bewaert ende verlost dien die
 nu gantsch ende gaer uutgeteert is. Behoed
 hem by het leven / dat hy in den kuyl niet
 neder en dale. Nuyt uwe ooren tot ons /
 reddet hem haestelyk / ende weest hem tot
 een stercken Rotzsteen : in uwe handen be-
 gegien wy sijnen Geest / verlost hem Heere /

gy Godt der Waerheyt. Verandert ons
 Wee-klagen in een reye / ende vngordet ons
 met blijdschap / op dat onse Gere u Psalm-
 singe / en niet en zwinge: Heere onse Godt /
 in eeuwigheyt willen wy u loben. Zyne
 tuden sijn in uwe hand / reddet hem van
 des doods hand. Onse stemme is tot u /
 ende wy roepen voer desen krankhen: Onse
 stemme is tot u / O Godt! nempt de oere tot
 ons. O Heere! en straf hem niet in uwe
 raadne / ende en kastyt hem niet in uwe
 grimmighent: sijn hem genadigh / want
 hy is verzwakt / geneest hem / want sijne
 leederen sijn verschrilt. Verlichtet sijne
 finerte ende quale / ende geeft hem wat hem
 zaligh is / 't sy in leuen ofte in steruen / door
 Jesum Christum / Amen.

Een Gebedt in de uure des doodts.

O Heere Jesu Christe! ik arme ellendige
 mensche / met de handen des doods
 omvangen houde het voer een groote vroug-
 de ende blijdschap / dat ik haestelijck sal ont-
 houden worden / ende met u in den Hemel
 sijn / ende dat gy uwen Dienst-knecht in
 vrede laet gaen na uw' Woord. Ik hebbe
 altijd gaeden medet / ende weet / dat ik in-
 woonende in het lichaem / uytwoone van u /
 ende

ende dat mynen wandel is in de Hemelen /
 waer uyt ick ook u mynen Saligmaker
 verwachtte : Ick hebbe goeden moed / ende
 hebbe meer behagen om uyt het lichaem uyt
 te wonen / ende by u in te wonen. Ick ben
 hler een vreedeligh geweest / van Vader
 ende Moeder verlaten / mynen Broederen
 vreedt / ende onbekent mynen Moeder kin-
 deren : maer mi sal ick reysen na het rechte
 Vaderland / in mijns Hemelschen Vaders
 Huis / daer veele wooningen sijn / in 't He-
 melsche Paradys / daer mi lange na ver-
 langht heeft. Du sult go myne lampre doen
 lichten / ende myne duysternisse doen op-
 klaren. Du sal ick uyt de duysternisse ge-
 bracht worden tot het ware Licht des We-
 relts / mi sal ick van alle smaetheyt ver-
 lost worden / ende sal be-erven den stoel der
 eere. Du sal ick bezyjd worden van de ber-
 dertelinge / die ick in de Wereld gehad hebbe /
 ende sal in u een vrede hebben. Du sal ick
 van alle armoede verlost / ende in den He-
 mel ryck worden. Du sal ick verlaten alle
 moeyte ende verdriet / ende rusten van my-
 nen arbeid. Du sal ick / in plaetse van het
 tydelike leven / 't welck ick verliese / vinden
 ende be-erven het eeuwige : Du sal ick / in
 plaetse van het geselschap van sondige men-
 schen / komen in het geselschap van de He-
 lige

lige Engelen / vrome Patriarchen / ende
 Aytverhoorne / ende salige sielen ; Dit sal-
 len my in plaetse van aerdsche schatten /
 die de motte ende roest verderft / ende daer
 de dieven door graben ende stelen / Heme-
 sche schatten gegeven worden. Gelyk een
 hert schreeuw na de waterstromen / alsoo
 schreeuw mijne ziele tot u / o Godt! mijne
 ziele doystet na u / o levendige Godt! Wan-
 neer sal ik ingaen / ende voor u aengesichte
 verschijnen. Trekt my mi op in den derden
 Hemel / in het Paradijs / t welk my van u
 bereijst is / van de grontlegginge der wereld.
 Beschikt mi / dat my gegeven worde cie-
 raed voor asche / vreugden-olijve voor treit-
 righheit / het gewaet des lofs voor eenen be-
 naerden Geest. Heere / gedenkt mijner
 in uw' Koninkrijke. Verwijgt my met het
 bloedt uwes Soons van alle mijne sonden.
 Maekt my bekent het padt des levens.
 Geest my mi de versadinge der vreugden /
 die in uw' aengesichte sijn / ende die lieffe-
 lpheden / die in uwe rechterhand sijn /
 eeuwiglyklyk. Laet my blinken / gelyk
 de sonne / in uw' Koninkryk. Help my
 mi / o Godt mijns heijls! ter oorsake
 van de eere uwes naems: ende reddet my /
 ende doet versoeninge over mijne sonden /
 om uwes naems wille. *Ady verlanght na*
uwel

uw lieffelijke wooningen. **O** Heere der
heerscharen. Mijne ziele is begeerigh /
ende bezuykt oock van verlangen na uwe
voorzhoven: Mij herte ende mijn zwache
bleesch roepen uyt tot u / **O** lewendige Godt!
Beveelt uwe Engelen / datse mijne ziele
dragen in Abrahams schoot. Gedenkt mi
mijner / **O** Heere! komt haestelijck / ja
komt Heere Jesu / Amen.

Ons Glas, Loopt ras.

MEn bespeurt dit in alle menschen / dat
haer leven niet alleen te post voort-
loopt na de doodt / maer dat sy 't selve ges-
lijk een zweepe voortdrijvende tot de doodt.
Wie isser doch die niet altydt voorwaerts
hijgt van d' een upre na de andere; van den
eenen dagh tot den anderen? Zijn de men-
schen jongh / sy wenschen om oudt te wor-
den: Is 't nacht / sy wenschen om den
dagh: Is 't winter / sy wenschen om den
somer. De tegenwoordige tijdt verbeelt
haer / en sy verlangen na den toekomenden.
Wat is dat anders als een kilaer bewijs / dat
de menschen geschapen sijn voor het toeko-
mende / en niet voor het tegenwoordige.

Waer-

Waerschouwinge voor alle Staten
van Menschen.

O Aerde van Aerde! hier wel op let,
Als Aerde in aerde sal worden getet,
En Aerde met aerde sal worden gedekt,
En Aerde uyt aerde sal worden verwekt,
En Aerde als aerde voor den Richter sal
staen,

Ende dat Aerde haer Oordeel sal ontsaen;
Heeft Aerde op aerde dan soo geleest,
Dat Aerde des geloofs vruchten geen en
heeft,

Wat loon sal Aerde van Godt weg dra-
gen,

Die men sonder geloove niet magh be-
hagen.

Dus Aerde fiet toe, dewyle gy op Aer-
den syt:

Want Aerde en heeft op aerde uure noch
tydt:

Gedenkt doch, ô mensche! uytverkoren,
Dat gy alhier waert naekt geboren,

En als de Doodt haer u sal openbaren,
Ook wederom naekt van hier moet va-
ren:

Maer den dag en uure is heel onbekent,
Wanneer u leven hier sal worden ge-endt.

En

En als u Ziel van den Lichaem sal scheyden,

Denckt wat gerechte dan men u sal bereyden:

Een houtte Kiste, leege ende smal,
 Het deksel u op de Neute vallen sal,
 Met eenen stroo-wis, en oud linnaen kleedt,
 Niet meer en wert voor u bereedt:

Hier meede sal men u ter aerde dragen,
 En daer alleen laten, sonder Vrinden of
 Magen,

Elk een keert weder na huys, soo langh,
 Tot dat men gae den selven gangh,
 Desen gang en kangeen mensch ontvlien,
 Dan is 't, ô Mensch! u heb ik eens gesien,
 Van de Menschen werde vergeten in korten
 tijdt,

Hoe lieffelyek, hoe schoon gy schynt,
 of syt.

Wat magh u hier blydschap of weelde
 baten,

Als de Doodt komt gy moet het hier al-
 les laten

U en volgt niet daar gy heenen moet,
 Dan u Werken, 't zy datse quaet syn of
 goet,

Van de welken gy rekenschap sult moe-
 ten geven,

Hoe zy geweest syn in u gantsche leven:

Daerom

Daerom, o mensche! denkt wat zy ver-
liefen,

Die 't Tydelyke goedt voor 't Eeuwige
kiezen.

Wat is 't Wereldts genughte (die wel
infiet,)

Dan haest vergaende ydelheyt ende ver-
driet!

Daer de blytschap des Hemels is besten-
digh,

Onbegrypelyk, eeuwigh, ende onendigh.

Bedenkingen, dienende om wel
te leeren Sterven.

Bereijdt u in tijds tot de doot / op
dat gy onbereijdt van haar niet en woort
overvallen.

Staet op 's morgens / als of gy geenen
avondt meer en hadt te verwachten: ende
en gaet minnecmeer met alstulk een ge-
moedt te bedde / daer in gy soud bevreesst
sijn des selven nachts te sterven.

Wanneer gy den dagh wederom gekre-
gen hebt / gedenkt dat u leven eenen nacht
verkort is; ende den dagh verstreken sijnde /
dat gy eenen dagh ter doot sijt genadert.

Aenmerkingen,

Op de Kracht des Gebedts.

Der is geen dingh soo groot ofte soo zwaer / of de Christenen konnen het dooz haer gebeden van haren Godt verwerven.

Het Gebedt / ende de Tranen / sijn de Wapenen van Godts Kerke ende Gemeente.

Het Gebedt des rechtveerdigen / is de sleutel des Hemels.

Elias was een mensche / van gelyke beweginge als wy / ende hy badt een gebedt dat het niet en soude regenen / ende het en regende niet op de aerde in drie jaren ende ses maenden.

't GEBEDT dat is de wegh, het is de rechte baen,
 Waer door wy tot den HEER,
 in onse nooden gaen.

E T N D E.

RE

R E G I S T E R der
G E B E D E N en
G E S A N G E N.

G ebedt op Nieuw-Jaers dagh.	9
G Nieuw-Jaers-dagh Gefangh.	12
Des Sondaghs Morgen Gebedt.	13
Des Sondaghs Morgen Gefangh.	15
Des Sondaghs Avondt Gebedt.	18
Des Sondaghs Avondt Gefangh.	20
Des Maendaghs Morgen-Gebedt.	21
Des Maendaghs Morgen Gefangh.	24
Des Maendaghs Avondt Gebedt.	28
Des Maendaghs Avondt Gefangh.	31
Des Dinghsdags Morgen Gebedt	33
Des Dinghsdags Morgen Gefangh.	36
Des Dinghsdags Avondt Gebedt.	37
Des Dinghsdags Avondt Gefangh.	41
Des Woensdaghs Morgen-Gebedt.	44
Des Woensdaghs Morgen Gefangh.	47
Des Woensdags Avondt Gebedt	49
Des Woensdaghs Avondt Gefangh.	52
Des Donderdaghs Morgen Gebedt	55
Des Donderdaghs Morgen Gefangh.	58
Des Donderdaghs Avondt Gebedt	60
Des Donderdaghs Avondt-Gefangh.	61
Des Vrydaghs Morgen Gebedt.	63
Des Vrydaghs Morgen-Gefangh.	65
Des Vrydaghs Avondt Gebedt	68
Des Vrydaghs Avondt Gefangh.	70
Des	Des

REGISTER.

Des Saturdaghs Morgen-Gebedt.	72
Des Saturdaghs Morgen Gefangh.	75
Des Saturdaghs Avondt-Gebedt	77
Des Saturdaghs Avondt Gefangh.	79
Gebedt om bekentenisse der sonden.	81
Een Gebedt als men wil te Kerken gaen.	84
Een Dank-segginge voor het gehoot van Godts Heyligh Woord.	87
Een bekentenisse ofte belydenisse der Son- den, voor den geen die tot het hoogh- waerde Nachmael wil gaen.	90
Een Gebedt als men tot het Heyligh Nacht- mael des Heeren gaen wil.	94
Een Gefangh als men tot het Heyligh Nache- mael des Heeren gaen wil.	96
Een Dank-segginge na het Heyligh Avondt- mael,	101
Een Gesang na het Heylig Avondtmael.	104
Een Gebedt op den dagh van de Geboorte onfes Heeren Jesu Christi.	106
Een Gebedt van 't Lijden Christt.	109
Een Gebedt van de Opstandige Jesu Christi uyt den Dooden.	112
Een Gebedt van de Hemel-vaert Christi.	114
Een Gebedt op Pinxter dagh	118
Een Gebedt in tijd van Krijg en Oorlog	120
Een Gebedt in dieren tijdt	124
Een Gebedt voor Donder en Blixem.	128
Een Gebedt der Kuyteren endesoldaten d	

REGISTER.

te Velde trecken,	150
Een Gebedt voor Belegerde.	133
Een Danksegginge voor Victorie.	137
Een Gebedt om Vreede.	141
Gebedt voor Getrouwde Persoonen.	144
Een Gebedt voor een bevrugte Vrouwe	148
Een Gebedt voor een Vrouwe in Barends- noodt.	150
Een Gebedt der Kinderen.	153
Een Gebedt voor Dienstboden.	157
Een Huys Vaders Gebedt, om Lichame- lyke noodtdrust	160
Een Gebedt der Weduwen.	163
Een Gebedt om een oprecht Geloove.	166
Een Gebedt eens aengevogten Persoons.	168
Een Danksegginge van een aengevochtene Persoon.	171
Een Gebedt van een Kranke.	178
Een Gebedt voor eenen Kranken.	180
Een Gebedt in de uure des Doodts.	182
Waarschouwinge, voor alle Staten van Menschen.	186
Bedenkingen, dienende om wel te leeren Sterven.	188
Aenmerkingen, op de kragt des Gebedts	189

E Y N D E.

D. 2308